

Bruxelles, 9. lipnja 2022.
(OR. en)

10064/22
ADD 1

FIN 648

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	8. lipnja 2022.
Za:	Glavno tajništvo Vijeća

Br. dok. Kom.:	COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3
Predmet:	PRILOZI IZVJEŠĆU KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I REVIZORSKOM SUDU Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti – financijska godina 2021.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3.

Priloženo: COM(2022) 401 final/ANNEXES 1 to 3

Strasbourg, 7.6.2022.
COM(2022) 401 final

ANNEXES 1 to 3

PRILOZI

IZVJEŠĆU KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I REVIZORSKOM SUDU

**Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti – financijska
godina 2021.**

Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti

Svezak II.

Prilozi

Financijska godina
2021.

#EUBUDGET

Integrirano financijsko
izvješćivanje i izvješćivanje o
odgovornosti za 2021.

Europska komisija nije odgovorna ni za koje posljedice ponovne uporabe ove publikacije.

Luxembourg, Ured za publikacije Europske unije, 2022.

© Europska unija, 2022.

Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređena je Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se navedu odgovarajući podaci o autorstvu i naznače sve izmjene.

Za svaku uporabu ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije može biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Sve fotografije © Europska unija, osim ako je navedeno drukčije.

Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti – svezak II. – prilozi – financijska godina 2021.

Tisak	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-EN-N

Dostupno je i sljedeće:

Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti – svezak I. – financijska godina 2021.

Tisak	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-EN-N

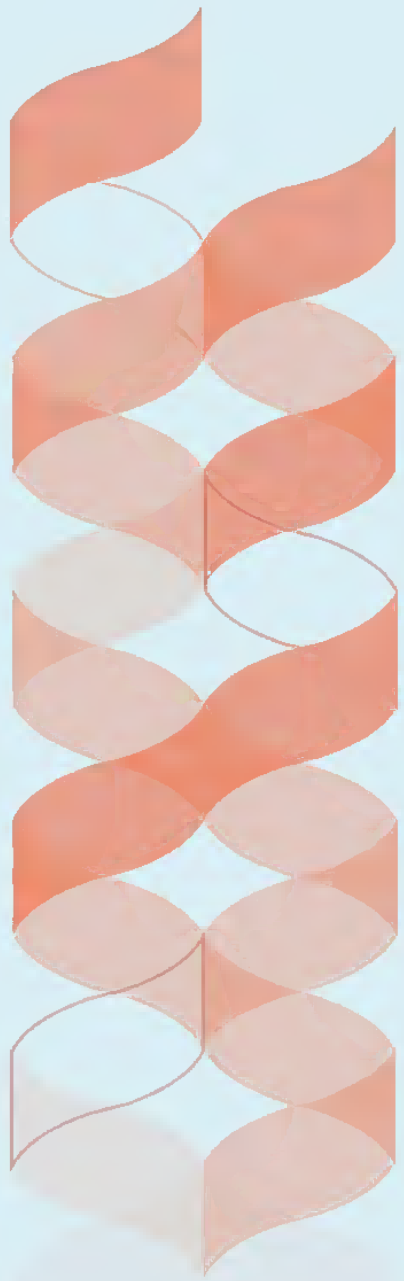
Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti – svezak III. – tehnički prilozi – financijska godina 2021.

Tisak	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-EN-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-EN-N

Sadržaj

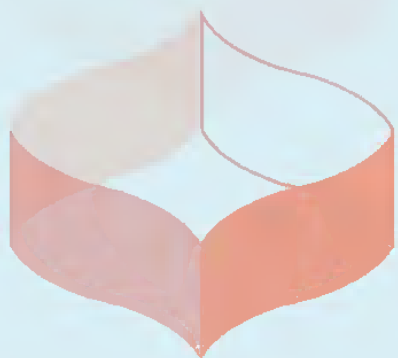
PRILOG 1. – HORIZONTALNI PRIORITETI U 2021.....	5
1. Oporavak i povećanje otpornosti	8
2. Poticanje usporedne tranzicije za održivu budućnost.....	12
3. Izgradnja gospodarstva u interesu građana	20
4. Jačanje uloge Europe kao geopolitičkog aktera	28
PRILOG 2. – UNUTARNJA KONTROLA I FINACIJSKO UPRAVLJANJE.....	36
1. Čvrsti alati za upravljanje proračunom EU-a i njegovu zaštitu u složenim uvjetima.....	37
2. Rezultati kontrole	50
3. Jamstvo upravljanja	65
4. Budući razvoj: prognoza za 2022. i nakon toga.....	70
PRILOG 3. – MEHANIZAM ZA OPORAVAK I OTPORNOST NOVI INSTRUMENT KOJI SE TEMELJI NA USPJEŠNOSTI, A NAMIJENJEN JE ZA OPORAVAK EU-A	71

Prilog 1. – Horizontalni prioriteti u 2021.

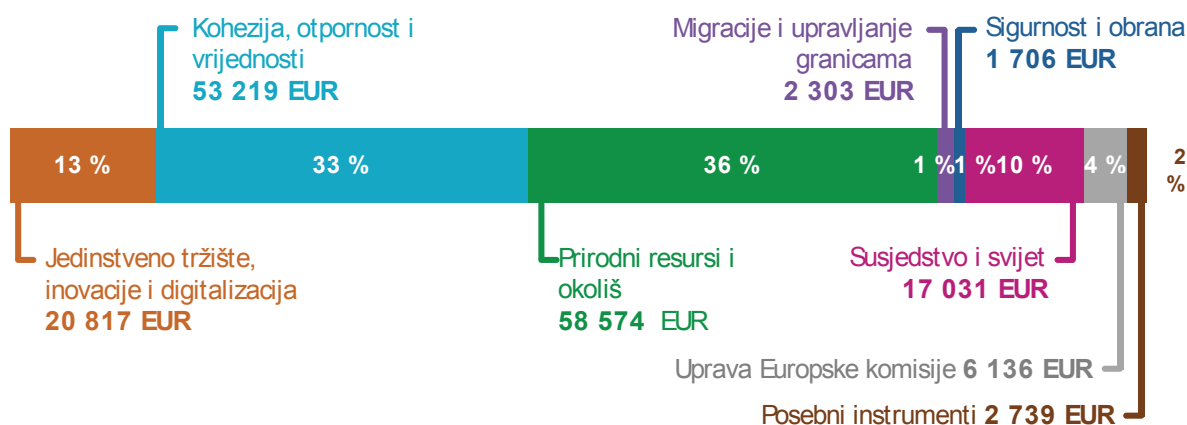

Horizontalni prioriteti u 2021.

Proračun EU-a sve je važniji alat za ostvarivanje prioriteta EU-a. Sredstvima iz proračuna putem različitih programa podupiru se unutarnje i vanjske politike EU-a te se stvara europska dodana vrijednost jer se ostvaruju rezultati koje ne bi bilo moguće postići nekoordiniranom nacionalnom potrošnjom. Programi EU-a osmišljeni su da budu komplementarni kako bi se ostvarile sinergije, potaknulo privatno i javno financiranje te pružila koordinirana potpora nizu sveobuhvatnih političkih prioriteta ključnih za glavne ambicije Komisije Ursule von der Leyen ⁽¹⁾.

Proračun za 2021. bio je prvi proračun višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. Proračun je bio okosnica sveobuhvatnog odgovora EU-a na pandemiju bolesti COVID-19 jer je omogućio brz i fleksibilan odgovor na hitne potrebe. U okviru njega ujedno su se nastavili postavljati temelji za buduću održivost i blagostanje EU-a, osobito ulaganjem u zeleni i digitalni oporavak. Time će se povećati otpornost europske socijalne ekonomije i potaknuti otvaranje novih radnih mjesta. Proračun EU-a za 2021. iznosio je 164 milijarde EUR u sredstvima za preuzimanje obveza u okviru sljedećih naslova.

Višegodišnji financijski okvir za 2021.
Ukupno **162 526 EUR**

Višegodišnji financijski okvir: odobrena sredstva iz proračuna EU-a za 2021. za preuzimanje obveza po proračunskim naslovima (u milijunima EUR).

Izvor: Europska komisija.

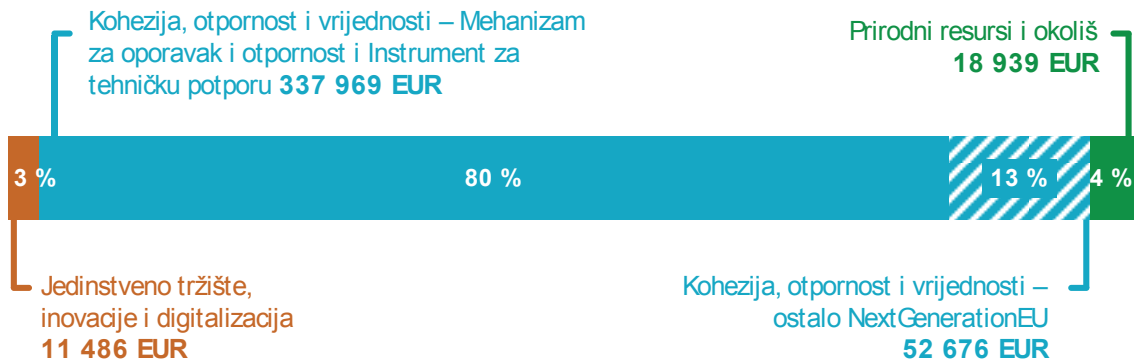
Iz instrumenta NextGenerationEU dodatno se podupire proračun EU-a kako bi se ublažile gospodarske i socijalne posljedice pandemije. NextGenerationEU privremeni je instrument za oporavak u vrijednosti od 807 milijardi EUR ⁽²⁾, u obliku potpore kojom se dopunjuje dugoročni proračun EU-a, a posebno je usmjeren na ključne prve godine oporavka. Sredstva iz instrumenta NextGenerationEU ulažu se u nekoliko programa te su stoga opisana u svim dijelovima ovog Priloga.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

⁽²⁾ 807 milijardi EUR u tekućim cijenama, 750 milijardi EUR u cijenama iz 2018.

NextGenerationEU za 2021.

Ukupno **421 070 EUR**

Odobrena sredstva iz instrumenta NextGenerationEU za preuzimanje obveza po proračunskim naslovima (u milijunima EUR).

Izvor: Europska komisija.

U analizi uspješnosti u ovom Prilogu opisuje se kako su programi EU-a pridonijeli ostvarivanju nekoliko međusektorskih i međusobno povezanih prioriteta politike. Obuhvaća četiri ključne teme:

- oporavak i povećanje otpornosti,
- poticanje usporedne tranzicije za održivu budućnost,
- izgradnja gospodarstva u interesu građana,
- jačanje uloge Europe kao geopolitičkog aktera.

Ovim se sažetkom dopunjuje izvješće o pojedinačnim programima iz Priloga 4. koje Europska komisija objavljuje na internetskim stranicama [poveznica].

1. Oporavak i povećanje otpornosti

NextGenerationEU mnogo je više od plana oporavka i oblikovat će naš kontinent u budućim desetljećima. Svojim ćemo društvima i gospodarstvima dati potrebne alate da postanu jača i otpornija.

Ursula von der Leyen

Predsjednica Europske komisije

Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 ukazala je na stratešku važnost jačanja gospodarske, socijalne i institucionalne otpornosti EU-a. Pokazala je i da hitno treba povećati kapacitet EU-a za pripravnost i odgovor na krize, među ostalim ulaganjem u snažne zdravstvene sustave i jačanjem sposobnosti EU-a da odgovori na prirodne katastrofe i druge izvanredne situacije.

U ovom odjeljku opisuju se glavne sastavnice odgovora EU-a, prvo u smislu potpore oporavku, a zatim za postavljanje temelja za snažniji i otporniji EU.

Potpura oporavku neposredno nakon pandemije

Jedan od glavnih ciljeva proračunskog djelovanja EU-a u 2021. bio je ubrzati oporavak od gospodarskog šoka uzrokovanog pandemijom bolesti COVID-19 i ograničenjima uvedenima kako bi se zaustavilo njezino širenje. To je u osnovi postignuto dvostranim pristupom: 1. državama članicama omogućena je što veća fleksibilnost kako bi sva raspoloživa sredstva u okviru dugoročnog proračuna za razdoblje 2014.–2020. preusmjerile na rješavanje zdravstvenih i gospodarskih posljedica pandemije i 2. stavljena su na raspolaganje nova sredstva EU-a za potporu oporavka u kratkoročnom razdoblju dok se ne osmisli dugoročniji odgovor (opisan u nastavku).

Sljedeće odredbe omogućile su državama članicama da preostala sredstva iz dugoročnog proračuna za razdoblje 2014.–2020. prenamijene za financiranje svojeg odgovora na pandemiju.

- **Investicijskom inicijativom kao odgovor na koronavirus** odmah je osigurana likvidnost u iznosu od oko 8 milijardi EUR za mobilizaciju ulaganja za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19, čime je omogućena veća fleksibilnost u primjeni pravila EU-a o potrošnji i prošireno je područje primjene Fonda solidarnosti EU-a.
- **Investicijskom inicijativom plus kao odgovor na koronavirus** na sličan je način uvedena izvanredna fleksibilnost tako što je omogućena potpuna mobilizacija cjelokupnih neiskorištenih sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova radi pokrivanja 100 % rashoda proračuna EU-a za jednu obračunsku godinu, te su pojednostavnjeni postupovni koraci povezani s provedbom programa, upotrebom financijskih instrumenata i revizijama.

Nova sredstva u iznosu od 50,6 milijardi EUR stavljena su na raspolaganje u okviru inicijative Pomoć za oporavak za koheziju i europska područja (REACT-EU) ⁽³⁾. REACT-EU jedan je od najvećih programa u okviru instrumenta NextGenerationEU. Osmišljen je kako bi se osigurala financijska sredstva za projekte kojima se potiču kapaciteti za sanaciju krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i za ulaganja u aktivnosti kojima se doprinosi pripremi zelenog, digitalnog i otpornog oporavka. U operativnom smislu programom REACT-EU poduprti su relevantni programi za razdoblje 2014.–2020. te dopunila sredstva dodijeljena u okviru kohezijske politike za razdoblje 2021.–2027. Sredstvima iz tog programa 2021. pridonijelo se pružanju kontinuirane potpore zdravstvenom sektoru, malim i srednjim poduzećima i programima skraćenog radnog vremena, a istodobno su bila usmjerena na dugoročni oporavak putem digitalnih i zelenih ulaganja u kontekstu sanacije krize.

Proračun EU-a bio je od presudne važnosti i za izravno rješavanje izvanredne zdravstvene situacije, osobito financiranjem dijela početnih troškova u iznosu od 2,7 milijardi EUR iz Instrumenta za hitnu potporu. EU je dogovorio ugovore o predviđenoj kupoprodaji s osam proizvođača cjepiva (AstraZeneca, BioNTech–Pfizer, CureVac, Johnson & Johnson, Moderna i Sanofi–GlaxoSmithKline, Novavax i Valneva) kao dio diversificirane strategije za pronalazak cjepiva, čiji je cilj bio što prije omogućiti pristup sigurnim i učinkovitim cjepivima. Zahvaljujući EU-ovu koordiniranom pristupu države članice mogle su podijeliti inherentni rizik ulaganja u razvoj cjepiva, čija djelotvornost još nije bila dokazana, i dobile su pristup širokom spektru tehnologija i poduzeća za razvoj cjepiva.

Ta su cjepiva djelomično plaćena iz proračuna EU-a putem Instrumenta za hitnu potporu. Riječ je o instrumentu osmišljenom za potporu, djelomično putem mehanizama brze javne nabave, niza ciljanih mjera kad je koordinirano djelovanje EU-a najbolji odgovor na konkretnu potrebu radi njezina opsega, hitnosti ili prekogranične prirode.

EU danas ima jednu od najviših stopa procijepljenosti u svijetu: 82 % ⁽⁴⁾ odraslog stanovništva EU-a primilo je barem jednu dozu cjepiva.

Iz Instrumenta za hitnu potporu financirana ⁽⁵⁾ je i infrastruktura za izdavanje i provjeru interoperabilnih potvrda o cijepljenju, testiranju i preboljenju bolesti COVID-19 (uz trošak od 16 milijuna EUR). Uredba o EU digitalnim COVID potvrdama stupila je na snagu 1. srpnja 2021. i bila je iznimno važna za omogućavanje sigurnog i slobodnog kretanja građana unutar EU-a za vrijeme pandemije, a time i ponovnog otvaranja EU-a, što je preduvjet za gospodarski oporavak.

Izgradnja dugoročno snažnijeg i otpornijeg EU-a

Kriza je ujedno ukazala na važnost poduzimanja odlučnih koraka za izgradnju snažnije, otpornije i održivije budućnosti. Zbog toga je većina sredstava iz instrumenta NextGenerationEU (do 724 milijarde EUR) ⁽⁶⁾ dodijeljena Mehanizmu za oporavak i otpornost. Riječ je o inovativnom izvanrednom i privremenom instrumentu koji je osmišljen kao pomoć državama članicama u provedbi ulaganja i reformi za oblikovanje dugoročnog plana gospodarskog rasta u skladu s ključnim prioritetima EU-a, osobito ubrzavanjem zelene i digitalne tranzicije. Instrument se temelji na šest

⁽³⁾ REACT-EU dijeli se na dvije tranše: većina je dostupna za programiranje 2021. (39,6 milijardi EUR), a ostatak 2022. (10,8 milijardi EUR).

⁽⁴⁾ Na dan 13. svibnja 2022. potpuno je bilo cijepljeno 62,4 % odraslog stanovništva.

⁽⁵⁾ Druge inicijative koje se financiraju iz Instrumenta za hitnu potporu navedene su ovdje:

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/emergency-support-instrument_hr.

⁽⁶⁾ Sastoji se od bespovratnih sredstava (338 milijardi EUR) i zajmova (386 milijardi EUR) izraženih u tekućim cijenama.

stupova: zelena tranzicija, digitalna transformacija, gospodarska kohezija, produktivnost i konkurentnost, socijalna i teritorijalna kohezija, zdravlje, gospodarska, socijalna i institucionalna otpornost te politike za sljedeću generaciju.

Uredbom o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost države članice pozvane su da Komisiji dostave nacionalne planove za oporavak i otpornost. U tim planovima države članice predstavile su svoje programe reformi i ulaganja za potporu oporavku i jačanje otpornosti, prije svega prevladavanjem izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje u kontekstu europskog semestra te pružanjem odgovarajućeg doprinosa ostvarivanju šest stupova politike utvrđenih u članku 3. Uredbe. Uredbom se od država članica zahtijeva i da objasne kako se očekuje da će njihovi planovi pridonijeti klimatskim i digitalnim ciljevima, rodnoj ravnopravnosti i jednakim mogućnostima za sve. U Prilogu III. ovom izvješću objašnjen je postupak procjene planova.

Vijeće je 2021. na prijedlog Komisije odobrilo 22 plana za oporavak i otpornost. Tim odobrenim planovima ukupno je dodijeljena 291 milijarda EUR u obliku bespovratnih sredstava i 154 milijarde EUR u obliku zajmova ⁽⁷⁾. Dvije trećine iznosa financiranja i zajmova odnosi se na ulaganja, a trećina uključuje mjere koje se odnose na reforme. Mjere se prate s pomoću ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje treba ostvariti do kolovoza 2026. Kad je riječ o važnim inovacijama, financijska sredstva u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost isplatit će se u nekoliko obroka nakon što države članice postignu dogovorene ključne etape i ciljeve.

U prosincu 2021. Komisija je Španjolskoj u skladu s ključnim etapama i ciljevima isplatila 10 milijardi EUR. Ta bespovratna financijska potpora isplaćena je nakon što je Španjolska ostvarila 52 relevantne ključne etape, kojima su obuhvaćene reforme u području održive mobilnosti, energetske učinkovitosti, dekarbonizacije, povezanosti, javne uprave, vještina, obrazovanja i socijalnih aspekata, istraživanja i razvoja, rada i fiskalne politike, kao i jačanje španjolskog sustava revizije i kontrole za provedbu Mehanizma za oporavak i otpornost.

Osnivanjem tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize poboljšana je otpornost na buduće zdravstvene krize. Ciljevi su tog tijela, koje je predsjednica von der Leyen u govoru o stanju Unije 2021. najavila kao glavni stup europske zdravstvene unije, predvidjeti, spriječiti, otkriti i odgovoriti na prijetnje i potencijalne zdravstvene krize prikupljanjem obavještajnih podataka i izgradnjom kapaciteta. Tijelo blisko surađuje sa zdravstvenim agencijama EU-a i nacionalnim zdravstvenim agencijama, industrijom i međunarodnim partnerima kako bi se poboljšala pripravnost EU-a na zdravstvene krize. Kako bi ostvarilo svoje ciljeve, tijelu je dodijeljen proračun od otprilike 6 milijardi EUR za provedbu različitih programa (kao što su EU4Health, Obzor Europa i Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu) tijekom razdoblja 2022.–2027.

Za izgradnju otpornosti potrebno je i povećati pripravnost za katastrofe. U tu svrhu Mehanizmom EU-a za civilnu zaštitu jača se suradnja u području civilne zaštite između država članica EU-a i šest drugih država sudionica. Iako potvrđuje da su za civilnu zaštitu primarno odgovorne države članice, Europska komisija nacionalnim tijelima pruža dodatnu potporu kako bi se jačanjem kapaciteta za odgovor na krize koje pojedinačne zemlje ne mogu same riješiti (bilo da se radi o šumskim požarima, zdravstvenim i medicinskim izvanrednim situacijama ili kemijskim, biološkim, radiološkim ili nuklearnim incidentima) poboljšali prevencija, pripravnost i odgovor na katastrofe. Stoga Komisija ima ključnu ulogu u koordinaciji odgovora na katastrofe u cijelom svijetu jer pokriva najmanje 75 % troškova prijevoza i/ili operativnih troškova. Novim prijedlogom, donesenim u travnju 2021., EU-u će se omogućiti aktivnija uloga, a državama članicama pružiti fleksibilnija potpora u okviru Mehanizma, posebno kad su krizne situacije istodobno i velikih razmjera i složene.

⁽⁷⁾ Šest država članica zatražilo je zajmove (Grčka, Italija, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija).

- U sklopu pripreme za sezonu šumskih požara 2021. Europska komisija sufinancirala je pripravnost i raspoloživost **vatrogasne flote u sustavu rescEU** kako bi odgovorila na moguće nedostatne kapacitete za gašenje šumskih požara. Šest država članica EU-a (Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija i Švedska) stavilo je na raspolaganje ukupno 11 vatrogasnih zrakoplova i šest helikoptera drugim državama članicama u slučaju nužde u zamjenu za financijski doprinos za troškove pripravnosti tih kapaciteta. Trenutačno su u tijeku pripreme za sezonu šumskih požara 2022.
- U okviru Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu Komisija je uspostavila **strateški mehanizam medicinske rezerve i distribucije sustava rescEU**, čije se zalihe nalaze u devet država članica. Rezerva omogućuje brzu isporuku medicinske opreme (kao što su respiratori i osobna zaštitna oprema) u cijelom EU-u i u trećim zemljama.
- Instrument za hitnu potporu iskorišten je i za nabavu **opreme potrebne za pružanje zdravstvene skrbi, pomoć zdravstvenim radnicima i operativnu pomoć za mobilne kapacitete za zdravstveni odgovor**. To omogućuje raspoređivanje zdravstvenih radnika tamo gdje su najpotrebniji u Europi i lakši prijevoz tereta.

2. Poticanje usporedne tranzicije za održivu budućnost

Želimo da budući naraštaji naslijede zdrav planet i da imaju dobre poslove te da postignemo rast koji ne šteti prirodi.

Ursula von der Leyen

Predsjednica Europske komisije

Zelena i digitalna tranzicija okosnica su politike EU-a i njezine strategije oporavka. Zaštita klime i bioraznolikosti te digitalna tranzicija moraju biti okosnica modela socijalnog i gospodarskog rasta EU-a kako bi se osigurala njegova održivost. S obzirom na sve oštriju globalno nadmetanje za kontrolu digitalnih tehnologija od ključne je važnosti da poduzeća javni sektori i istraživačka zajednica u EU-u mogu pristupiti računalnim podacima, umjetnoj inteligenciji i digitalnoj infrastrukturi iz EU-a. Nadalje, kako bi se postigao cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030., potrebno je podupirati i poticati inovativne tehnologije s niskom razinom emisija ugljika. Proračun EU-a ima ključnu ulogu u svim tim područjima.

Europski zeleni plan nacrt je za održivi rast

Zelena tranzicija okosnica je strategije rasta EU-a. Zelena tranzicija ključ je održive budućnosti i kao takva iznimno je bitna za dekarbonizaciju europskoga gospodarstva i poticanje konkurentnosti industrije EU-a te podupiranje dugoročne energetske neovisnosti EU-a. To znači da moramo uložiti napore u ostvarivanje ciljeva u području klime i bioraznolikosti, a istodobno omogućiti pravednu tranziciju za sve.

Borba protiv klimatskih promjena po svojoj prirodi nadilazi nacionalne granice i iziskuje djelovanje na razini EU-a i na međunarodnoj razini. Djelovanjem EU-a mogu se iskoristiti znatne ekonomije razmjera, objediniti sredstva za postizanje kritične mase i doprinijeti jačanju uloge EU-a na međunarodnoj sceni.

Klima	Bioraznolikost
Zahvaljujući regionalnim fondovima do kraja 2020. kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora dodatno je povećan za više od 2 735 megavatsati.	Do kraja 2020. zahvaljujući financijskim sredstvima iz programa LIFE obnovljeno je ili se poboljšalo stanje očuvanosti više od 15 000 km ² staništa.
U partnerskim zemljama planirano je da se uz potporu EU-a u razdoblju 2014.–2020. instalira kapacitet od 18 000 megavata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.	U partnerskim zemljama u razdoblju od 2013. do 2021. zaštićeno je 909 620 km ² područja velike bioraznolikosti i šumskih područja uz potporu razvojnih projekata EU-a.

EU se obvezao da će znatan dio proračuna posvetiti financiranju djelovanja u području klime.

Najnovije dostupne informacije pokazuju da je EU u razdoblju od 2014. do 2020. izdvojio 221 milijardu EUR, odnosno 20,6 % svojeg ukupnog višegodišnjeg proračuna, za mjere u području klime ⁽⁸⁾. Komisija je za razdoblje 2021.–2027. povećala na 30 % svoj opći cilj za doprinos proračuna EU-a (pojačanog instrumentom NextGenerationEU) uključivanju klimatskih pitanja. Taj se cilj podupire i regionalnom politikom, za koju je utvrđena pravna obveza izdvajanja 30 % proračunskih sredstava za Europski fond za regionalni razvoj, i 37 % proračunskih sredstava za Kohezijski fond. Naposljetku, Komisija je osmislila i objavila novu metodologiju koja se temelji na koeficijentima EU-a kako bi pristup izračunu ostvarenosti tog cilja bio učinkovit i pouzdan.

Mehanizam za oporavak i otpornost dat će ključan doprinos ostvarenju klimatskog cilja.

Instrument je osmišljen kako bi pomogao EU-u da ostvari cilj postizanja klimatske neutralnosti do 2050., a u tu svrhu 37 % njegove omotnice izdvaja se za ulaganja i reforme u području klime. U okviru 22 plana za oporavak i otpornost odobrena 2021. države članice namijenile su gotovo 40 % potrošnje za djelovanja u području klime, što je znatno iznad ciljne vrijednosti od 37 %. Ulaganja obuhvaćena planovima za oporavak i otpornost koje je odobrilo Vijeće odnose se na mnogo sektora. Na primjer, oko 70,7 milijardi EUR planira se potrošiti na poboljšanje održivosti europskog sustava mobilnosti, među ostalim nadogradnjom i modernizacijom željezničkih mreža i izgradnjom nove infrastrukture za alternativna goriva.

Doprinos za klimu 2021. (u milijunima EUR).

Izvor: Europska komisija.

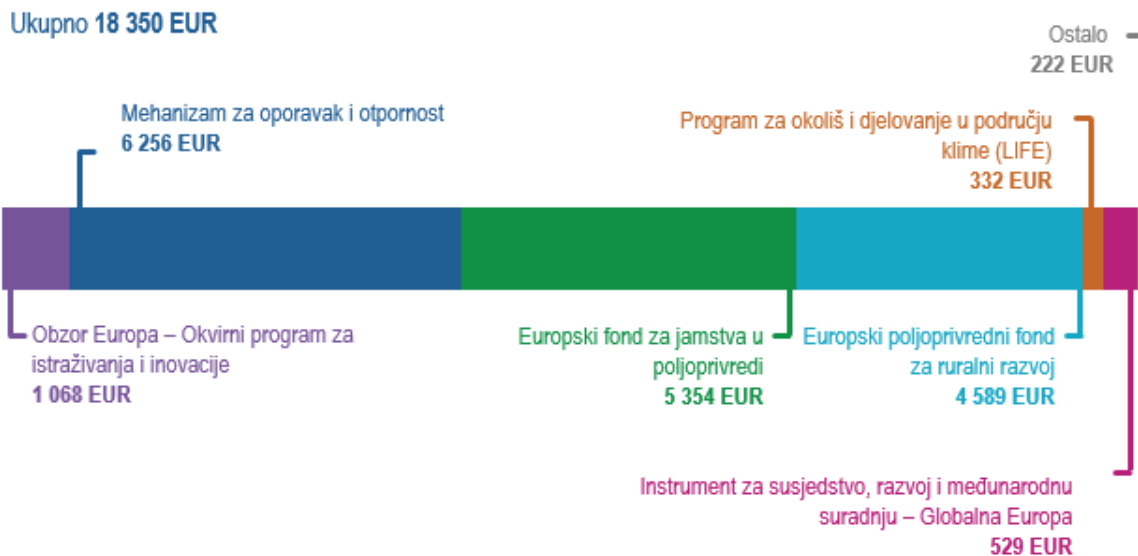
⁽⁸⁾ Tim se iznosom ažurira iznos iz godišnjeg izvješća o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti za 2020. na temelju novih informacija o namjeni sredstava EU-a potrošenih u okviru podijeljenog upravljanja i za tehničke ispravke (uključujući sufinanciranje iz Europskog socijalnog fonda, kako je utvrdio Europski revizorski sud u svojem zadnjem tematskom izvješću o klimi).

Komisija je izračunala da su se 2021. iz proračuna EU-a financirala djelovanja u području klime u vrijednosti od oko 138 milijardi EUR (32 % ukupnog proračuna). Neki primjeri navedeni su u nastavku.

- **Kontinuirana potpora strukturnim promjenama koje su potrebne gospodarstvu EU-a kako bi se postigle klimatska neutralnost i energetska neovisnost** uz potporu sredstvima iz fondova kohezijske politike i [Instrumenta za povezivanje Europe](#).
- **Novi istraživački i inovacijski projekti** pokrenuti 2021. u okviru programa Obzor 2020. i Obzor Europa, uključujući ključne projekte za zelene luke i zračne luke, nova partnerstva/zajednička poduzeća (npr. povezana s inicijativom SESAR 3, europskim željeznicama, čistim zrakoplovstvom, čistim vodikom, cestovnim i vodnim prometom s nultim emisijama), kao i pokretanje misija u području klime (npr. za prilagodbu klimatskim promjenama, klimatski neutralne i pametne gradove, čiste oceane).
- **Potpورا radikalnim inovacijama.** U okviru akceleratora Europskog vijeća za inovacije 2021. objavljen je poziv posebno osmišljen za podupiranje inovacija za ostvarivanje europskog zelenog plana. Poziv je usmjeren na prioritete EU-a za prelazak na zeleno, digitalno i zdravo društvo, pri čemu se posebna pozornost posvećuje inovacijama u jednom od sljedećih područja: industrije s niskom razinom emisija ugljika, temeljita obnova zgrada, energija iz obnovljivih izvora te baterije i drugi sustavi za pohranu energije. Uvođenje inovacija ključan je čimbenik za postizanje ciljeva EU-a.
- **Potpورا za mala i srednja poduzeća** Do 30. rujna 2021. iz instrumenta vlasničkog kapitala za rast u okviru programa EU-a za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća uloženo je 6,7 milijuna EUR u [fond poduzetničkog kapitala čije su aktivnosti usmjerene na čiste tehnologije](#) kako bi se mala i srednja poduzeća mogla razvijati prema održivoj budućnosti.
- **Stjecanje vještina kojima se podupiru ciljevi EU-a za ublažavanje klimatskih promjena.** Nekoliko združenih diplomskih studija Erasmus Mundus izravno se bavi pitanjima klimatskih promjena, na primjer [diplomski studij urbane klime i održivosti](#), s kojeg diplomiraju vrhunski stručnjaci koji mogu razumjeti i procijeniti klimatsku otpornost u gradovima te upravljati njome kako bi se stvorili preduvjeti za život u svijetu koji je topliji za 1,5 °C, i [diplomski studij energije iz obnovljivih izvora u morskom okolišu](#), koji je prilagođen potrebama poduzeća za energijom iz obnovljivih izvora na moru i koji će imati snažnu međunarodnu komponentu jer će u njemu kao pridruženi partneri izravno sudjelovati svjetski priznati istraživački centri, mala i srednja poduzeća i velika poduzeća u industriji. Drugi je primjer potpora koja se od 2016. pruža iz Europskog socijalnog fonda na Sardiniji u Italiji za više od 5 000 tražitelja zaposlenja, kojom im se pomaže da pronađu posao u europskom zelenom i plavom gospodarstvu, prije svega jačanjem njihovih vještina putem obučavanja za posao, stažiranja i osposobljavanja koje vodi do certifikacije, a zatim pomaganjem da pokrenu vlastito poslovanje.
- **Potpورا inovativnim tehnologijama s niskim emisijama ugljika koje su potrebne za prelazak EU-a na gospodarstvo s niskim emisijama ugljika i ulaganje u njih.** U okviru [Fonda za inovacije](#) stvaraju se financijski poticaji i podupiru projekti s visoko inovativnim tehnologijama, procesima ili proizvodima koji su dovoljno razrađeni i imaju znatan potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova. U okviru prva dva poziva na podnošenje projekata zaprimljeno je više od 540 prijedloga, a prvih 30 ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava potpisano je 2021. kako bi se povećao broj malih projekata čistih tehnologija.

Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. usmjeren je i na zaštitu bioraznolikosti.

Proračun EU-a postizanju ciljeva Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. doprinosi ambicioznim ciljem da se već 2024. u tu svrhu izdvoji 7,5 % njegovih godišnjih sredstava, a od 2026. 10 % godišnjih sredstava. Komisija je 2021. izračunala da je za bioraznolikost namijenjeno 18 milijardi EUR, odnosno 4,3 % proračuna EU-a, uključujući sredstva iz instrumenta NextGenerationEU.

Doprinos za bioraznolikost 2021. (u milijunima EUR).

Izvor: Europska komisija.

- Europska agencija za okoliš kao dio usluge praćenja kopna programa Copernicus pruža **detaljne geoprostorne paneuropske i lokalne podatke o pokrovu i upotrebi zemljišta**. Lokalna komponenta usmjerena je na područja EU-a koja su izložena konkretnim izazovima i problemima u području okoliša. U okviru te lokalne komponente Europska agencija za okoliš pruža informacije o žarištima bioraznolikosti zaštićenima u okviru mreže Natura 2000 koje se upotrebljavaju za procjenu očuvanja i stanja tih područja te utvrđivanje je li došlo do primjetnog smanjenja travnjaka. Status žarišta bioraznolikosti u okviru mreže Natura 2000 omogućuje njihovo točno mapiranje i može se upotrijebiti kako bi se skrenula pozornost na događaje koji ugrožavaju očuvanje područja.
- Kad je riječ o zaštiti bioraznolikosti, **integriranim projektom za prirodu LIFE – MarHa za učinkovito i pravedno upravljanje morskim staništima u Francuskoj** nastoji se poboljšati stanje očuvanosti svih francuskih morskih stanišnih tipova navedenih u Direktivi o staništima. Projektom se nastoji postići kratkoročni cilj da do 2025. barem polovina staništa postigne dobro stanje očuvanosti. Osim programa LIFE projektom se olakšava koordinirano korištenje oko 50 milijuna EUR dodatnih sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, Europskog fonda za regionalni razvoj i nacionalnih fondova.
- Irska će, na primjer, **podupirati obnovu tresetišta**, što je mjera koja ima potencijal za promicanje i poticanje povratka flore i faune na tim područjima. Irska u svojem planu procjenjuje se da bi se u razdoblju od 30 godina zahvaljujući provedbi poboljšanih mjera rehabilitacije moglo izbjeći 3,3 milijuna tona emisija CO₂.

Usklađivanje proračuna EU-a s okolišnim ciljevima EU-a dodatno je ojačano zahtjevom da se poštuje načelo „nenanošenja štete”. U skladu s [Međuinstitucijskim sporazumom](#) između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Komisije izvršenje proračuna za razdoblje 2021.–2027. mora biti u skladu s tim načelom, kako je utvrđeno u europskom zelenom planu. Time se nastoji osigurati da nijedan dio proračuna, neovisno o tome smatra li se relevantnim za klimu, neće naštetiti ili biti u suprotnosti s klimatskim ili okolišnim ciljevima EU-a.

U proračunu EU-a uzima se u obzir i važnost pravednog rješavanja društvenih i gospodarskih posljedica tranzicije prema klimatski neutralnom gospodarstvu, što je isto tako u skladu s europskim zelenim planom i akcijskim planom za europski stup socijalnih prava ⁽⁹⁾. Novi mehanizam za pravednu tranziciju osmišljen je kako bi se pružila potpora regijama, industrijama i radnicima na koje tranzicija negativno utječe. Potpora iz Fonda za pravednu tranziciju dostupna je regijama koje su najviše pogođene u svakoj državi članici nakon podnošenja teritorijalnih planova koje Komisija odobrava u okviru programa kohezijske politike. Zbog kasnog donošenja mehanizma programi u okviru Fonda za pravednu tranziciju još nisu doneseni, a izvršenje kasni ⁽¹⁰⁾. Očekuje se da će se mehanizmom od 2021. do 2027. mobilizirati oko 55 milijardi EUR u okviru triju stupova.

Fond za pravednu tranziciju	Program za pravednu tranziciju	Instrument za kreditiranje u javnom sektoru
<ul style="list-style-type: none"> Fondom će se financirati mjere kao što su ulaganja u mala i srednja poduzeća, poduzeća, istraživačke i inovacijske aktivnosti, obnova i obnova i unapređivanje mreža centraliziranog grijanja, grijanja, digitalizacija, digitalne digitalne inovacije i digitalna digitalna povezivost te jačanje jačanje kružnog gospodarstva. gospodarstva. 	<ul style="list-style-type: none"> U okviru programa mobilizirat mobilizirat će se sredstva iz iz privatnog sektora, djelomično djelomično zahvaljujući savjetodavnom centru InvestEU, InvestEU, koji će djelovati kao kao središnja ulazna točka za za zahtjeve za savjetodavnu savjetodavnu potporu. 	<ul style="list-style-type: none"> Iz instrumenta će se, među među ostalim, financirati ulaganja u području obnovljive obnovljive energije, zelene i i održive mobilnosti, okolišne okolišne infrastrukture za pametno gospodarenje otpadom i vodama te urbane urbane obnove.

Prijedlog o uvođenju novog Socijalnog fonda za klimatsku politiku osmišljen je kako bi se pomoglo u rješavanju socijalnih i distribucijskih učinaka klimatske tranzicije u skladu s programom „Spremni za 55 %” ⁽¹¹⁾. Točnije, fondom se namjerava ublažiti učinak predloženog uvođenja sustava trgovanja emisijama za zgrade i cestovni promet na najranjivije osobe u društvu. Prijedlogom o Socijalnom fondu za klimatsku politiku dopunjuju se mjere u okviru mehanizma za pravednu tranziciju i Europskog socijalnog fonda plus.

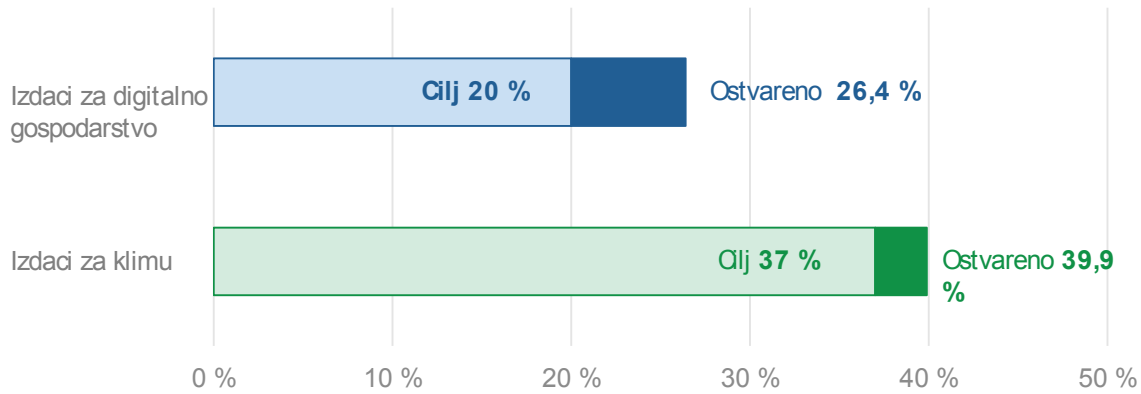
Digitalna tranzicija za povećanje potencijala rasta EU-a

Uvođenje digitalnih tehnologija EU-u nudi znatne prilike za rast. Komisija želi stvoriti Europu spremnu za digitalno doba tako da građanima, poduzećima i upravama omogući pristup novoj generaciji digitalnih tehnologija te odgovarajućem usavršavanju i prekvalifikaciji od kojih će svi imati koristi. Stoga su se zakonodavci složili da će najmanje 20 % sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost namijeniti za reforme i ulaganja kojima se podupire ostvarivanje digitalnih ciljeva. Rani su pokazatelji obećavajući jer je 26 % sredstava u 22 plana za oporavak i otpornost donesena do kraja 2021. namijenjeno za reforme i ulaganja kojima se podupire digitalna transformacija.

⁽⁹⁾ [Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava.](#)

⁽¹⁰⁾ Od 2021. nisu izvršena plaćanja za Fond za pravednu tranziciju.

⁽¹¹⁾ Komunikacija Komisije – Spremni za 55 %: ostvarivanje klimatskog cilja EU-a za 2030. na putu ka klimatskoj neutralnosti ([COM\(2021\) 550 final](#)).

Vizualni prikaz doprinosa Mehanizma za oporavak i otpornost različitim prioritetima. Izračuni se temelje na metodologijama utvrđenima u priložima VI. i VII. Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost.

Izvor: Europska komisija.

- Neka su od ključnih postignuća ulaganja u okviru **talijanskog plana za jačanje mreže i digitalizaciju elektroenergetske mreže** u cilju povećanja kapaciteta mreže, čime se omogućuje daljnja integracija proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. Primjer je to projekta u kojem se kombiniraju oba aspekta usporedne tranzicije (klimatski i digitalni), kao glavni elementi oporavka Europe nakon pandemije.
- Nastavlja se uvođenje lokalne bežične povezivosti u okviru **programa WiFi4EU**, koji trenutačno obuhvaća više od 8 000 mreža, s više od 83 000 aktivnih pristupnih točaka u Europi.
- U lipnju 2021. postavljen je i otad je u upotrebi novi **podmorski optički kabel EllaLink**, koji povezuje Europu i Latinsku Ameriku. Taj podvodni podatkovni „autoput“ dugačak 6 000 km rezultat je istinskog digitalnog partnerstva i više je nego ikad prije približio te dvije regije. Zahvaljujući programu BELLA ⁽¹²⁾, koji sufinancira Europska komisija, istraživačke i obrazovne zajednice s obje strane Atlantskog oceana počele su upotrebljavati tu mrežnu vezu visokog kapaciteta i niske latencije.

U okviru programa Digitalna Europa oblikuje se digitalna transformacija Europe. Misija je programa poboljšati otvorenu stratešku autonomiju i konkurentnost EU-a te ojačati ključne digitalne kapacitete EU-a usmjeravanjem na ključna područja: računalstvo visokih performansi, infrastruktura za prelazak s računalstva u oblaku na računalstvo na rubu mreže, podatkovni prostori i umjetna inteligencija, kibersigurnost, potrebno usavršavanje kako bi radna snaga bila spremna za te napredne tehnologije, uvođenje tih tehnologija i njihovo iskorištavanje u ključnim sektorima kao što su energetika ili klima te potpora industriji, malim i srednjim poduzećima i javnim upravama u njihovoj digitalnoj transformaciji. Unatoč kasnijem donošenju uredbe o uvođenju programa Komisija je 2021. svejedno uspjela ostvariti rezultate i donijeti niz programa rada, nakon čega je odmah uslijedio prvi skup poziva za dodjelu bespovratnih sredstava.

⁽¹²⁾ BELLA znači „building the Europe link to Latin America“ (izgradnja poveznice između Europe i Latinske Amerike) i doprinosi dugoročnoj međusobnoj povezanosti europskih i latinoameričkih istraživačkih i obrazovnih zajednica jer omogućuje znatno bolju suradnju istraživačkih i akademskih zajednica u te dvije regije.

 <p>Računalstvo visokih performansi</p> <p>Uvođenje vrhunskih eksaskalarnih i posteksaskalarnih superračunalnih kapaciteta i osiguravanje pristupa tim kapacitetima.</p>	 <p>Umjetna inteligencija</p> <p>Uvođenje zajedničkih podatkovnih prostora na razini EU-a koji se temelje na objedinjenoj infrastrukturi za prelazak s računalstva u oblaku na računalstvo na rubu mreže te promicanje testiranja i uvođenja rješenja koja se temelje na umjetnoj inteligenciji.</p>
 <p>Kibersigurnost</p> <p>Izgradnja naprednih kapaciteta u području kibersigurnosti, čime se osigurava široka primjena najsuvremenijih rješenja u području kibersigurnosti u cijelom europskom gospodarstvu.</p>	 <p>Napredne digitalne vještine</p> <p>Povećanje akademske izvrsnosti u digitalnom sektoru povećanjem obrazovne ponude u području tehnologija kao što su računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetna inteligencija te promicanje digitalne pismenosti.</p>

 Ubrzano uvođenje i iskorištavanje tehnologija

Uvođenje mreže europskih digitalnoinovacijskih centara kojima se podupire digitalna transformacija europskih javnih i privatnih organizacija. Mreža će se koristiti i za svladavanje najvećih društvenih izazova uvođenjem visokoučinkovitih tehnologija te istodobno omogućiti prekogranične interoperabilne digitalne javne usluge i promicati uključiv i pouzdan digitalni prostor.

Program Digitalna Europa, primjeri djelovanja.

Izvor: Europska komisija.

Tehnološki napredak i istraživanje omogućuju inovativne svemirske aplikacije koje mogu biti korisne u našem svakodnevnom životu. Zahvaljujući Galileu i EGNOS-u ⁽¹³⁾, globalnim satelitskim navigacijskim sustavima EU-a, te Copernicusu, sustavu EU-a za promatranje Zemlje, ostvaren je napredak u pogledu bolje pouzdanosti i učinkovitosti pruženih usluga. Krajnji korisnici imaju pristup točnijim i pouzdanijim informacijama o lokaciji te pouzdanim i potpunim, besplatnim i otvorenim podacima i informacijama o praćenju Zemlje, čime se postiže modernizacija prometa, omogućuje precizna poljoprivreda i promiče održivost. Copernicus pomaže u procjeni učinka klimatskih promjena, među ostalim podupiranjem mjera tijekom katastrofa velikih razmjera. Galileo može imati presudnu ulogu u promicanju prijevoza s učinkovitom potrošnjom goriva, kao pomoć pomorcima i pilotima u njihovim uobičajenim aktivnostima ili u potrazi za osobama u nevolji.

Svemirski program: najvažnija postignuća 2021.

- Krajem 2021. u upotrebi je bilo 2,5 milijardi uređaja koji podržavaju korištenje sustava Galileo.
- Sustav Galileo trostruko točnije određuje položaj od ostalih sustava te vrste.

⁽¹³⁾ Europski geostacionarni navigacijski sustav (engl. European Geostationary Navigation Overlay Service)

- Dva nova satelita sustava Galileo lansirana su 2021., čime je broj satelita u orbiti porastao na 28.
- Od 2021. na raspolaganju je osam satelita sustava Copernicus.
- Usluga programa Copernicus za klimatske promjene ima 100 000 korisnika.

3. Izgradnja gospodarstva u interesu građana

Politički okvir EU-a i njegovo specifično jedinstveno tržište temelj su za izgradnju snažnog gospodarstva u interesu građana EU-a. Model socijalnog tržišnog gospodarstva EU-a usmjeren je na gospodarski rast te smanjenje siromaštva i nejednakosti u regijama EU-a. Jačanje jedinstvenog tržišta te malih i srednjih poduzeća od presudne je važnosti kako bi gospodarstvo EU-a moglo odgovoriti na potrebe svojih građana. Snažno gospodarstvo preduvjet je i za svladavanje najvećih izazova našeg vremena, uključujući usporednu tranziciju i jačanje otvorene strateške autonomije i globalne uloge EU-a. Znanje i rješenja koji se temelje na istraživanjima i inovacijama mogu povećati konkurentnost, čime se promiče rast, otvaraju radna mjesta i svladavaju društveni izazovi.

Ostvarivanju tog cilja doprinose brojni programi koji se financiraju iz proračuna EU-a i obuhvaćaju nekoliko dimenzija. Stalnim ulaganjima dodatno se produbljuje jedinstveno tržište, što donosi znatne koristi potrošačima i poduzećima u EU-u. U okviru kohezijske politike financira se stotine tisuća projekata kojima se podupiru mala i srednja poduzeća u svim regijama EU-a. Pružanjem kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja u okviru brojnih mjera ulaže se u građane i podupire njihovo (ponovno) uključivanje na tržište rada tako što se potiču važni projekti o realnom gospodarstvu i doprinosi strukturnim promjenama, istraživanju i inovacijama u državama članicama EU-a. U društvu koje se suočava sa složenim poslovnim, političkim, znanstvenim, tehnološkim, zdravstvenim i ekološkim izazovima ta je višedimenzionalna potpora ključan pokretač gospodarskog rasta jer omogućuje postignuća koja donose dobit i dobrobit gospodarstvu EU-a. Ta ulaganja u infrastrukturu i ljudski kapital od presudne su važnosti za ubrzanje prelaska na ekološki i gospodarski održivu Europu, promicanje jednakih mogućnosti bez obzira na spol i ostvarivanje triju glavnih ciljeva na razini EU-a koje treba ostvariti do 2030. u području zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva, utvrđenih u **akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava** ⁽¹⁴⁾.

Prema snažnijem i pravednijem gospodarstvu

Zahvaljujući snažnom oporavku od 5,3 % 2021. gospodarstvo EU-a vratilo se na razinu proizvodnje prije pandemije u ljeto 2021. ⁽¹⁵⁾ Broj zaposlenih u EU-u povećao se 2021. za 0,9 %, pri čemu je otvoreno oko 1,8 milijuna novih radnih mjesta. Zaposlenost se povećala u gotovo svim obrazovnim, dobnim i rodnim skupinama, pri čemu je oko milijun osoba pronašlo posao u trećem tromjesečju 2021. Zbog toga je broj zaposlenih građana EU-a u trećem tromjesečju 2021. premašio onaj iz razdoblja prije pandemije za 0,3 %. Međutim, zaposlenost se smanjila u sektorima koji su bili najviše pogođeni mjerama ograničenja kretanja, kao što su sektor smještaja, prehrane i putovanja.

⁽¹⁴⁾ [Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava.](#)

⁽¹⁵⁾ Vidjeti [Europsku zimsku gospodarsku prognozu 2022.](#)

Osim toga, sve veće cijene sirovina i energije, čijem je rastu znatno pridonio neopravdan i ničim izazvan ruski agresivni rat protiv Ukrajine, znatno su smanjile ⁽¹⁶⁾ očekivani rast.

Europski socijalni fond u razdoblju 2014.–2020. nastavio je pozitivno doprinositi smanjenju stope nezaposlenosti i siromaštva, koje su i dalje jedan od glavnih razloga za zabrinutost građana EU-a. Iako je provedba Europskog socijalnog fonda plus kasnila zbog kasnog donošenja njegove pravne osnove, kao što je to bio slučaj i sa svim drugim fondovima kohezijske politike, u okviru prethodnog programa od 2014. pomoglo se 45,3 milijuna građana, od čega ih je 5,4 milijuna pronašlo posao, među ostalim kao samozaposlene osobe, dok su ostali ostvarili druge ključne etape koje su iznesene u sljedećim odjeljcima.

Sredstvima iz Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom doprinosi se stvaranju dinamičnijeg i konkurentnijeg gospodarstva EU-a tako što se poboljšavaju vještine i zapošljivost radnika koji su proglašeni viškom. Zahvaljujući proširenom opsegu tog fonda u programskom razdoblju 2021.–2027. četiri države članice podnijele su 2021. osam zahtjeva za pomoć za 3 500 otpuštenih radnika. U pet od tih slučajeva pandemija bolesti COVID-19 bila je glavni uzrok otpuštanja. Nadalje, u 2021. proračunsko tijelo odobrilo je šest zahtjeva zaprimljenih 2020. na temelju prethodne uredbe. Četiri od tih zahtjeva odnosila su se na gospodarsku krizu uzrokovanu pandemijom. Pomoć iz fonda uključuje pakete posebno prilagođenih usluga čiji je cilj omogućiti otpuštenim radnicima da što prije ponovno pronađu održivo zaposlenje.

Sredstvima iz proračuna EU-a doprinosi se jačanju jedinstvenog tržišta u okviru Programa jedinstvenog tržišta. Taj program s proračunom od 4,24 milijarde EUR, koji je osmišljen radi boljeg upravljanja jedinstvenim tržištem, obuhvaća brojne aktivnosti koje su prethodno financirane u okviru zasebnih programa (program EU-a za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća, europski statistički program, standardi financijskog i nefinancijskog izvještavanja i revizije, sudjelovanje potrošača u donošenju politika u području financijskih usluga, program za potrošače te hrana i hrana za životinje) i **posebne proračunske linije Komisije**. Unatoč kasnom donošenju pravne osnove Komisija je 2021. uspjela obuhvatiti sve potprograme tog programa.

Proračunom EU-a nastoje se mobilizirati javna i privatna ulaganja pružanjem jamstava za ulaganja partnera u provedbi, kao što su Grupa Europske investicijske banke i druge financijske institucije. To je uloga fonda InvestEU, koji uključuje i sastavnicu za mala i srednja poduzeća. Proračunskim jamstvom EU-a u iznosu od 26,15 milijardi EUR, koje se podupire s 10,46 milijardi EUR iz proračuna EU-a, riješit će se problem znatnog manjka sredstava za investicije u područjima koja su iznimno važna za budućnost. Osim toga, očekuje se da će najmanje 30 % fonda InvestEU pridonijeti borbi protiv klimatskih promjena. Unatoč uznapredovalim pregovorima o sporazumu o jamstvu InvestEU s Grupom Europske investicijske banke te objavi prvog poziva na iskaz interesa u travnju 2021., do kraja 2021. još nisu bili potpisani sporazumi o jamstvu s partnerima u provedbi. Sporazum o jamstvu s Grupom Europske investicijske banke potpisan je u ožujku 2022., a u budućnosti se očekuje potpisivanje dodatnih sporazuma.

⁽¹⁶⁾ U proljetnoj gospodarskoj prognozi 2022. predviđa se da će realni rast bruto domaćeg proizvoda u EU-u i europodručju iznositi 2,7 % u 2022. i 2,3 % u 2023., u odnosu na 4,0 % i 2,8 % (2,7 % u europodručju) iz [privremene zimske prognoze 2022.](#)

Kohezijska politika: smanjivanje nejednakosti i odgovor na pandemiju

Osim tradicionalne uloge u podupiranju ulaganja i smanjivanju nejednakosti u regijama EU-a fondovi kohezijske politike i dalje imaju ključnu ulogu u pomaganju državama članicama u svladavanju neposrednih gospodarskih, socijalnih i zdravstvenih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19. Iz fondova kohezijske politike tradicionalno se podupiru sve regije i gradovi u EU-u, potiče otvaranje radnih mjesta, poslovna konkurentnost, gospodarski rast i održivi razvoj te poboljšava kvaliteta života građana. Kao što je bio slučaj 2020., Komisija je i 2021. povećala fleksibilnost provedbe fondova kohezijske politike kako bi se državama članicama osigurala dodatna likvidnost za ublažavanje negativnih posljedica pandemije bolesti COVID-19.

Zahvaljujući sredstvima iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije u razdoblju 2014.–2020. ublaženi su najgori oblici siromaštva u EU-u tako što je najpotrebitijim osobama pružena pomoć u obliku hrane, osnovnih dobara i pomoći za socijalno uključivanje. U 2020. ⁽¹⁷⁾ gotovo 428 000 tona hrane podijeljeno je približno 15 milijuna ljudi, 1,96 milijuna ljudi primilo je materijalnu pomoć, a 30 000 ljudi pomoć za socijalno uključivanje. To je povećanje u odnosu na prethodne godine, što bi se djelomično moglo pripisati posljedicama pandemije bolesti COVID-19, zbog koje su mnogi ostali bez radnih mjesta i tako postali izloženi riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

Početak provedbe programa za razdoblje 2021.–2027. bio je vrlo zahtjevan. Na pripremu nacionalnih i regionalnih programa za razdoblje 2021.–2027. utjecalo je kasno donošenje višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. Komisija intenzivno surađuje s državama članicama kako bi što prije pripremila i dovršila nove programe. Pripreme u državama članicama provedene su usporedno s, primjerice, pripremom planova za oporavak i otpornost, što je u nekim državama članicama dovelo do operativnih poteškoća.

Izvršenje u 2021. uglavnom se odnosilo na projekte i sredstva iz prethodnog višegodišnjeg financijskog okvira ⁽¹⁸⁾. Uz to što su se ubrzala plaćanja u okviru prethodnih fondova kohezijske politike, sad se ubrzano ostvaruju rezultati prethodnih programa.

Uz potporu regionalnog fonda od 2014. ⁽¹⁹⁾:

- uštedeno je 4,4 milijuna tona CO₂,
- 5,5 milijuna kućanstava dobilo je pristup širokopojasnom internetu brzine od najmanje 30 megabajta u sekundi,
- u poduzećima koja su primila potporu otvoreno je 238 000 radnih mjesta,
- 52 milijuna ljudi ostvarilo je koristi od novih ili moderniziranih zdravstvenih usluga.

⁽¹⁷⁾ Najnoviji poznati podaci za Europski socijalni fond i Inicijativu za zapošljavanje mladih.

⁽¹⁸⁾ 350 milijardi EUR u okviru dugoročnog proračuna za razdoblje 2014.–2020. i 392 milijarde EUR u okviru dugoročnog proračuna za razdoblje 2021.–2027.

⁽¹⁹⁾ Te su brojke kumulativna postignuća Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda za razdoblje 2014.–2020. do kraja 2020.

Potpora obrazovanju i osposobljavanju

Osim ulaganja u fizičku infrastrukturu iz proračuna EU-a pruža se i ključna potpora za jačanje ljudskog kapitala i pružanje prilika, primjerice putem Europskog socijalnog fonda i Inicijative za zapošljavanje mladih, u okviru kojih je do 2020. pružena potpora 45,3 milijuna osoba. Do kraja 2020. kvalifikaciju je steklo 7,4 milijuna osoba, 2,2 milijuna obrazovalo se ili osposobilo zahvaljujući potpori iz Europskog socijalnog fonda i Inicijative za zapošljavanje mladih, a 3,4 milijuna mladih iskoristilo je potporu iz Inicijative za zapošljavanje mladih. Do kraja 2021. države članice primile su 4,5 milijardi EUR putem Inicijative za zapošljavanje mladih.

Istraživanje i inovacije EU-a pomažu zaštititi građane i vrijednosti EU-a te imaju sve veću ulogu u gospodarstvu EU-a. Donose koristi i za potrošače i za radnike jer se s pomoću njih stvaraju bolja radna mjesta, gradi zelenije društvo i poboljšava kvaliteta života u EU-u. Od presudne važnosti i za održavanje konkurentnosti EU-a na globalnom tržištu. S obzirom na to da je inovacijska politika poveznica između istraživanja i tehnološkog razvoja i industrijske politike, cilj joj je stvoriti poticajan okvir zahvaljujući kojem će ideje dospjeti na tržište. U okviru proračuna EU-a predviđena su sredstva za istraživanja i inovacije, uključujući ciljanu potporu za mala i srednja poduzeća, koja čine 99 % poduzeća u EU-u ⁽²⁰⁾. Jedan od ciljeva programa Obzor Europa jest poticanje svih oblika inovacija, olakšavanje tehnološkog razvoja, demonstracija, prijenos znanja i tehnologije uz istodobno pojačano uvođenje i primjenu inovativnih rješenja.

Komisija je 2021. predstavila prvi program rada u okviru programa Obzor Europa. U tom je kontekstu za financiranje revolucionarnih inovacija u iznosu od 363 milijuna EUR u okviru akceleratora Europskog vijeća za inovacije odabrala 65 inovativnih novoosnovanih poduzeća te malih i srednjih poduzeća kako bi im se pomoglo da svoje inovacije stave na tržište i unaprijede svoje poslovanje.

- Komisija je u studenome objavila dobitnicu nagrade EU-a za inovatorice za 2021. i europsku prijestolnicu inovacija. Poduzetnica koja je dobila nagradu 2021. bila je Merel Boers (Nizozemska), suosnivačica i glavna izvršna direktorica društva NICO-LAB, poduzeća koje nudi najsuvremeniju tehnologiju za pomoć liječnicima u poboljšanju hitne medicinske skrbi. Grad Dortmund u Njemačkoj dobio je priznanje kao europska prijestolnica inovacija 2021. zbog promicanja inovacija u zajednici.

Bolje uključivanje dimenzije rodne ravnopravnosti

Komisija je 2021. poduzela daljnje korake za provedbu strategije za rodnu ravnopravnost za razdoblje od 2020. do 2025. ⁽²¹⁾, u kojoj se utvrđuje veća predanost Komisije ostvarenju Unije ravnopravnosti. Konkretno, Komisija je pojačala utvrđivanje i analizu učinaka rodne ravnopravnosti u postupcima za bolju regulativu (za procjene učinka i evaluacije).

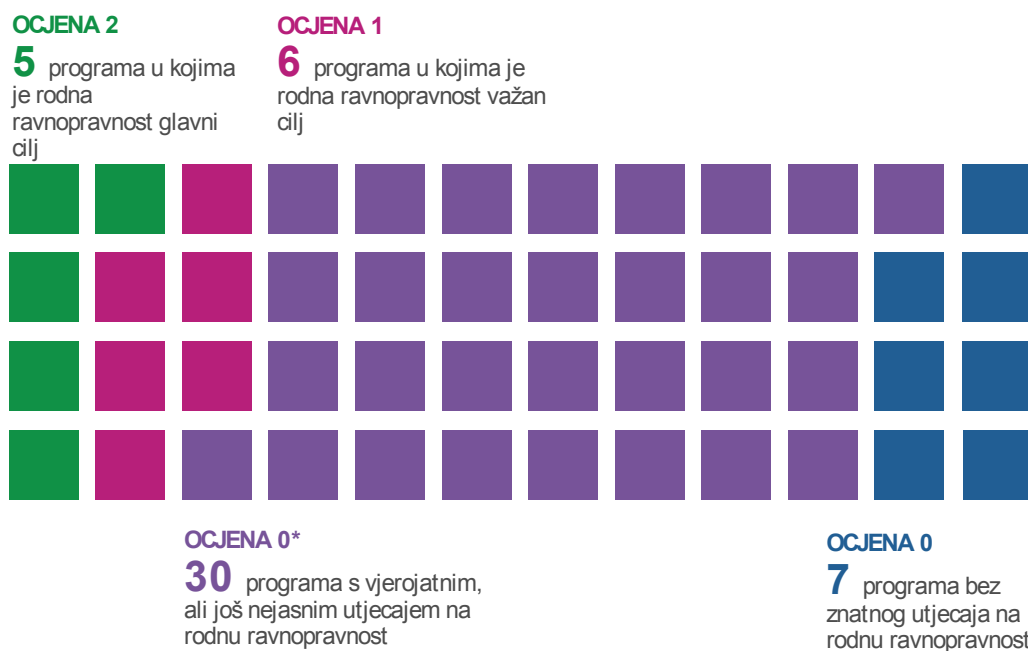
Proračunom EU-a znatno se doprinosi ciljevima ravnopravnosti. Instrumentom NextGenerationEU i dugoročnim proračunom za razdoblje 2021.–2027. osigurava se širok raspon

⁽²⁰⁾ Vidjeti <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.LI.2020.433.01.0028.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2020%3A433I%3ATOC>.

⁽²¹⁾ Vidjeti https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hr.

financijskih sredstava EU-a i instrumenata proračunskih jamstava za potporu djelovanjima kojima se promiče sudjelovanje žena na tržištu rada i ravnoteža između poslovnog i privatnog života. Ulaganje u ustanove za skrb, podupiranje ženskog poduzetništva, borba protiv rodne segregacije u određenim zanimanjima i rješavanje problema neravnoteže u zastupljenosti djevojčica i dječaka u nekim sektorima obrazovanja i osposobljavanja od iznimne su važnosti. U okviru određenih inicijativa, kao što je potprogram Daphne programa Građani, ravnopravnost, prava i vrijednosti, organizacijama civilnog društva i javnim institucijama osiguravaju se namjenska sredstva kojima se podupire cilj ravnopravnosti, među ostalim u posebnim područjima od velike važnosti, kao što je borba protiv rodno uvjetovanog nasilja.

Komisija je prije predviđenog roka osmislila pilot-metodologiju za mjerenje rashoda povezanih s rodnom ravnopravnošću. U okviru međuinstitucijskog sporazuma priloženog višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.–2027. Komisija se obvezala da će osmisliti takvu metodologiju. Za svaki program, na najdetaljnijoj mogućoj razini, intervencijama se dodjeljuje ocjena 0, 1, 2 ili 0*. Ocjene 0, 1 i 2 odražavaju mjeru u kojoj su intervencije iz proračuna EU-a usmjerene na rodnu ravnopravnost. Ocjena 0* dodjeljuje se intervencijama koje mogu utjecati na rodnu ravnopravnost, ali za koje Komisija trenutno nije u mogućnosti procijeniti i potkrijepiti taj učinak. Taj će se rezultat ažurirati ako i kad bude dostupno dovoljno informacija. Komisija o rezultatima primjene te pilot-metodologije izvješćuje u ovom paketu. Grafikon u nastavku prikazuje raspodjelu programa na temelju maksimalne ocjene dodijeljene (nekim) intervencijama u okviru tih programa.

Broj programa kojima je dodijeljena jedna od četiriju ocjena (0, 0*, 1 i 2) predviđenih metodologijom. Jednom programu može se dodijeliti više ocjena. U tom se slučaju provedene godišnje obveze raščlanjuju po ocjenama.

Izvor: Europska komisija.

Mehanizam za oporavak i otpornost osmišljen je i za promicanje načela rodne ravnopravnosti.

U 22 plana za oporavak i otpornost koja su donesena 2021. uključeno je 115 mjera usmjerenih na rodnu ravnopravnost. Takve mjere uključuju reforme za smanjenje razlike u plaćama među spolovima, borbu protiv neravnopravnosti žena i muškaraca, podupiranje usavršavanja žena i poticanje fleksibilnih radnih uvjeta. Kad je riječ o ulaganjima, instrument doprinosi velikim brojem različitih intervencija. Na primjer, odobreni planovi za oporavak i otpornost sadržavaju mjere za poboljšanje socijalne infrastrukture i infrastrukture za ranu skrb o djeci, uvođenje potvrda o rodnoj ravnopravnosti za poduzeća, organizaciju osposobljavanja za poboljšanje poduzetničkih vještina žena, uspostavu

linije potpore za žene u ruralnim i urbanim područjima te bolje reguliranje profesija koje tradicionalno obavljaju žene (kao što su rad u kućanstvu i socijalna skrb).

Ostvarivanje ciljeva Programa održivog razvoja do 2030.

Sredstvima iz proračuna EU-a i instrumenta NextGenerationEU znatno se doprinosi ostvarivanju ciljeva UN-ova Programa održivog razvoja do 2030., kojim se do 2030. želi ostvariti korjenita promjena kojom se nikoga ne zapostavlja. Program održivog razvoja do 2030. zajednički je plan donesen pod okriljem Ujedinjenih naroda za miran i prosperitetan svijet te je iznimno važan za vrijednosti EU-a i budućnost Europe. Od donošenja programa 2015. EU je ostvario znatan napredak u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i provedbi ciljeva održivog razvoja u svojim unutarnjim i vanjskim politikama te nastavlja poduzimati dodatne mjere u tom području. Pandemija bolesti COVID-19 pokazala je da je potpuna provedba Programa održivog razvoja do 2030. ključna za bolju ponovnu izgradnju nakon krize. Ciljevi održivog razvoja univerzalan su plan za održiv oporavak.

EU je započeo prelazak na niskouglično, klimatski neutralno, resursno učinkovito i kružno gospodarstvo, koje je usko povezano s povećanjem sigurnosti, prosperiteta, jednakosti i uključenosti. S obzirom na to, osmišljavanjem i provedbom programa potrošnje EU-a nastoje se ostvariti ciljevi u svakom području politike uz istodobno promicanje održivosti mjerama i intervencijama relevantnih programa. Osim toga, EU je Europskim konsenzusom o razvoju uskladio svoj pristup međunarodnoj suradnji i razvojnoj politici s Programom održivog razvoja do 2030., stavivši u središte svojeg vanjskog djelovanja ciljeve održivog razvoja i Pariški sporazum.

S obzirom na međusobnu povezanost tih ciljeva većina je proračunskih programa EU-a osmišljena za ostvarivanje više ciljeva održivog razvoja. Trenutačno više od 85 % programa (41 od 48) doprinosi ostvarivanju tih ciljeva. Taj 41 program činio je 96 % ukupnog proračuna EU-a. Primjeri doprinosa proračuna EU-a Programu održivog razvoja navedeni su u nastavku.

Od ožujka 2020. do prosinca 2021. iz **Fonda europske pomoći za najpotrebitije** sufinanciran je projekt „Distribution of food parcels to students” (Raspodjela paketa hrane studentima) u vrijednosti od 1,4 milijuna EUR. Projekt je bio usmjeren na najpotrebitije studente u visokoškolskom obrazovanju u regiji Nouvelle-Aquitaine u Francuskoj.

Zajedničkom poljoprivrednom politikom doprinosi se cilju poboljšanja kvalitete prehrane. Programom EU-a u školama podupire se distribucija voća, povrća i mlijeka u školama u cijelom EU-u, u kombinaciji s obrazovnim mjerama kojima se učenici educiraju o poljoprivredi EU-a i koristima zdrave prehrane. Za razdoblje 2017.–2023. ukupni dodijeljeni proračun EU-a iznosio je 220,8 milijuna EUR po školskoj godini.

Oko 16 milijuna EUR mobilizirano je 2021. u okviru **Instrumenta za hitnu potporu** kako bi se uspostavila infrastruktura potrebna za izdavanje i provjeru interoperabilnih EU digitalnih COVID potvrda radi omogućavanja sigurnog i slobodnog kretanja građana unutar EU-a za vrijeme pandemije.

U okviru **inicijative „Obrazovanje ne može čekati”**, koju je EU od njezina pokretanja 2016. podupro s 27,5 milijuna EUR, omogućeno je obrazovanje 4,6 milijuna djece i mladih, od kojih su polovina djevojčice, u 34 zemlje zahvaćene krizom, te osposobljavanje za više od 70 000 nastavnika. U okviru ciljanih mjera za odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 tom je inicijativom obuhvaćeno 29,2 milijuna djece i mladih te je pružena potpora za više od 88 000 nastavnika.

U Švedskoj se u okviru projekta koji je trajao od 2016. do 2019. i financiran je s 1,6 milijuna EUR iz **Europskog socijalnog fonda plus** pomoglo oko 700 novopridošlih migrantica da brže pronađu posao ili mogućnosti za osposobljavanje te se istodobno pridonijelo smanjivanju rodnih stereotipa.

Usluga praćenja stanja kopna u okviru programa **Copernicus 2021.** gotovo je u stvarnom vremenu sustavno pružala podatke o globalnim vodnim tijelima na kopnu i njihovu sezonskom obnavljanju, uključujući podatke o mogućoj dostupnosti vode iz snijega i leda.

Instrumentom za povezivanje Europe osigurana je financijska pomoć u iznosu od 1 052 milijuna EUR do kraja 2020. za projekt sinkronizacije elektroenergetskog sustava baltičkih zemalja, kojim će se trima baltičkim državama omogućiti postizanje potpune kontrole nad njihovim elektroenergetskim mrežama i jačanje energetske sigurnosti.

Od 2020. sredstvima iz **Instrumenta pretpristupne pomoći** financiran je program „socijalna uključenost” u Albaniji u okviru kojeg su 173 091 zaposlenik i 65 574 osoba iskoristili mjere za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19 na gospodarstvo.

Do 31. prosinca 2020. iz **Europskog fonda za strateška ulaganja** pružena je potpora ulaganjima u prometnu infrastrukturu u iznosu od približno 9,3 milijarde EUR za promicanje prometnih mreža i čišćih vozničkih parkova te za smanjenje zagušenja i uskih grla.

U okviru programa **humanitarne pomoći** 2020. osigurano je 900 milijuna EUR pomoći prisilno raseljenom stanovništvu i njihovim zajednicama domaćinima.

U razdoblju od 2021. do 2024. u okviru programa **Erasmus+** osiguran je 1 milijun EUR za potporu projektu „Urbana otpornost i prilagodba za Indiju i Mongoliju”. Cilj je tog projekta promicati zelenu i plavu infrastrukturu tercijarnim obrazovanjem poboljšanim primjenom informacijskih tehnologija i povezanim s tržištima rada.

U okviru projekta Ecotex u sklopu programa **LIFE** u Španjolskoj je razvijen inovativan, ekološki učinkovit sustav recikliranja tekstilnog otpada od poliestera, koji se lako može replicirati i u drugim sredinama. Primjenom sustava povećala se kružnost industrije obuće i smanjile su se emisije stakleničkih plinova.

	<p>U okviru potpore EU-a prekomorskim zemljama i područjima prioritet je zaštita bioraznolikosti u okviru suradnje EU-a s Francuskim Južnim i Antarktičkim Područjima, za što će se u razdoblju od 2021. do 2027. izdvojiti iznos od 4 milijuna EUR.</p>		<p>U razdoblju 2021.–2027. iz Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu osigurat će se 6,1 milijarda EUR za potporu održivosti ribolovnih i akvakulturnih aktivnosti u vodama EU-a te za postupnu obnovu i održavanje ribljih populacija i bioraznolikosti naših morskih staništa.</p>
	<p>U razdoblju od 2016. do 2019. iz Europskog fonda za regionalni razvoj osigurana su 763 292 EUR za potporu projektu „Poljski atlas padalina“. Riječ je o internetskom, digitalnom i sveobuhvatnom sustavu mapiranja padalina osmišljenom za bolju zaštitu poljskih gradova od posljedica obilnih kiša.</p>		<p>Europski portal e-pravosuđe, uspostavljen sredstvima iz programa Pravosuđe, olakšava pristup pravosuđu u cijelom EU-u, a 2021. posjećen je 4,4 milijuna puta.</p>
	<p>Mreža znanja EU-a o civilnoj zaštiti uspostavljena je u prosincu 2021. u okviru Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu. Cilj joj je olakšati razmjenu iskustava i prikupljenog znanja te pridonijeti donošenju utemeljenijih odluka radi učinkovitije i djelotvornije prevencije, pripravnosti i odgovora.</p>		

Izvor: Europska komisija.

4. Jačanje uloge Europe kao geopolitičkog aktera

EU podupire multilateralizam i globalni poredak utemeljen na pravilima preuzimanjem aktivnije uloge i jačanjem svojeg utjecaja u svijetu. Nastoji uspostaviti koordiniran pristup vanjskom djelovanju – od razvojne suradnje do zajedničke vanjske i sigurnosne politike – što bi Europi omogućilo da u svijetu nastupa snažnije i jedinstvenije. Jedan je od ciljeva EU-a promicanje vlastitih vrijednosti, slobode i demokracije u susjednim zemljama i svijetu u cjelini. Nedavni događaji samo naglašavaju potrebu za koordiniranim europskim pristupom hitnim geopolitičkim izazovima.

Komisija je 2021. iskoristila svu fleksibilnost iz proračuna EU-a kako bi odgovorila na već tada iznimno nestabilno geopolitičko okruženje. Instrumentalizacija migracija na istočnim granicama EU-a zahtijevala je hitan odgovor, a EU je u potpunosti sudjelovao u pružanju pomoći susjednim zemljama i međunarodnim partnerima da povećaju svoju otpornost s obzirom na niz drugih poteškoća, uključujući, u prvom redu, pandemiju bolesti COVID-19, humanitarne krize i s time povezana migracijska kretanja.

Proračun EU-a ima ključnu ulogu u nastojanjima Europske unije da podrži partnerske zemlje, promiče svoje šire geopolitičke ciljeve i očuva svoje vrijednosti na globalnoj razini. Novim integriranim Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju jača se sposobnost EU-a kao geopolitičkog aktera u vrijeme izvanrednih izazova u europskom susjedstvu i šire. Ničim izazvana i neopravdana invazija Rusije na Ukrajinu, koja zahtijeva snažan i koordiniran europski odgovor, jasan je pokazatelj te potrebe. Proračun EU-a mobiliziran je kako bi se pružila hitna pomoć Ukrajini i njezinu narodu te kako bi se pomoglo državama članicama da pruže potporu osobama koje bježe iz Ukrajine.

Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju

- Šezdeset milijardi EUR za **geografske programe**, uključujući najmanje 19 milijardi EUR za susjedstvo i 29 milijardi EUR za supsaharsku Afriku.
- Šest milijardi EUR za **tematske programe** (ljudska prava i demokracija, organizacije civilnog društva, mir, stabilnost i sprečavanje sukoba i globalni izazovi).
- Tri milijarde EUR za **mehanizam za brzi odgovor**, kojim se EU-u omogućuje brz odgovor na krize, doprinos miru, stabilnosti i sprečavanju sukoba te jačanje otpornosti država, društava, zajednica i pojedinaca povezivanjem humanitarne pomoći i razvojnog djelovanja. Njime se ujedno osigurava rano djelovanje kako bi se odgovorilo na potrebe i prioritete vanjske politike EU-a.
- Deset milijardi EUR **rezerviranih za nedodijeljena sredstva** za dopunu navedenih programa i mehanizma za brzi odgovor u slučaju nepredviđenih okolnosti, novih potreba, izazova ili prioriteta.

Proračun EU-a kao potpora jačanju otpornosti u partnerskim zemljama

Nakon novonastale krize na svojim granicama EU je 2021. nastavio podupirati partnerske zemlje u održavanju stabilnosti i promicanju njihova razvoja. Glavni je ovogodišnji problem bila pandemija bolesti COVID-19 i njezine posljedice na više društvenih i gospodarskih sektora. Pandemija je produbila postojeće krize, što je stvorilo vrlo zahtjevno okruženje. Jačanje otpornosti partnerskih zemalja stoga je bilo iznimno važno za vanjsko djelovanje EU-a. To je postignuto raznim sredstvima financijske pomoći za ublažavanje gospodarskih posljedica ograničenja kretanja i povećanje otpornosti zdravstvenih sektora.

Primjenom pristupa Tima Europa ⁽²²⁾ za globalni odgovor EU-a na bolest COVID-19 izdvojeno je 46 milijardi EUR za više od 130 zemalja u svijetu. Sredstva su iskorištena za pomoć zemljama u ublažavanju zdravstvene krize, jačanje njihovih zdravstvenih sustava, uvođenje mjera za opskrbu vodom i sanitarnih mjera te ublažavanje socioekonomskih posljedica pandemije. Pristup Tima Europa pomogao je EU-u i njegovim državama članicama da 2021. postanu najveći donatori inicijative za globalni pristup cjepivu protiv bolesti COVID-19 (COVAX) s više od 3 milijarde EUR za kupnju cjepiva protiv bolesti COVID-19. Zahvaljujući tome postignut je cilj da se zemljama s niskim i srednjim dohotkom do kraja 2021. podijeli više od 250 milijuna doza cjepiva. Osim toga, Komisija je poduprla istraživanja i inovacije za razvoj novih terapija, dijagnostike i cjepiva te pokrenula inicijativu Tima Europa za poticanje lokalne proizvodnje zdravstvenih proizvoda i cjepiva u Africi, što je najvažniji rezultat sastanka na vrhu između Europske unije i Afričke unije. U zemljama proširenja i susjednim zemljama EU je mobilizirao više od 4,5 milijardi EUR za ublažavanje posljedica pandemije. Samo u Ukrajini, prije početka neopravdane i ničim izazvane ruske invazije, EU je u tu svrhu isplatio 600 milijuna EUR makrofinancijske pomoći.

EU je uspostavio opsežno humanitarno partnerstvo s Ujedinjenim narodima te je 2021. bio predvodnik u globalnim humanitarnim donacijama, s operacijama u pogođenim zemljama kao što su Afganistan, Etiopija, Južni Sudan, Sirija, Turska, Ukrajina, Venezuela i Jemen te regija Sahel. EU je tijekom godine mobilizirao 2,19 milijardi EUR za humanitarnu pomoć zahvaljujući znatnim povećanjima proračunskih sredstava.

Humanitarna situacija u Afganistanu i regiji drastično se pogoršala 2021., što je zahtijevalo prilagodbu prioriteta i pružanje hitne pomoći. I prije sadašnje krize tekući sukob, nesigurnost, ekstremna suša i pandemija bolesti COVID-19 uzrokovali su velike patnje i raseljavanje stanovništva u Afganistanu i regiji. Talibani su 15. kolovoza preuzeli Kabul, što je situaciju učinilo još složenijom. Europska unija 2021. učtetverostručila je sredstva humanitarne pomoći do iznosa od ukupno 222 milijuna EUR te se očekuje da će ta sredstva doprijeti do najmanje 5 milijuna korisnika kojima su iznimno potrebna. Nadalje, između rujna i prosinca 280 tona tereta, uglavnom medicinske opreme, zaliha i prehrambenih proizvoda za potrebe borbe protiv pandemije bolesti COVID-19, prevezeno je u Kabul preko humanitarnog zračnog mosta EU-a. Osim toga, Komisija je nastojala spriječiti kolaps u zemlji i ublažiti socioekonomske posljedice unutar i izvan granica Afganistana, pri čemu je posebnu pozornost posvetila pravima žena i djevojčica. Projekti u tijeku bili su preusmjereni, a 250 milijuna EUR dodijeljeno je za osnovne potrebe i potporu za poboljšanje životnih uvjeta (isprva pod nazivom „humanitarna+ pomoć”) radi očuvanja minimalnih osnovnih usluga (uključujući obrazovanje i osnovne uvjete za život). Kad je riječ o nedavnim kretanjima u smislu jednakog pristupa

⁽²²⁾ Tim Europa sastoji se od Europske unije, država članica EU-a, uključujući njihove provedbene agencije i javne razvojne banke, te Europske investicijske banke (EIB) i Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Pristup Tima Europa primjenjuje se na međunarodnoj i nacionalnoj razini te je uključiv proces otvoren svim državama članicama EU-a, njihovim provedbenim organizacijama i financijskim institucijama.

srednjoškolskom obrazovanju, većina nastavnika kojima je dodijeljena potpora EU-a primala je hitnu novčanu potporu u zimskim mjesecima (u kojima nisu dobili plaće).

Ostala potpora 2021.

- **U okviru hitne makrofinancijske pomoći osigurane su 3 milijarde EUR kako bi se ublažile gospodarske posljedice pandemije bolesti COVID-19** u 10 partnerskih zemalja proširenja i susjednih zemalja.
- **Ukupno 82 zemlje primile su potporu EU-a za humanitarnu suradnju.**
- Pristup obrazovanju omogućen je za **2,3 milijuna mladih** koji žive u uvjetima humanitarne krize.
- U okviru Instrumenta za izbjeglice u Turskoj osigurano je **5,5 milijuna doza cjepiva**.
- Za zapadni Balkan države članice osigurale su **4,2 milijuna doza cjepiva** protiv bolesti COVID-19, a dodatna 2,2 milijuna doza osigurana su putem instrumenta COVAX.
- Za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socioekonomskih posljedica na zapadnom Balkanu stavljen je na raspolaganje paket financijske pomoći u vrijednosti od **3,4 milijarde EUR**.
- U okviru instrumenta COVAX **1 milijarda EUR** stavljena je na raspolaganje za kupnju cjepiva.
- Preko humanitarnog zračnog mosta isporučeno je **500 tona** osnovnih medicinskih potrepština i humanitarnog tereta kako bi se pomoglo nekim od najugroženijih zajednica na svijetu.
- Upućeno je 78 poziva za korištenje **Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu** kako bi se odgovorilo na **šumske požare** na zapadnom Balkanu, **potres** i **uragan** na Haitiju te **pandemiju bolesti COVID-19** u trećim zemljama.

Promicanje vrijednosti EU-a u susjedstvu i šire

Proračun EU-a pomaže u promicanju vrijednosti EU-a u inozemstvu, podupiranju gospodarstava partnerskih zemalja i stabilizaciji susjednih zemalja jačanjem njihove otpornosti na trenutačne i buduće izazove. Jačanje vladavine prava, demokracije i ljudskih prava te promicanje dobrog upravljanja i sveobuhvatnih prioriteta kao što su usporedna tranzicija stoga su glavni ciljevi politike vanjskog djelovanja Komisije. Sredstvima iz Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u iznosu od 80 milijardi EUR za razdoblje 2021.–2027. dodatno će se potaknuti održivi dugoročni socioekonomski oporavak i otvaranje novih radnih mjesta u susjedstvu EU-a.

Događaji 2021. i 2022., a posebno ruski agresivni rat protiv Ukrajine, dodatno su pojačali težnje Gruzije, Moldove i Ukrajine za pristupanjem Uniji. One su već podnijele zahtjeve za članstvo, a Komisija će uskoro dati svoja mišljenja. Većina ostalih zemalja kandidatkinja za pristupanje ostvarila je napredak, uz neke iznimke. Za vjerodostojnost i geopolitički utjecaj Unije od presudne je važnosti nagraditi napredak tih zemalja prelaskom u sljedeću fazu njihovih procesa pristupanja. S programskim proračunom za 2021. u iznosu od 1,9 milijardi EUR Instrument pretpristupne pomoći III iznimno je važan za donošenje i provedbu političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, socijalnih i gospodarskih reformi u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim

kandidatima, kao što su Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo ⁽²³⁾, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska.

Postignuća u neposrednom susjedstvu EU-a do kraja 2021.

- Izgrađeno je 8 826 stambenih jedinica.
- Izgrađeno je 75 postaja za praćenje vode u skladu s Okvirnom direktivom EU-a o vodama.
- U području borbe protiv nasilja nad ženama bilo je aktivno 400 organizacija.
- U Turskoj je obnovljeno 12 000 obrazovnih ustanova.

U udaljenijim područjima **sredstvima iz proračuna EU-a pružena je prijeko potrebna pomoć ranjivim osobama u zemljama pogođenima sukobima, kao što su Afganistan, Etiopija i Jemen.** EU je nastavio pružati pomoć ranjivim osobama u Siriji, kao i sirijskim izbjeglicama u Turskoj i drugim zemljama u toj regiji. Kako bi prevladala dosad nezabilježene prepreke pružanju humanitarne pomoći, Komisija je u ožujku 2021. iznijela novu stratešku viziju jačanja globalnog humanitarnog učinka EU-a i očuvanja svoje vodeće uloge u tome. Te će inicijative omogućiti učinkovitije korištenje resursa, ubrzanje isporuke humanitarne pomoći podupiranjem humanitarnih partnera (među ostalim uspostavljanjem europskog kapaciteta za humanitarni odgovor u kontekstu Tima Europa), proširenje baze donatora unutar i izvan Europe te rješavanje temeljnih uzroka kriza pružanjem humanitarne pomoći u bliskoj suradnji s organizacijama za razvoj i izgradnju mira.

EU izdvaja otprilike 10 % proračuna za vanjsko djelovanje, u okviru kojeg partnerskim zemljama osigurava financijska sredstva u obliku bespovratnih sredstava, javne nabave, financijskih instrumenata, proračunskih jamstava i proračunske potpore. Komisija surađuje s međunarodnim organizacijama, privatnim tijelima i državama članicama kako bi povećala učinak potpore EU-a. Neki primjeri navedeni su u nastavku.

- U ključnom području klimatskih promjena EU je 2021. pružio tehničku potporu 60 partnerskih zemalja za nadopunu i izvršenje nacionalno utvrđenih doprinosa, pri čemu je poseban prioritet bio sektor održive energije.
- Provedba inicijative NaturAfrica započela je 2021. u šest regionalnih krajolika i u nekoliko zemalja (Benin, Burundi, Kamerun, Kongo, Demokratska Republika Kongo i Togo). Cilj je te inicijative poboljšati životne uvjete 65 milijuna ljudi tako da se sekvencira do 21 milijarda tona ugljika, stabilizira 3 milijuna km² zemljišta i zajamči sigurnost opskrbe vodom. Komisija se obvezala i osigurati dosad nezabilježeni iznos od milijardu EUR za zaštitu, obnovu i održivo upravljanje šumama u razdoblju od 2021. do 2024.
- Višestupanjske usluge praćenja i procjena poplava za Zapadnu Afriku projekt je koji zajedno sponzoriraju Komisija Afričke unije i Europska komisija. Projekt ima sedam partnera u provedbi raspoređenih u pet afričkih zemalja: Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Gana i Nigerija.
- Globalni instrument za tehničku pomoć EU-a dugogodišnji je program EU-a kojim se partnerskim zemljama pomaže da poboljšaju regulatorne okvire, povećaju institucionalne kapacitete i mobiliziraju ulaganja u održivu energiju.

⁽²³⁾ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

- Projekt poučavanja i učenja u ranom djetinjstvu koji uključuje rodnu perspektivu, koji sufinancira EU, preobrazio je predškolske ustanove u 15 planinskih okruga u središnjem Vijetnamu u okruženja koje njeguju učenje utemeljeno na igri koje uključuje rodnu perspektivu te u najvećoj mjeri uključuje roditelje u proces učenja.

U travnju 2021. EU i članice Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država (OACPS) zaključile su pregovore o nacrtu sporazuma o obnovi njihova snažnog partnerstva, poznat kao sporazum nakon Sporazuma iz Cotonoua. Prije nego što se sporazum može primijeniti i stupiti na snagu, predmetne stranke morat će provesti interne postupke odobravanja.

EU je u tom pozitivnom ozračju nastavio stalnu suradnju s afričkim partnerima i različitim dionicima na oba kontinenta radi daljnje rasprave o dugoročnim prioritetima koji su okosnica obnovljenog partnerstva Afrike i EU-a. Uoči šestog sastanka na vrhu EU-a i Afričke unije, održanog 17. i 18. veljače 2022., ministri vanjskih poslova sastali su se u Kigaliju u listopadu 2021. kako bi raspravili najvažnije zajedničke prioritete, mogućnosti i izazove.

U okviru inicijative Global Gateway ⁽²⁴⁾, koja je pokrenuta 2021., uspostavljena je nova strategija za poticanje pametnih, čistih i sigurnih veza u digitalnom, energetskom i prometnom sektoru te za jačanje povezanosti u zdravstvenom sektoru i međuljudske povezanosti putem obrazovanja i istraživanja u cijelom svijetu. Njome se doprinosi smanjenju globalnog manjka sredstava za ulaganje u infrastrukturu u cijelom svijetu, u skladu s obvezom koju su u lipnju 2021. preuzeli čelnici skupine G7 o pokretanju transparentnog infrastrukturnog partnerstva koje se temelji na vrijednostima, visokim standardima i transparentnosti kako bi se zadovoljile globalne potrebe u području razvoja infrastrukture. U okviru pristupa Tima Europa EU, njegove države članice i europske financijske institucije zajednički će do 2027. mobilizirati do 300 milijardi EUR ulaganja. U okviru takvog pristupa održivost postaje prioritet djelovanja EU-a jer se od partnerskih zemalja zahtijeva da se pridržavaju vladavine prava te je izrazito usmjeren na podupiranje stručnog znanja i stvaranje poticajnog okruženja za privlačenje ulaganja i ograničavanje rizika povezanih s poteškoćama u podmirivanju duga u partnerskim zemljama.

Jačanje otpornosti odnosi se i na rješavanje migracijskih izazova

Pored krize povezane s pandemijom bolesti COVID-19 migracijska kretanja usmjerena prema državama članicama EU-a dodatno su destabilizirala susjedne i partnerske zemlje. Ta su kretanja vrlo problematična zbog broja osoba koje pristižu i političke osjetljivosti, što dovodi do sve veće potrebe za jačanjem otpornosti.

Lukašenkov režim u Bjelarusu 2021. zloupotrijebio je krhki status migranata iz zemalja Bliskog istoka kako bi ih iskoristio kao instrument za hibridni napad, u prvom redu na Latviju, Litvu i Poljsku. Taj migracijski tok dodatno je pogoršao pritisak već postojećih priljeva migranata preko Sredozemnog mora i kroz Tursku. Nakon evaluacije latvijskih, poljskih i litavskih prijedloga za posebne mjere za potporu upravljanju granicama Komisija je stavila na raspolaganje 185 milijuna EUR za poboljšanje nadzora granica. Komisija je odmah poduzela niz mjera, uključujući pružanje hitne pomoći od 36,7 milijuna EUR Litvi u kolovozu i dodatnih 14,9 milijuna EUR u prosincu za poboljšanje opreme za nadzor granica, kao i 2,3 milijuna EUR Latviji.

⁽²⁴⁾ JOIN(2021) 30 final, 1.12.2021.

Dodatna pomoć

- Raspoređivanje službenika Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu u Latviji, Litvi i Poljskoj.
- Potpora Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu Latviji, Litvi i Poljskoj pri dobrovoljnom vraćanju državljana trećih zemalja.
- Raspoređivanje službenika Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva u Litvi i Poljskoj.
- Raspoređivanje stručnjaka i usmenih prevoditelja Agencije Europske unije za azil u Latviji i Litvi.

Uz 360 milijuna EUR koji su za Latviju, Litvu i Poljsku predviđeni u okviru Instrumenta za upravljanje granicama i vize za financijsko razdoblje 2020.–2027. Komisija je za 2021. i 2022. stavila na raspolaganje dodatna sredstva u iznosu od otprilike 200 milijuna EUR.

Iz proračuna EU-a pruža se znatna financijska potpora zemljama kroz koje prolaze migracijski putovi. Komisija je iznijela prijedlog za izdvajanje dodatne 3 milijarde EUR za Instrument za izbjeglice, koji se financira isključivo iz proračuna EU-a, kako bi se nastavila pružati potpora izbjeglicama i zajednicama domaćinima, a od 2021. dostupna je i 1 milijarda EUR godišnje u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći. Zbog dugotrajne prirode izbjegličke krize pomoć se i dalje s humanitarne preusmjerava na razvojnu suradnju, koja je već započela u okviru druge tranše Instrumenta za izbjeglice u Turskoj, s dvostrukim ciljem osiguravanja kontinuiteta potpore i prelaska na nacionalne strukture. Komisija je nastavila pružati potporu izbjeglicama putem tog instrumenta, čiji operativni proračun iznosi 6 milijardi EUR. Dosad je isplaćeno 4,5 milijardi EUR, a za razdoblje od 2021. do 2023. dodijeljene su dodatne 3 milijarde EUR. Više od 1,5 milijuna izbjeglica 2021. primilo je pomoć u okviru humanitarne komponente instrumenta. U južnom susjedstvu sredstva iz Regionalnog uzajamnog fonda EU-a za odgovor na krizu u Siriji iskoristilo je 8,4 milijuna ljudi, a sredstvima iz Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku poboljšao se pristup osnovnim javnim uslugama za više od 4 milijuna ljudi.

Politikama EU-a za obrambenu industriju nastoje se osigurati konkurentnost, inovacije i sigurnost za sve građane EU-a

Zajedničku obrambenu politiku mora podupirati čvrsta obrambeno-industrijska politika utemeljena na suradnji i usmjerena na strateške sposobnosti koje zadovoljavaju potrebe država članica te na nove i disruptivne tehnologije ključne za sigurnost i obranu. Budući da istraživanje i razvoj zaostaju, a troškovi obrambenih sustava rastu, suradnja u obrambenoj industriji EU-a od ključne je važnosti.

Europski fond za obranu ambiciozan je, uravnotežen i uključiv program kojim se osigurava visoka razina uključenosti država članica u zajedničke projekte istraživanja i razvoja u području obrane kojima se zadovoljavaju operativne potrebe oružanih snaga. Korištenjem proračuna EU-a za potporu tim projektima potiče se suradnja, doprinosi se smanjenju fragmentacije tržišta i poboljšanju interoperabilnosti te povećava konkurentnost europske obrambene industrije. Fond je pokrenut 2021. donošenjem prvog godišnjeg programa rada, a proračun za razdoblje 2021.–2027. iznosi 7,9 milijardi EUR, od čega je 2,6 milijardi EUR namijenjeno za istraživanje, a 5,3 milijarde EUR za razvoj kapaciteta.

Pojedinosti o Europskom fondu za obranu

- U 2021. objavljena su 23 poziva na podnošenje prijedloga u ukupnom iznosu od **1,2 milijarde EUR sredstava EU-a za potporu suradničkim projektima istraživanja i razvoja u području obrane.**
- Oko **700 milijuna EUR dodijeljeno je projektima usmjerenima na velike i složene obrambene platforme** i sustave, kao što su borbeni sustavi sljedeće generacije, flote kopnenih vozila, višenamjenska i modularna odobalna ophodna plovila te protubalistički obrambeni sustavi.
- Do **8 %** proračuna za 2021. namijenjeno je financiranju **disruptivnih obrambenih tehnologija**, a oko **6 %** za pokretanje javnih poziva za **mala i srednja poduzeća.**
- Mala i srednja poduzeća čine otprilike polovinu od 1 100 subjekata koji su podnijeli prijedloge.

U 2021. 28 novih projekata ukupno je dodijeljeno više od 291,2 milijuna EUR iz programa koji je prethodio Europskom fondu za obranu, tj. Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane.

Nedavna ničim izazvana i neopravdana ruska agresija na Ukrajinu dodatno je naglasila potrebu za učinkovitim obrambenom politikom EU-a. Posljednjih je godina EU već poduzeo dodatne mjere u ključnim područjima obrane, uključujući obrambenu industriju, te području svemira kako bi ojačao svoje sposobnosti i otpornost te se tako bolje pripremio za buduće krize.

Usklađeno djelovanje za potporu Ukrajini i najizloženijim državama članicama

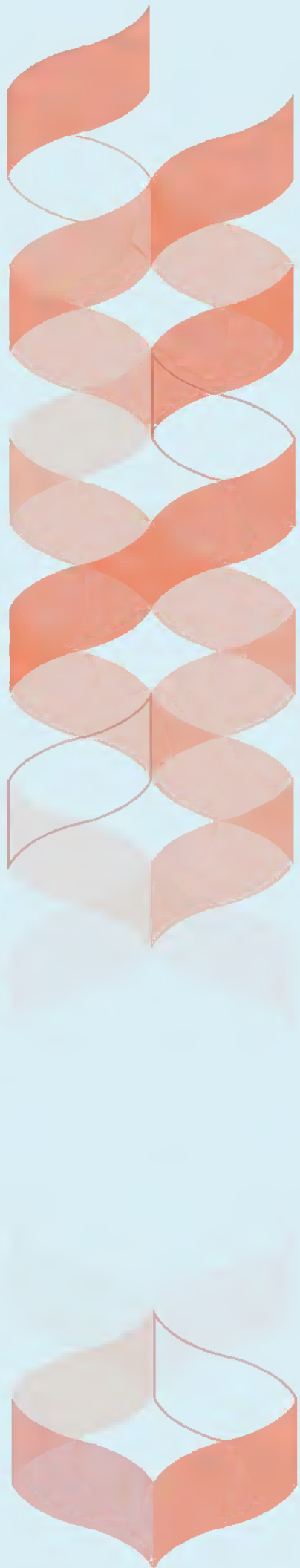

Prvim mjesecima 2022. dominirao je neopravdan i ničim izazvan agresivan rat Rusije protiv Ukrajine. Odgovor EU-a bio je odlučan i jedinstven, a sastojao se od snažnih i sveobuhvatnih financijskih i gospodarskih sankcija, kojima je cilj bio oslabiti gospodarske temelje Rusije, te opsežnih mjera za potporu Ukrajini i njezinu narodu.

Proračun EU-a okosnica je tog odgovora. Iz Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu Ukrajini se šalje nužna nenovčana potpora, kao što su medicinske potrepštine i oprema. Komisija je donijela paket hitne pomoći u iznosu od 550 milijuna EUR za pružanje humanitarne i hitne pomoći radi osiguranja pristupa obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i hrani. Hitnom makrofinancijskom pomoći Ukrajini će se pomoći da zadovolji financijske potrebe i poveća gospodarsku stabilnost. Komisija je predvodila globalna donatorska događanja za potporu interno raseljenim osobama i izbjeglicama. EU je Ukrajini pružio i dosad nezabilježenu potporu u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći kako bi se ojačale sposobnosti i otpornost njezinih oružanih snaga te zaštitilo civilno stanovništvo. U Komunikaciji od 18. svibnja Komisija je predložila temelje i načela kratkoročne pomoći i obnove Ukrajine. Za to će biti potrebna potpora koja nadilazi sredstva predviđena trenutačnim višegodišnjim financijskim okvirom.

Proračunom EU-a i državama članicama pod najvećim pritiskom pomaže se da se nose s humanitarnim posljedicama priljeva milijuna osoba koji bježe od rata i ulaze u EU. Direktiva o

privremenoj zaštiti prvi je put aktivirana kako bi se osobama koji bježe od rata u Ukrajini pružila brza i učinkovita pomoć. Mobilizirana su sredstva iz fondova za unutarnje poslove i kohezijsku politiku kako bi se državama članicama omogućilo da iskoriste dostupna sredstva za hitno rješavanje priljeva izbjeglica. Inicijativom djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi omogućena je fleksibilnost potrebna državama članicama za usmjeravanje preostalih sredstava kohezijske politike i inicijative REACT-EU za brzo pružanje hitne potpore. Na primjer, putem Europskog socijalnog fonda države članice izbjeglicama mogu pružiti razne vrste potpore, među ostalim u pronalaženju posla, započinjanju ili nastavku obrazovanja i pristupu skrbi za djecu.

Prilog 2. – Unutarnja kontrola i financijsko upravljanje

---

1. Čvrsti alati za upravljanje proračunom EU-a i njegovu zaštitu u složenim uvjetima

Komisija je dužna na najbolji mogući način iskoristiti novac poreznih obveznika kako bi podržala ostvarivanje ciljeva politike EU-a. Stoga je ključno osigurati da financijska sredstva do korisnika kojima su namijenjena dođu na učinkovit, djelotvoran i ekonomičan način, uz visoku razinu usklađenosti s primjenjivim pravilima. Komisija nastoji postići najviše standarde financijskog upravljanja i odgovarajuću ravnotežu niske stope pogreške, brzih plaćanja i razumnih troškova kontrole.

1.1. Proračun EU-a: širok spektar područja, primatelja i načina potrošnje u složenim uvjetima

Rashodi kojima upravlja Komisija 2021. iznosili su 172 milijarde EUR ⁽²⁵⁾ (vidjeti grafikon u nastavku). To uključuje udio proračuna EU-a kojim upravlja Komisija, Europski razvojni fond ⁽²⁶⁾ i uzajamne fondove EU-a. Rashodi se odnose na više od 200 000 plaćanja u rasponu od nekoliko stotina EUR (za bespovratna sredstva za mobilnost u okviru programa Erasmus+) do stotina milijuna EUR (za velike projekte, kao što su međunarodni termonuklearni eksperimentalni reaktor ili programi Galileo i Copernicus te proračunska pomoć zemljama u razvoju) ⁽²⁷⁾. Primatelji sredstava EU-a vrlo su brojni i raznoliki.

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija 17,3 milijarde EUR (10 %)	Kohezija, otpornost i vrijednosti 75,8 milijardi EUR (44 %)	Prirodni resursi i okoliš 56,5 milijardi EUR (33 %)	Migracije i upravljanje granicama 2,5 milijardi EUR (1 %)	Sigurnost i obrana 0,01 milijarda EUR (0 %)	Susjedstvo i svijet 12,7 milijarda EUR (7 %)	Europska javna uprava 7 milijardi EUR (4 %)
						

⁽²⁵⁾ To ne uključuje plaćanja izvršena u kontekstu Mehanizma za oporavak i otpornost, koji je obuhvaćen Prilogom III.

⁽²⁶⁾ Potrebno je naglasiti da je Europski razvojni fond uključen u opći proračun EU-a za višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.

⁽²⁷⁾ Iznos relevantnih rashoda Komisije odgovara iznosu plaćanja izvršenih 2021. umanjenom za pretfinanciranje isplaćeno 2021. i uvećanom za pretfinanciranje isplaćeno prethodnih godina i obračunano 2021. (za definicije i više pojedinosti vidjeti Prilog 5.).

Relevantni rashodi iz proračuna EU-a koje je Komisija ostvarila 2021. po pojedinom području politike, u postocima i milijardama EUR.

Izvor: godišnja izvješća o radu Europske komisije.

Kao i prethodnih godina više od tri četvrtine proračuna ⁽²⁸⁾ (npr. rashodi u području kohezijske politike i prirodnih resursa) izvršava se u okviru podijeljenog upravljanja. To znači da države članice ili tijela koja su one odredile odabiru projekte, raspodjeljuju sredstva i upravljaju rashodima u skladu s pravom EU-a i nacionalnim pravom te dijele tu odgovornost s Komisijom. Ostatak proračuna troši izravno Komisija ili se on troši neizravno u suradnji s ovlaštenim subjektima. U tablici u nastavku opisana su tri načina upravljanja.

Način upravljanja	Opis	% troškova za 2021.	Primjeri programa/potrošnje	Drugi uključeni dionici u suradnji s Komisijom
Izravno upravljanje	Sredstva provodi Komisija	19 %	Obzor 2020.; Instrument za povezivanje Europe; administrativni rashodi	n/p (sredstva se dodjeljuju izravno korisnicima)
Neizravno upravljanje	Sredstva se upotrebljavaju u suradnji s vanjskim subjektima	7 %	Erasmus+; dio razvojne i humanitarne pomoći; pretprijetna pomoć	agencije EU-a, zajednička poduzeća, Ujedinjeni narodi, Svjetska banka, Europska investicijska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, zemlje koje nisu članice EU-a
Podijeljeno upravljanje	Sredstva se provode u suradnji s nacionalnim i/ili regionalnim tijelima država	74 %	poljoprivredni fondovi; Fond za pomorstvo i ribarstvo; Europski fond za regionalni razvoj;	76 agencija za plaćanja za zajedničku poljoprivrednu politiku; 492 upravljačka tijela

⁽²⁸⁾ Ne uključuje Mehanizam za oporavak i otpornost.

	članica, koja imaju prvu razinu odgovornosti		Kohezijski fond; Europski socijalni fond i Inicijativa za zapošljavanje mladih; fondovi za migracije, upravljanje granicama i sigurnost	za kohezijske fondove u svim državama članicama
--	--	--	---	---

Troškovi 2021. po načinu upravljanja.

Izvor: „Nacrt godišnje računovodstvene dokumentacije Europske komisije za 2021. – Izvještaj o financijskom rezultatu”.

Godina 2021. bila je prva godina novog sedmogodišnjeg financijskog okvira. U praksi povezana će plaćanja početi dostizati značajne razine tek u nadolazećim godinama. Pandemija je 2021. nastavila znatno utjecati na izvršenje i način rada Komisije i partnera u provedbi.

1.2. Pouzdan sustav upravljanja na kojem se temelji odgovornost Kolegija

Sustav upravljanja i lanac odgovornosti koje primjenjuje Europska komisija prilagođeni su njezinoj jedinstvenoj strukturi i ulozi. Komisijini mehanizmi upravljanja s vremenom su ojačani i prilagođeni promjenjivim okolnostima, kao što je opisano u najnovijoj Komunikaciji objavljenoj u lipnju 2020. ⁽²⁹⁾.

Kao dužnosnik za ovjeravanje Europske komisije **Kolegij povjerenika politički je odgovoran za upravljanje proračunom EU-a**, što uključuje i odgovornost za rad službi Komisije. Glavni elementi upravljanja proračunom EU-a, koji se temelje na jasnoj podjeli odgovornosti između političke i upravljačke razine, snažnoj usmjerenosti na upravljanje rezultatima i usklađenosti s pravnim okvirom, transparentnosti i visokim standardima etičkog djelovanja te precizno utvrđenim obvezama izvješćivanja, osiguravaju pouzdan lanac izgradnje jamstva i odgovornosti.

U okviru Komisijina jedinstvenog modela decentraliziranog odlučivanja o izvršenju proračuna Kolegij povjerenika delegira svakodnevno operativno upravljanje **51 dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja** ⁽³⁰⁾, koji upravljaju svojim službama i usmjeravaju ih prema ostvarenju ciljeva utvrđenih u pripadajućim strateškim planovima, vodeći računa o dostupnim resursima. **Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja odgovorni su** za dio proračuna EU-a koji se izvršava u njihovim službama.

U godišnjim izvješćima o radu dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja transparentno izvješćuju o uspješnosti i postignutim rezultatima, funkcioniranju svojih sustava unutarnje kontrole te financijskom upravljanju svojim dijelom proračuna EU-a, uzimajući u obzir jamstva koja su pružila države članice u okviru podijeljenog upravljanja. Svako godišnje izvješće o radu sadržava izjavu o jamstvu glavnog direktora. Uz nju se može izraziti rezerva ako dužnosnici za ovjeravanje na

⁽²⁹⁾ Komunikacija Komisiji – *Governance in the European Commission* (Upravljanje u Europskoj komisiji) ([C\(2020\) 4240](#)).

⁽³⁰⁾ Pojam „dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja” obuhvaća glavne direktore službi Komisije i voditelje izvršnih agencija, ureda, službi i radnih skupina itd. U članku 74. stavku 1. Financijske uredbe navodi se sljedeće: „Dužnosnik za ovjeravanje u dotičnoj instituciji Unije odgovoran je za izvršenje prihoda i rashoda u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, među ostalim osiguravanjem izvješćivanja o uspješnosti, te za osiguravanje usklađenosti sa zahtjevima zakonitosti i pravilnosti te jednakog postupanja prema primateljima.”

osnovi delegiranja utvrde znatne nedostatke. Osim toga, oni uvode akcijske planove za smanjenje budućih rizika i jačanje svojih sustava kontrole.

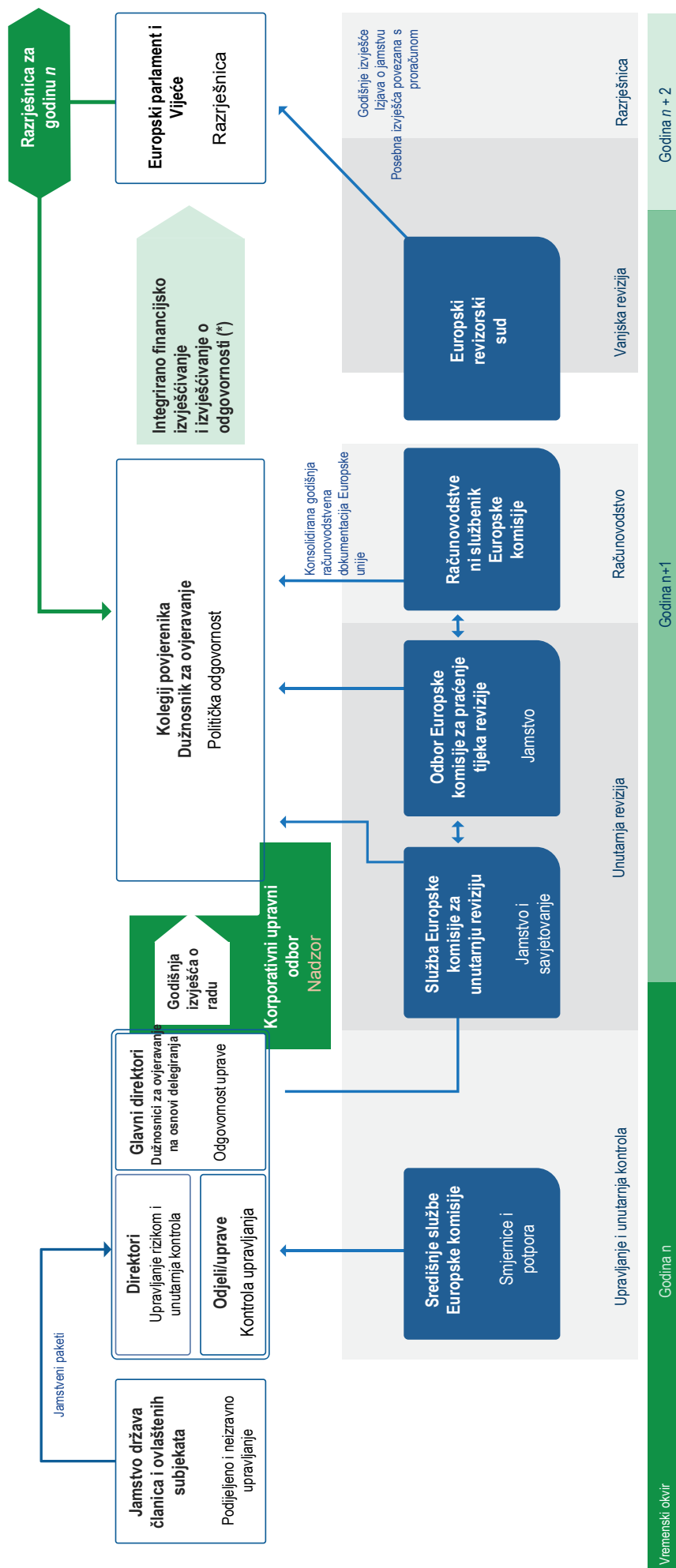
U godišnjem izvješću o upravljanju proračunom i njegovoj uspješnosti predstavljena je sinteza godišnjih rezultata za proračun EU-a na razini Komisije na temelju jamstva i rezervi sadržanih u svim godišnjim izvješćima o radu. Ovo izvješće dio je Komisijina paketa integriranog financijskog izvješćivanja i izvješćivanja o odgovornosti ⁽³¹⁾, koji **donosi Kolegij povjerenika**.

Na temelju godišnjeg postupka davanja razrješnice za izvršenje proračuna koji iz toga slijedi Europski parlament i Vijeće Europske unije mogu smatrati Komisiju politički odgovornom za izvršenje proračuna EU-a. U odluci Europskog parlamenta uzimaju se u obzir Komisijino integrirano financijsko izvješćivanje i izvješćivanje o odgovornosti, godišnja i tematska izvješća Europskog revizorskog suda, zajedno s izjavom o jamstvu o pouzdanosti financijskih izvještaja te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija, saslušanja povjerenika i glavnih direktora te preporuka Vijeća.

⁽³¹⁾ Kako je utvrđeno u članku 247. Financijske uredbe, paket integriranog financijskog izvješćivanja i izvješćivanja o odgovornosti uključuje i konsolidiranu godišnju računovodstvenu dokumentaciju Europske unije, izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom za izvršenje proračuna za prethodnu financijsku godinu, godišnje izvješće tijelu nadležnom za izdavanje razrješnice o provedenim unutarnjim revizijama i dugoročna predviđanja budućih priljeva i odljeva proračuna EU-a.

Izgradnja jamstva i odgovornost Komisije za proračun EU-a: jasne uloge i odgovornosti

(*) Integrirano financijsko izvješćivanje i izvješćivanje o odgovornosti:

- Konsolidirana godišnja računovodstvena dokumentacija Europske unije
- Godišnje izvješće o upravljanju i uspjehnosti
- Dugoročno predviđanje priljeva i odljeva
- Godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji
- Izvješće o daljnjem postupanju u vezi s razrješnicom

Ti pouzdani mehanizmi upravljanja pomažu Kolegiju povjerenika da ostvari ciljeve Komisije, da djelotvorno i učinkovito iskoristi resurse te da osigurava da se proračun EU-a izvršava u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja. Prikazani su na prethodnom dijagramu.

1.3. Pouzdan okvir za unutarnju kontrolu koji se prilagođava okruženju

---

Komisija raspolaže čvrstim korporativnim okvirom za unutarnju kontrolu, koji se temelji na najvišim međunarodnim standardima ⁽³²⁾.

1.3.1. Okvir za unutarnju kontrolu i ove je godine bio ključan za postizanje ciljeva Komisije u okruženju koje se brzo mijenja.

U kontekstu **pandemije bolesti COVID-19** Komisijin okvir za unutarnju kontrolu bio je ključna zaštitna mjera za operacije Komisije. Komisija je nastavila pomno pratiti učinak aktualne krize na svoje operacije, među ostalim na izgradnju jamstva. Na temelju iskustva stečenog 2020. Komisija je nastavila provoditi potrebne mjere za sprečavanje ili ograničavanje negativnog učinka na izvršenje proračuna EU-a. Komisija će 2022. i dalje biti na oprezu kako bi bila spremna odgovoriti na mogući novi val pandemije.

Poseban naglasak stavljen je na prilagodbu sustava unutarnje kontrole potrebama operacija u okviru instrumenta **NextGenerationEU**. Komisija je u prosincu 2021. povećala stratešku usmjerenost na funkciju rizika uvođenjem **politike rizika i usklađenosti na visokoj razini u okviru instrumenta NextGenerationEU** u skladu s općim okvirom za unutarnju kontrolu Komisije, kako je definiran 2017. ⁽³³⁾. Ona služi kao primjeren okvir za upravljanje rizicima i usklađenost radi zaštite financijskih interesa EU-a i osiguranja poštenja, integriteta i transparentnosti operacija u okviru instrumenta NextGenerationEU, kao što su operacije zaduživanja, upravljanja dugom i pozajmljivanja. Tom politikom rizika i usklađenosti na visokoj razini dopunjuje se okvir za upravljanje instrumentom NextGenerationEU ⁽³⁴⁾, kojim su utvrđene glavne uloge i odgovornosti povezane s okvirom za upravljanje rizicima i usklađenost operacija u okviru instrumenta NextGenerationEU. Kad je riječ o rashodima, Komisija je uvela **posebne strategije revizije i kontrole** s obzirom na svoju novu odgovornost za provedbu Mehanizma za oporavak i otpornost (vidjeti Prilog 3.).

⁽³²⁾ Standarde je utvrdio Odbor sponzorskih organizacija Povjerenstva Treadway.

⁽³³⁾ Komunikacija povjerenika Oettingera Komisiji – *Revision of the Internal Control Framework* (Revizija okvira za unutarnju kontrolu) ([C\(2017\) 2373](#)).

⁽³⁴⁾ Provedbena odluka Komisije od 14. travnja 2021. o uspostavi potrebnih aranžmana za upravljanje operacijama zaduživanja u skladu s Odlukom Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 i za operacije pozajmljivanja u vezi sa zajmovima odobrenima u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([C\(2021\) 2502](#)).

Kako bi pridonijela djelotvornosti unutarnje kontrole izvršenja proračuna, Komisija je donijela i objavila **Smjernice o izbjegavanju i upravljanju sukobom interesa** na temelju Financijske uredbe ⁽³⁵⁾, kojima su obuhvaćeni svi načini izvršenja proračuna EU-a (izravno, neizravno i podijeljeno upravljanje). Smjernice su dio nastojanja Komisije da dodatno pojača mjere za zaštitu financijskih interesa EU-a. Cilj je promicati ujednačeno tumačenje i primjenu pravila o izbjegavanju sukoba interesa među zaposlenicima institucija EU-a, tijelima država članica i svim osobama uključenima u upravljanje sredstvima EU-a te ih informirati o njihovoj važnosti. Nakon objave smjernica Komisija provodi ciljane mjere za informiranje i drži prezentacije tijelima država članica i povezanim mrežama stručnjaka te njezinim internim specijaliziranim mrežama. Takve ciljane aktivnosti i prezentacije nastaviti će se provoditi tijekom cijele 2022. i kasnije.

1.3.2. Službe Komisije svoje sustave unutarnje kontrole smatraju učinkovitima unatoč nastavku pandemije bolesti COVID-19

Načela unutarnje kontrole 2021. poštovala su se i dobro funkcionirala. Provedena procjena potvrdila je da su službe Komisije kontinuirano radile na uklanjanju (u osnovi manjih) nedostataka utvrđenih 2020. Ta su nastojanja uglavnom pozitivno utjecala na procjene rizika kojima je Komisija posvetila posebnu pozornost, posebno u kontekstu krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i posebnih političkih izazova koji su se pojavili posljednjih nekoliko godina.

Komisija priznaje da za neka načela unutarnje kontrole i dalje postoji prostor za manja, a u neznatnom broju slučajeva i znatna poboljšanja. To se uglavnom odnosi na kontrolne aktivnosti u kojima je procjena uglavnom povezana s rezultatima kontrole (tj. stope preostale pogreške iznad 2 %) ili nalazima revizije (npr. kašnjenja u dovršetku procjena na temelju stupova u okviru neizravnog upravljanja – vidjeti i rezultate kontrola za naslov 6.).

Procjena funkcioniranja 17 načela unutarnje kontrole: broj službi Komisije koje su izvjestile o poštovanju i pravilnom funkcioniranju načela unutarnje kontrole 2020. i 2021.

Izvor: godišnja izvješća o radu Europske komisije.

⁽³⁵⁾ Obavijest Komisije – Smjernice o izbjegavanju i upravljanju sukobom interesa na temelju Financijske uredbe (2021/C 121/01).

Komisija i izvršne agencije poduzimaju mjere za uklanjanje utvrđenih nedostataka. Osim toga, 2021. ponovno su pokrenute inicijative za informiranje, kao što je „tjedan svjesnosti”, koji su zajednički organizirale izvršne agencije. To zajedno s redovitom razmjenom primjera dobre prakse unutarnje kontrole doprinosi održavanju snažne kulture unutarnje kontrole u cijeloj instituciji.

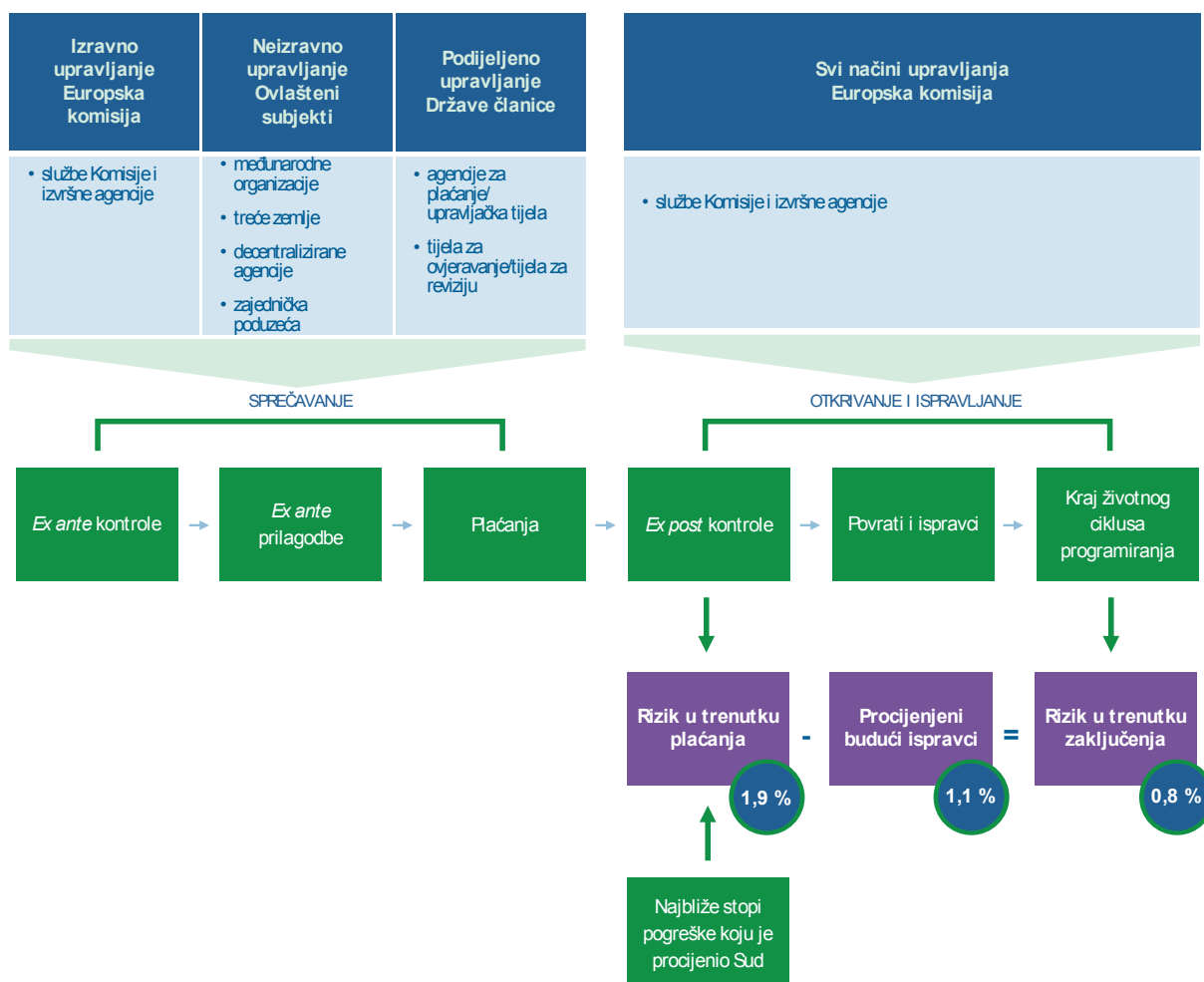
1.4. Višegodišnjim strategijama kontrole osigurava se da se novac poreznih obveznika troši na najbolji način

---

1.4.1. Strategije kontrole višegodišnje su i razlikuju se prema rizicima

U okviru svojih sustava unutarnje kontrole dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja kao upravitelji proračuna EU-a uvode **višegodišnje strategije kontrole** osmišljene za **sprečavanje** pogrešaka, a ako ih se ne može spriječiti, za njihovo **prepoznavanje** i **ispravljanje**. Svoje jamstvo moraju izgraditi **odozdo prema gore** i **detaljno**, na primjer po pojedinačnim programima ili drugim relevantnim segmentima potrošnje. Time se Komisiji omogućuje **otkrivanje nedostataka** i pogrešaka na detaljan i diferenciran način za svaki program ili segment rashoda, utvrđivanje **temeljnih uzroka** sustavnih pogrešaka (npr. složenost pravila u određenim područjima politika, kao što su istraživanje i kohezija), **poduzimanje ciljanih korektivnih mjera** i osiguravanje da se stečena iskustva koriste za poboljšanje sustava upravljanja i kontrole te da se uzmu u obzir pri osmišljavanju budućih financijskih programa.

Programi potrošnje EU-a i povezane strategije kontrole po svojoj su prirodi **višegodišnji**. To znači da se pogreške mogu otkriti i ispraviti u bilo kojem trenutku sve do trenutka zaključenja na kraju životnog ciklusa programa. Osim toga, strategije kontrole temelje se na **razlikovanju rizika**, odnosno prilagođavaju se različitim načinima upravljanja, uključenim dionicima, područjima politike i/ili načinima financiranja te povezanim rizicima.

Višegodišnji ciklus kontrole Europske komisije.

Za rezultate za 2021. navedene u krugovima vidjeti odjeljak 2.1.

Izvor: Europska komisija.

1.4.2. Sprečavanje je najbolja obrana od pogrešaka

Ključni su preventivni mehanizmi Komisije *ex ante* kontrole i revizije (vidjeti Prilog 5. u svesku III.), uključujući provjere upravljanja koje provode tijela država članica prije i nakon prijavljivanja rashoda Komisiji u okviru podijeljenog upravljanja, kao i revizije sustava dopunjene revizijama reprezentativnih uzoraka operacija radi otkrivanja nedostataka u sustavima upravljanja i kontrole partnera u provedbi. Te preventivne kontrole dovode do odbijanja neprihvatljivih iznosa prije nego što Komisija izvrši (konačna) plaćanja te do prekida i obustave plaćanja dok se ne isprave nedostaci u sustavima. Osim toga, smjernice za korisnike i partnere u provedbi pomažu u sprečavanju pogrešaka.

U okviru podijeljenog upravljanja ispravci koje su države članice izvršile prije podnošenja zahtjeva za povrat troškova rezultat su kontrola i revizija, uključujući revizije sustava i operacija, koje provode *ex ante* i *ex post* na svojoj razini. Takvi se ispravci uglavnom primjenjuju na način da se od zahtjeva za plaćanje podnesenih Komisiji ili ovjerenih računa odbiju neprihvatljivi rashodi.

Iznosi ispravljeni na razini države članice u određenim se okolnostima mogu ponovno koristiti. To služi i kao poticaj državam članicama da ispravljaju nepravilne izdatke prije nego što Komisiji podnesu zahtjeve za povrat troškova.

1.4.3. Otkrivanjem i ispravljanjem pogrešaka dopunjuje se prevencija

Ako preventivni mehanizmi zakažu, važno je da se pogreške koje utječu na rashode EU-a otkriju naknadno putem *ex post* kontrola, u okviru kojih Komisija kontrolira iznose koje je prihvatila i isplatila (vidjeti Prilog 5. u svesku III.). Komisija te pogreške zatim ispravlja tijekom iste godine ili sljedećih godina povratima ili prijebojem od krajnjih primatelja u okviru **izravnog i neizravnog upravljanja** ili od država članica u okviru **podijeljenog upravljanja**.

Kad je riječ o poljoprivredi, većina financijskih ispravaka odnosi se na slučajeve u kojima su utvrđene sustavne pogreške te su primijenjeni ispravci na relevantne rashode za određenu agenciju za plaćanja ili operativni program. Uglavnom se odnose na nedostatke koji su utjecali na plaćanja izvršena prethodnih godina.

Kad je riječ o koheziji, razina takvih ispravaka Komisije objašnjava se činjenicom da većinu ispravaka provode države članice, uključujući pogreške koje su utvrdili Komisija, Revizorski sud i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF). Time se državama članicama omogućuje da ponovno upotrijebe odgovarajuće iznose za prihvatljive rashode. Ako sustavi kontrole ispravno funkcioniraju na razini država članica, potreba za ispravcima na razini Komisije i broj takvih ispravaka znatno su manji.

Osim toga, uklanjaju se i nedostaci u kontrolnim sustavima koji su otkriveni revizijama koje se temelje na procjeni rizika i/ili revizijama sustava te se tako ispravljaju sami sustavi. U kontekstu podijeljenog i neizravnog upravljanja to u prvom redu čine države članice zadužene za provedbu i partneri u provedbi. Više informacija o zaštiti proračuna EU-a dostupno je u Prilogu 5. u svesku III.

1.4.4. Korektivni kapacitet za sredstva EU-a

Korektivni kapacitet za sredstva kojima upravlja Komisija 2021. odgovara dodavanju:

- ispravaka koje su države članice provele prije podnošenja zahtjeva za povrat troškova u iznosu od 4 557 milijuna EUR,
- rezultata preventivnih mjera koje provodi Komisija putem potvrđenih odbitaka i drugih prilagodbi prije Komisijina plaćanja/prihvaćanja u iznosu od 298 milijuna EUR,
- ispravaka koje je Komisija izvršila nakon plaćanja/prihvaćanja u iznosu od 765 milijuna EUR.

Broj ispravaka koje je Komisija provela nakon plaćanja smanjio se u usporedbi s prethodnim višegodišnjim financijskim okvirom, uglavnom zbog posebnih značajki sustava višeslojnog jamstva i godišnjih programskih financijskih izvještaja uvedenih u razdoblju 2014.–2020. za koheziju, pri čemu ispravke uglavnom vrše države članice bez obzira na to jesu li one ili Komisija otkrile predmetne pogreške ⁽³⁶⁾. Ispravci o kojima je odluku donijela Komisija na temelju vlastitih revizija i kontrola 2021. iznosili su 193 milijuna EUR. Ukupni korektivni kapacitet povećao se u odnosu na 2020., kad je na njega utjecao jednokratni učinak nadoknada državama članicama nakon presuda Suda Europske unije koje se odnose na poljoprivredne fondove (za više pojedinosti vidjeti Prilog 5. u svesku III.).

⁽³⁶⁾ To odgovara novoj organizaciji u razdoblju 2014.–2020. u usporedbi s prethodnim razdobljem.

1.5. Borba protiv prijevvara: europska strategija za borbu protiv prijevvara

Komisija se drži načela nulte tolerancije prema prijevarama. Treba naglasiti da prijevare čine vrlo ograničen dio nepravilne potrošnje, koja se većinom odnosi na pogreške.

Komisija je ostvarila dobar napredak u provedbi svoje korporativne strategije za borbu protiv prijevvara. U skladu s člankom 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Komisija i države članice štite proračun EU-a od prijevvara i drugih nezakonitih djelovanja. Trenutačna korporativna strategija za borbu protiv prijevvara, donesena u travnju 2019., i akcijski plan za njezinu provedbu imaju važnu ulogu u sprečavanju moguće zlouporabe novca EU-a. Njezinu provedbu prati OLAF. Do studenoga 2021. ostvaren je dobar napredak: provedeno je 47 od 63 mjere, a očekuje se da će velika većina preostalih mjera biti provedena do sredine 2022.

U skladu sa svojom strategijom za borbu protiv prijevvara Komisija je pojačala koordinaciju i suradnju, posebno putem Mreže za sprečavanje i otkrivanje prijevvara, koja okuplja korespondente službi Komisije i izvršnih agencija za borbu protiv prijevvara pod vodstvom OLAF-a. U tom kontekstu 13 službi Komisije ažuriralo je 2021. svoje lokalne strategije za borbu protiv prijevvara u suradnji s OLAF-om. Do kraja 2021. 90 % svih lokalnih strategija za borbu protiv prijevvara ažurirano je od donošenja Komisijine strategije za borbu protiv prijevvara 2019.

Ostale važne aktivnosti u području borbe protiv prijevvara 2021. uključivale su pokretanje studije o budućnosti sustava za upravljanje nepravilnostima. Države članice koriste se tim sustavom za prijavljivanje slučajeva prijevare i drugih nepravilnosti otkrivenih u okviru podijeljenog upravljanja. Komisija te informacije upotrebljava za izradu godišnjeg izvješća o zaštiti financijskih interesa EU-a u suradnji s državama članicama, u skladu s člankom 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Komisija je izvješće za 2020. donijela u rujnu 2021. ⁽³⁷⁾.

OLAF je 2021. nastavio provoditi i istražne aktivnosti, a o njima izvješćuje u svojim godišnjim izvješćima ⁽³⁸⁾.

Borba protiv prijevvara u praksi: zaštita EU-a od lažnih ponuda cjepiva protiv bolesti COVID-19

Prevaranti će iskoristiti svaku priliku da ostvare nezakonitu dobit. Od početka pandemije OLAF je primijetio da prevaranti hitnost situacije i početni nedostatak osobne zaštitne opreme pokušavaju iskoristiti nauštrb zdravlja i sigurnosti Europljana. Nepošteni gospodarski subjekti pokušali su se infiltrirati na tržište EU-a lažnim ili nekvalitetnim maskama za lice, priborom za testiranje, dezinfekcijskim sredstvima i drugim proizvodima potrebnima za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19. OLAF je 2021. nastavio s borbom protiv njih, a do kraja godine uklonjeno je više od 100 milijuna lažnih proizvoda ili proizvoda koji nisu zadovoljavali standarde kvalitete.

Kako su se razvijala cjepiva protiv bolesti COVID-19, OLAF-ovi istražitelji nastavili su pomno pratiti moguće nove pokušaje prijevare. U veljači 2021. OLAF je izdao jasno javno upozorenje protiv mogućih prijevvara povezanih s cjepivima protiv bolesti COVID-19. OLAF je primao informacije iz vladinih izvora u državama članicama EU-a o ponudama navodnih posrednika za prodaju velikih količina cjepiva, uglavnom onih vrsta odobrenih za upotrebu u EU-u.

⁽³⁷⁾ Za više informacija vidjeti [godišnja izvješća o zaštiti financijskih interesa EU-a](#).

⁽³⁸⁾ Za više informacija vidjeti [godišnja izvješća OLAF-a](#).

OLAF je utvrdio da je prevarantima bio cilj uvjeriti javna tijela da isplate velike predujmove kako bi se osigurala prodaja te da nestanu s novcem. Posrednici su bili oportunistička poduzeća koja su bila neaktivna do nedugo prije podnošenja ponuda ili koja su prethodno trgovala znatno drukčijim vrstama robe. Ta su poduzeća često bila smještena u trećim zemljama kako bi ih bilo teže otkriti i istražiti.

OLAF-ovi istražitelji utvrdili su situacije, sumnjive okolnosti i podijelili informacije s državama članicama i Europolom. OLAF je prema potrebi surađivao i sa svojim međunarodnim partnerima.

Do danas ti pokušaji prijave ili lažnih ponuda zajedno čine gotovo 1,2 milijarde doza cjepiva po ukupnoj cijeni većoj od 16,4 milijarde EUR. Broj takvih prijava brzo se povećao u tjednima nakon upozorenja OLAF-a, ali naposljetku se stabilizirao jer su otkriveni obrasci pokušaja prijave.

Unatoč nastavku pandemije istrage i operacije za borbu protiv prijevara nisu se zaustavile na proizvodima povezanim s pandemijom bolesti COVID-19, već su obuhvaćale različite proizvode, od krivotvorenih alkoholnih pića do opasnih igračaka te od nezakonite trgovine plinovima koji štete klimi do krijumčarenja otpada. Kao i svake godine OLAF je otkrio i nekoliko slučajeva prijave usmjerene na fondove EU-a, kao što su složeni prekogranični sustavi kojima se pokušavaju ukrasti stotine milijuna eura od poreznih obveznika EU-a.

Sprečavanje i sankcioniranje prijevara i dalje se provodi putem **sustava ranog otkrivanja i isključenja (EDES)**, koji omogućuje rano otkrivanje nepouzdanih gospodarskih subjekata i njihovo isključenje iz korištenja sredstava EU-a u okviru izravnog i neizravnog upravljanja. Postupci EDES-a temelje se na informacijama prikupljenima revizijama i provjerama koje provode dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja, konačnim presudama ili administrativnim odlukama nacionalnih tijela, odlukama međunarodnih organizacija i, uglavnom, istragama OLAF-a. Rad EDES-a temelji se na snažnoj i uspješnoj interakciji između odgovornih dužnosnika za ovjeravanje i povjerenstva EDES-a.

Godinu 2021. obilježilo je kontinuirano povećanje broja slučajeva povjerenstva EDES-a radi mogućih administrativnih sankcija (odnosno isključenje i/ili novčane kazne i, kad je to primjenjivo, njihova objava). O tome se odlučuje u skladu s načelom proporcionalnosti (odnosno uzimajući u obzir ozbiljnost situacije, uključujući učinak na financijske interese i ugled EU-a, koliko je vremena prošlo od počinjenja povrede, trajanje i ponavljanje povrede, stupanj zle namjere ili nemara i iznos koji je u pitanju).

1.6. Primjena režima uvjetovanosti za zaštitu proračuna EU-a

Zahvaljujući donošenju Uredbe o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna EU-a u prosincu 2020. ⁽³⁹⁾ EU prvi put ima poseban alat za zaštitu proračuna od kršenja načela vladavine prava.

Uredba je stupila na snagu 1. siječnja 2021. i dopunjuje ostale postupke uspostavljene zakonodavstvom EU-a radi zaštite proračuna EU-a. Svrha joj je zaštititi proračun EU-a od povreda načela vladavine prava koje utječu ili mogu ozbiljno utjecati na njezino dobro financijsko upravljanje ili zaštitu financijskih interesa EU-a. Komisija od siječnja 2021. procjenjuje dostupne informacije kako bi utvrdila moguće povrede koje su relevantne u smislu Uredbe. Dopisi u kojima se traže informacije koje bi se uzele u obzir u procjeni Komisije na temelju Uredbe poslani su u studenome 2021. dvjema

⁽³⁹⁾ [Uredba \(EU, Euratom\) 2020/2092](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije, SL L 4331, 22.12.2020., str. 1.

državama članicama, Mađarskoj i Poljskoj. Komisija je u travnju 2022. Mađarskoj poslala prvu obavijest u skladu s općim režimom uvjetovanosti, čime je pokrenut postupak koji bi mogao dovesti do uvođenja mjera protiv države članice zbog kršenja načela vladavine prava. Za daljnje promjene u provedbi sustava uvjetovanosti vidjeti odjeljak 4.

2. Rezultati kontrole

Sve službe Komisije primjenjuju prethodno opisane **zajedničke značajke** kontrole neovisno o izvoru financiranja. Mjere za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti primjenjuju se na višegodišnjoj osnovi na razini posebnih programa ili drugih segmenata rashoda. Budući da se pojedinačni programi potrošnje mogu znatno međusobno razlikovati, strategije kontrole potrebno je prilagoditi različitim načinima upravljanja, područjima politike, korisnicima i/ili načinima financiranja te s njima povezanim rizicima.

Komisija nastoji postići pravu ravnotežu između niske stope pogreške, brzih plaćanja i razumnih troškova kontrola.

Takvo razlikovanje strategija kontrole potrebno je kako bi kontrole ostale troškovno učinkovite, odnosno kako bi se postigla **odgovarajuća ravnoteža** osiguravanja niske stope pogreške (djelotvornost), brzih plaćanja (učinkovitost) i razumnih troškova (ekonomičnost). Rizičnija područja potaknut će temeljitije i/ili češće kontrole, dok bi niskorizična područja trebala iziskivati manje intenzivne, jeftinije i manje zahtjevne kontrole. Osim toga, pri izradi strategije kontrole uzet će se u obzir stvarni potencijal povrata nepravilno potrošenih sredstava EU-a (npr. analizom troškova i koristi revizija na terenu).

Ostali su načini za osiguranje troškovne učinkovitosti kontrola smanjenje rizika od pogreške pojednostavnjenjem pravila i/ili postupaka (kao što su pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova, odnosno jednokratni iznosi, paušalne stope i jedinični troškovi), međusobno oslanjanje na postojeće procjene i/ili revizije i kontrole drugih subjekata te postizanje ekonomije razmjera objedinjavanjem kontrolnih funkcija.

Za mjerenje troškovne učinkovitosti svojih kontrola Komisija se služi pokazateljima navedenima u nastavku.

- **Djelotvornost.** Utvrđena stopa pogreške na temelju provedenih kontrola, koje omogućuju grupiranje rashoda u različite kategorije rizika.
- **Učinkovitost.** Prosječno vrijeme potrebno za izvršavanje plaćanja. Osim toga, Komisija stalno traži i razvija nove načine za povećanje učinkovitosti, posebno stvaranjem sinergija kad god je to moguće.
- **Ekonomičnost.** Razmjer između troškova kontrola i sredstava kojima se upravlja.

2.1. Rezultati Komisijinih kontrola potvrđuju da je proračun EU-a dobro zaštićen

Na temelju revizija i kontrola izvršenih kako je prethodno opisano svaka služba Komisije svake godine procjenjuje rizik za zakonitost i pravilnost potrošnje EU-a u dvije faze višegodišnjeg ciklusa kontrole: u trenutku plaćanja i u trenutku zaključenja programa.

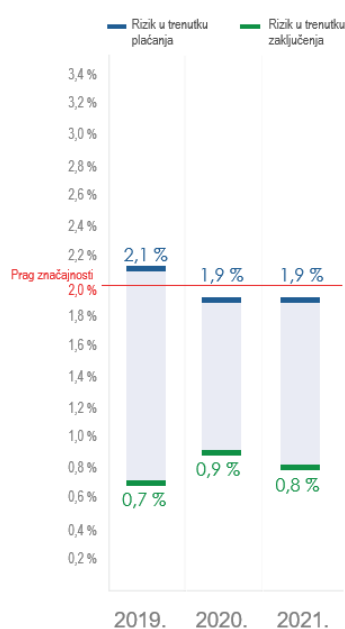
Ukupni rezultati za 2021.

Rizik u trenutku plaćanja: **1,9 %**.

Rizik u trenutku zaključenja: **0,8 %**.

Ispravci prethodnih plaćanja: **5,6 milijardi EUR**.

Rezerve: **16, s ukupnim financijskim učinkom od 987 milijuna EUR**.

Rizik u trenutku plaćanja procjena je pogrešaka koje se nisu mogle spriječiti unatoč *ex ante* kontrolama i koje utječu na izvršena plaćanja. Te se pogreške otkrivaju *ex post* kontrolama i revizijama izvršenih plaćanja. **Rizik u trenutku zaključenja** procjena je pogrešaka koje će preostati na kraju životnog ciklusa programâ, nakon provedbe svih *ex post* kontrola i ispravaka. Jednak je riziku u trenutku plaćanja umanjenom za konzervativnu procjenu **budućih ispravaka**, koji će se provesti u razdoblju od godine izvješćivanja do kraja životnog ciklusa programa.

Komisija smatra da je proračun učinkovito zaštićen ako najkasnije pri zaključenju programa, odnosno nakon provedbe svih kontrola, ispravaka, povrata itd., rizik u trenutku zaključenja iznosi manje od 2 %. Taj prag značajnosti primjenjuje i Europski revizorski sud. Za više pojedinosti o konceptima i metodologiji izrade tih procjena te rezultatima kontrole za svako područje politike vidjeti Prilog 5.

Ukupni rizik Komisije u trenutku plaćanja i zaključenja 2021. ostao je u skladu s onim iz 2020. te je bio niži od praga značajnosti od 2 %.

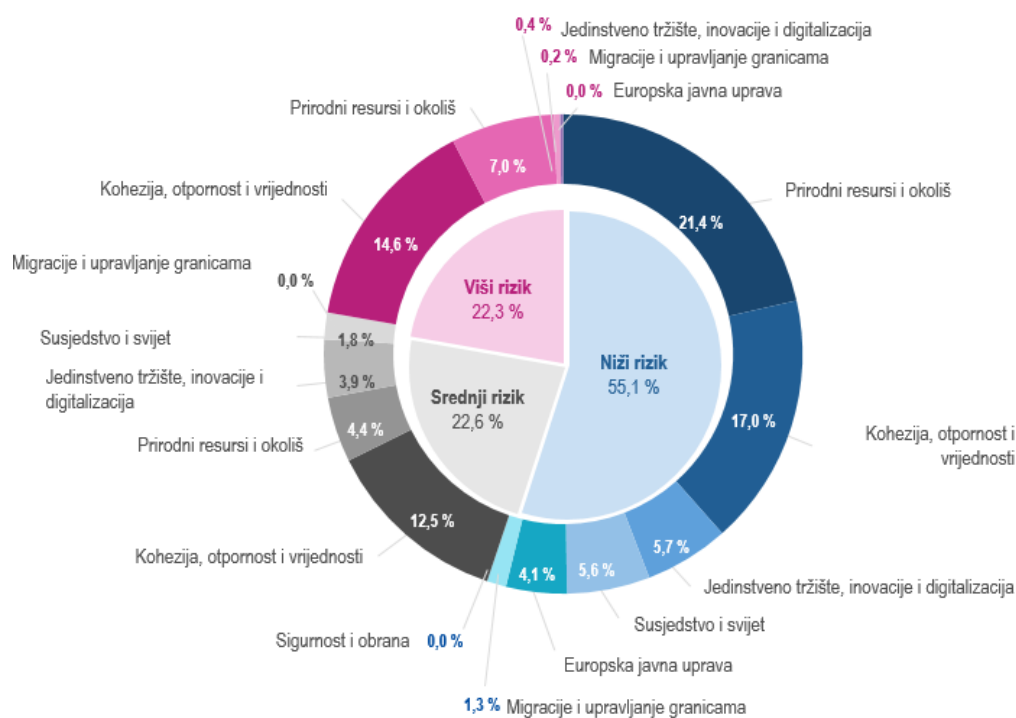
Stanje za svako područje politike opisano je u nastavku.

Godina 2021. bila je prijelazna godina jer su u njoj službeno pokrenuti novi programi za razdoblje 2021.–2027., a postojeći su još bili u tijeku.

Godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti, koje je sažetak 51 godišnjeg izvješća o radu, od kojih je svako u cijelosti posvećeno jednom od sedam naslova višegodišnjeg financijskog okvira (koji su u prethodnim izdanjima godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti bili šest „područja politike”). S obzirom na važnost Glavne uprave za obrambenu industriju i svemir u naslovu „Sigurnost i obrana” relevantni rashodi za obranu i sigurnost izdvojeni su od ostalih rashoda te uprave i uvršteni u odgovarajući naslov. Za potrebe usporedbe rizik u trenutku plaćanja i rizik u trenutku zaključenja za svaki naslov za prethodne godine ponovno su izračunani na temelju te nove strukture.

2.1.1. Prikaz rashoda nižeg, srednjeg i višeg rizika

Komisija utvrđuje programe s višim rizikom, što joj omogućuje da svoje djelovanje usmjeri na područja u kojima je ono najpotrebnije. S obzirom na svoj detaljni empirijski pristup Komisija raspolaže pouzdanim podacima koji pokazuju diversificirano stanje fondova kojima se upravlja (vidjeti grafikon u nastavku). Komisija na temelju **rizika u trenutku plaćanja**, prije provedbe budućih ispravaka, može podijeliti godišnje rashode na one za koje postoji niži rizik u trenutku plaćanja (rizik niži od 1,9 %), srednji rizik u trenutku plaćanja (od 1,9 % do 2,5 %) i viši rizik u trenutku plaćanja (iznad 2,5 %). Kad su u pitanju prirodni izvori i kohezija, ta se analiza primjenjuje i na razini pojedinačnih agencija za plaćanja i operativnih programa u državama članicama. Time se Komisiji omogućuje da utvrdi koji su programi/segmenti rashoda rizičniji te da učinkovito pruži potporu i ukloni posebne nedostatke čak i za politike koje su na globalnoj razini manje rizične, kao što je zajednička poljoprivredna politika.

Komisijina kategorizacija rashoda na segmente s višim, srednjim i nižim rizikom izražena u postocima ukupnih relevantnih rashoda za 2021.

Izvor: Europska komisija.

Rashodi Komisije stoga su podijeljeni u kategorije nižeg, srednjeg i višeg rizika kako je opisano u nastavku.

- **Niži rizik.** Taj je segment 2021. iznosio 95 milijardi EUR (55 % rashoda, što je slično kao i 2020., kad je činio 56 %). To uključuje rashode nekih agencija za plaćanja za zajedničku poljoprivrednu politiku i rashode za aktivnosti iz operativnih programa za Europski fond za pomorstvo i ribarstvo i koheziju s nižim rizikom u trenutku plaćanja, rashode povezane s Instrumentom za povezivanje Europe, aktivnostima Marie Skłodowska-Curie, bespovratna sredstva Europskog istraživačkog vijeća, doprinose agencijama (Europska svemirska agencija, Agencija Europske unije za svemirski program itd.), Erasmus+, Instrument za hitnu potporu, Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost, humanitarnu pomoć, razvojnu pomoć pruženu putem međunarodnih organizacija i administrativne rashode.
- **Srednji rizik.** Taj je segment 2021. iznosio 39 milijardi EUR (23 % rashoda u usporedbi sa 16 % u 2020.). To uključuje rashode nekih agencija za plaćanja za zajedničku poljoprivrednu politiku i rashode za aktivnosti iz operativnih programa za Europski fond za pomorstvo i ribarstvo i koheziju sa srednjim rizikom u trenutku plaćanja, bespovratna sredstva u okviru programa za razvojnu pomoć i programa za susjedstvo te rashode u okviru programa Obzor 2020. Za potonje je to poboljšanje u odnosu na prethodne godine, u kojima su ti rashodi predstavljali veći rizik, a ti će se pozitivni rezultati morati potvrditi u nadolazećim godinama.
- **Viši rizik.** Taj je segment 2021. iznosio 38 milijardi EUR (22 % rashoda u usporedbi s 28 % u 2020.). To uključuje rashode nekih agencija za plaćanja za zajedničku poljoprivrednu politiku, rashode za aktivnosti iz operativnih programa za Europski fond za pomorstvo i ribarstvo i koheziju s većim rizikom u trenutku plaćanja ili s ozbiljnim nedostacima ⁽⁴⁰⁾ i rashode povezane sa složenim bespovratnim sredstvima u drugim programima financiranja (npr. Instrument za povezivanje Europe – Energetika).

Iz detaljne analize Komisije čini se da je stopa pogreške usko povezana s prirodom financiranja. Većina programa ili segmenata rashoda, koji čine više od 50 % relevantnih rashoda godine, ima prilično niži rizik u trenutku plaćanja jer obuhvaćaju jednostavna plaćanja utemeljena na dodijeljenim pravima. S druge strane, čini se da neki programi ili segmenti rashoda u kojima se koriste prilično složeni programi nadoknada troškova imaju veći rizik u trenutku plaćanja. No uspostavljeni sustavi kontrole omogućuju smanjenje rizika povezanih s nekima od složenijih programa, a time i smanjenje rizika u trenutku plaćanja.

Komisija pomno prati rizik u trenutku plaćanja i rizik u trenutku zaključenja za različite programe te poduzima daljnje mjere za smanjenje stopa pogreške. Komisija će, posebno u odnosu na kategorije srednjeg i višeg rizika, nastaviti nastojati pronaći način za daljnje smanjenje stopa pogreške informiranjem korisnika i partnera u provedbi o problemima, prilagodbom strategija kontrole kad je to potrebno i, kad god je to moguće, primjenom stečenih saznanja na buduće programe.

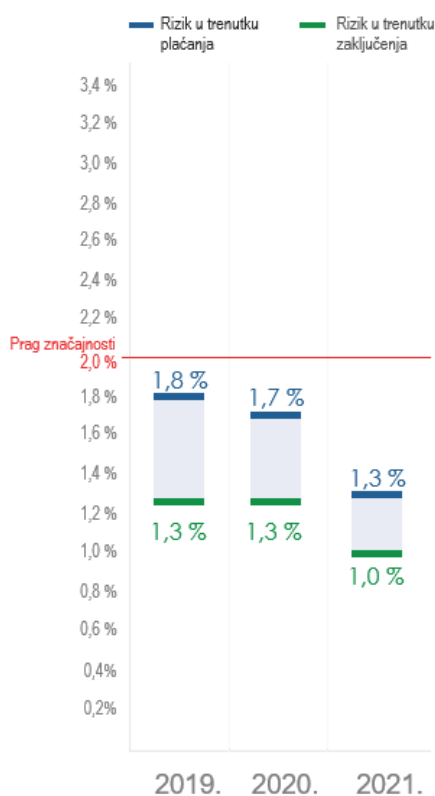
⁽⁴⁰⁾ Razina rizika kad je riječ o Europskom fondu za regionalni razvoj, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo isto se tako smatrala visokom neovisno o riziku u trenutku plaćanja ako je revizorsko mišljenje nacionalnih revizijskih tijela o funkcioniranju sustava upravljanja programima i njihove kontrole bilo nepovoljno ili kvalificirano.

2.1.2. Rezultati kontrole po području politike

Naslov 1. – Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija

Za **jedinstveno tržište, inovacije i digitalizaciju** i rizik u trenutku plaćanja (1,3 %) i rizik u trenutku zaključenja (1,0 %) znatno su niži od 2 % i smanjili su se u odnosu na 2020., na 1,7 % odnosno 1,3 %. Komisijine **preventivne i korektivne mjere 2021. iznosile su 162 milijuna EUR** – preventivne mjere 142 milijuna EUR, a korektivne mjere 20 milijuna EUR, u skladu s iznosima u 2020. (146 milijuna EUR odnosno 26 milijuna EUR).

Smanjenje rizika u trenutku plaćanja i zaključenja u odnosu na 2020. i 2019. posljedica je smanjenja stopa pogreške za program Obzor 2020. Na program **Obzor 2020.** otpada 44 % rashoda unutar ovog područja politike i stoga njegov rizik u trenutku plaćanja (2,3 %) znatno doprinosi povezanom ukupnom riziku u trenutku plaćanja. Već nekoliko godina istraživačke službe poduzimaju mjere kako bi rizik u trenutku zaključenja iznosio približno 2 % ili manje ⁽⁴¹⁾. Taj je cilj prvi put postignut.

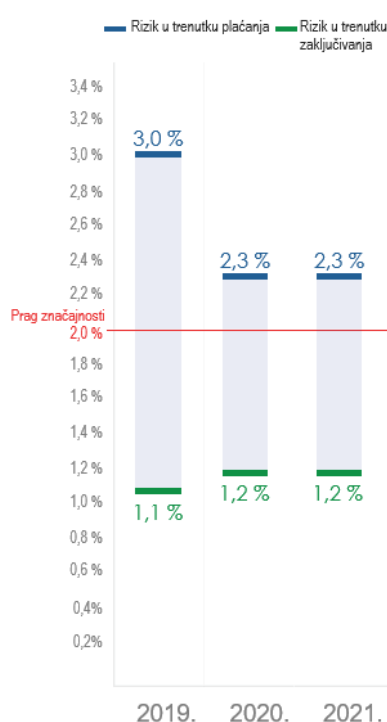
Uvedena pojednostavnjenja programa Obzor 2020., zajedno s komunikacijskim kampanjama posebno usmjerenima na vrste korisnika koji su najskloniji pogreškama, kao što su mala, srednja poduzeća i nova poduzeća, te poboljšanim osposobljavanjem vanjskih revizorskih društava koja provode revizije u ime Komisije, svakako imaju pozitivan učinak na pojavu i financijsku važnost pogrešaka. Međutim, pozitivne rezultate za 2021. treba potvrditi u narednim godinama, a dosad poduzete mjere morat će se nastaviti.

Program Obzor Europa, novi europski okvirni program za istraživanje i inovacije, službeno je pokrenut 2021., a program Obzor 2020. i dalje se provodi. Zbog kasnog donošenja Uredbe o programu Obzor Europa u odnosu na prvotni plan odgođen je početak provedbe programa. U smislu financijskog upravljanja Komisija u okviru programa Obzor Europa želi proširiti primjenu pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova kako bi se korisnici lakše mogli uskladiti s pravilima i više usredotočiti na svoj istraživački projekt. U kombinaciji s kontinuiranim komunikacijskim kampanjama usmjerenima na dionike time bi se trebali stvoriti uvjeti za znatno smanjenje rizika u trenutku plaćanja za program Obzor Europa. Uzimajući u obzir nisku razinu trenutanih relevantnih rashoda i prirodu povezanih transakcija rashodi u okviru programa Obzor Europa smatraju se niskim rizikom za 2021.

⁽⁴¹⁾ U zakonodavnom financijskom izvještaju uz Komisijin prijedlog uredbe o programu Obzor 2020. navodi se sljedeće: „Komisija stoga smatra da bi za potrošnju na istraživanja u okviru programa Obzor 2020. realistični ciljni rizik od pogreške na godišnjoj osnovi trebao odgovarati rasponu od 2 % do 5 % s obzirom na troškove kontrola, mjere pojednostavnjenja predložene kako bi se smanjila složenost pravila i povezani inherentni rizik zbog nadoknada troškova istraživačkih projekata. Nakon što se u obzir uzme financijski učinak svih revizija, ispravaka i mjera povrata, konačna ciljna vrijednost stope preostale pogreške u trenutku zaključenja programa trebala bi biti što bliža razini od 2 %.”

Kad je riječ o drugim programima, Europska izvršna agencija za klimu, infrastrukturu i okoliš te nova Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo ⁽⁴²⁾ izrazile su rezervu u pogledu određenih segmenata **Instrumenta za povezivanje Europe** (koji obuhvaća energiju i telekomunikacije) s obzirom na stope preostale pogreške od 2,52 % odnosno 3,84 %. U tom području politike manji broj drugih programa ⁽⁴³⁾ ima stopu preostale pogreške veću od 2 %. Međutim, to ne utječe na jamstvo zbog manjeg financijskog učinka ⁽⁴⁴⁾, a rezerve nisu izražene. Naposljetku, povučena je rezerva za 2020. za bespovratna sredstva u okviru **Programa EU-a za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća**, koji provodi Izvršna agencija za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove. Ostali programi ⁽⁴⁵⁾ imaju inherentno niže rizike zahvaljujući vrsti financiranja i razini revizija koje se provode.

Naslov 2. – Kohezija, otpornost i vrijednosti

Za novi naslov „Kohezija, otpornost i vrijednosti” rizik u trenutku plaćanja od 2,3 % ostao je stabilan u odnosu na 2020. Pod tim naslovom rizik u trenutku plaćanja i rizik u trenutku zaključenja uglavnom su povezani s razinom zabilježenom za fondove kohezijske politike ⁽⁴⁶⁾, s obzirom na obujam relevantnih rashoda (ukupno približno 94 %). Države članice provele su financijske ispravke u iznosu od 3 763 milijuna EUR ⁽⁴⁷⁾. To uključuje preventivne i korektivne mjere koje proizlaze iz rada upravljačkih i revizijskih tijela s jedne strane te iz rada Komisije i Europskog revizorskog suda s druge strane. Komisija je provela preventivne i korektivne mjere u ukupnom iznosu od 118 milijuna EUR, uključujući 84 milijuna EUR neto financijskih ispravaka.

Za fondove kohezijske politike, unatoč stalnim naporima i poboljšanjima u funkcioniranju sustava kontrole, i dalje postoji značajan rizik u trenutku plaćanja. Procjenjuje se da je u rasponu od **1,8 % do 2,5 %** ⁽⁴⁸⁾ ⁽⁴⁹⁾, **slično kao 2020.** (1,9 % do 2,4 %). S godinom 2020. usporedivi su i procijenjeni budući ispravci i stoga je **rizik u trenutku zaključenja i dalje stabilan na 1,2 %.**

Za Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond

⁽⁴²⁾ Više informacija navedeno je u Prilogu 5.

⁽⁴³⁾ Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj, pilot-projekti i pripremne aktivnosti, Program EU-a za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća, Istraživački fond za ugljen i čelik i Instrument za povezivanje Europe – Telecom.

⁽⁴⁴⁾ Od 2019. uveden je prag *de minimis* za financijske rezerve. Smatra se da mjerljive rezerve iz godišnjih izvješća o radu koje se odnose na stope prestale pogreške više od praga značajnosti od 2 % nisu značajne za segmente koji čine manje od 5 % ukupnih plaćanja glavne uprave i s financijskim učinkom ispod 5 milijuna EUR. U takvim slučajevima mjerljive rezerve više nisu potrebne.

⁽⁴⁵⁾ Na primjer, aktivnosti Marie Skłodowska-Curie, koje su dio programa Obzor 2020.

⁽⁴⁶⁾ Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond, Inicijativa za zapošljavanje mladih, Fond europske pomoći za najpotrebitije.

⁽⁴⁷⁾ Financijski ispravci za razdoblje 2007.–2013. i odbijeni rashodi iz računovodstvene dokumentacije za 2014.; vidjeti i svezak II., Prilog 5., odjeljak 5.4.

⁽⁴⁸⁾ Najveća vrijednost tog raspona utvrđena je uzimajući u obzir najnepovoljniji scenarij s obzirom na trenutne revizijske postupke.

⁽⁴⁹⁾ To odgovara rasponu razine pogreške od 0,9 % do 6,1 %, koju je Revizorski sud procijenio u svojem [godišnjem izvješću za 2020.](#) (Prilog 5.1., str. 154). Viša razina pogreške koju je procijenio Sud ponekad se može objasniti odstupanjima u tumačenju nacionalnih pravila ili u metodi koja se primjenjuje za utvrđivanje iznosa pogreške.

zabilježeno je **smanjenje** rizika u trenutku plaćanja, od raspona od 2,1 % do 2,6 % u 2020. do raspona od 1,9 % do 2,5 % u 2021. To se smanjenje pripisuje poboljšanjima sustava upravljanja i kontrole za niz programa.

Za **Europski socijalni fond** zabilježen je sličan raspon rizika u trenutku plaćanja u 2021., od 1,7 % do 2,5 %, što je povećanje u odnosu na raspon od 1,4 % do 1,9 % u 2020. To je povećanje posljedica opreznog pristupa koji Komisija primjenjuje za niz programa za koje su se prijavljene stope pogreške povećale dok se ne utvrde konačne informacije.

Godina 2021. bila je prva godina novog višegodišnjeg financijskog okvira. Međutim, Uredba o zajedničkim odredbama za fondove kohezijske politike za razdoblje 2021.–2027. donesena je u lipnju. Budući da države članice tek pripremaju svoje programe i da su za najnaprednije programe tek započele postupak odabira projekata, očekuje se da nekoliko godina neće biti nikakvih plaćanja osim pretfinanciranja.

Unatoč stalnim naporima i poboljšanjima u funkcioniranju sustava kontrole rizik u trenutku plaćanja za koheziju i dalje je iznad praga značajnosti od 2 %. To je uglavnom posljedica inherentne složenosti projekata koji se financiraju iz tih fondova, mnoštva predmetnih aktera i teškoća u rješavanju nekih složenih pravila, posebice u vezi s nabavom ili državnom potporom.

Glavne kategorije nepravilnosti koje su utvrdila revizijska tijela država članica i Komisija slične su onima koje je utvrdio Revizorski sud, a to su neprihvatljivi rashodi, pogreške u javnoj nabavi, nepotpuni revizijski tragovi i nedostatak bitnih pratećih dokumenata. To pokazuje da **većina revizijskih tijela** na odgovarajući način, ali ne uvijek u cijelosti, **otkriva razne vrste nepravilnosti** koje doprinose riziku u trenutku plaćanja ⁽⁵⁰⁾. Zbog složenih projekata i pravila postoje inherentni rizici od pogreške. Međutim, otkriveni nedostaci u većini slučajeva nisu sustavni i stoga stanje u relevantnom sustavu obično ponovno postane zadovoljavajuće u roku od godine dana ili najviše dvije godine ako se provede korektivna mjera. Osim toga, pogreške ili nedostaci utvrđeni u jednom programu ne znače da su slične pogreške ili nedostaci svugdje prisutni u predmetnoj državi članici. Zahvaljujući rezultatima kontrole država članica i Komisije stanje je nijansirano i razlikuje se ovisno o programu i tijelu. Na temelju toga Komisija može zaključiti da **većina programa funkcionira dobro ili dovoljno dobro** ⁽⁵¹⁾ te da **ograničen broj programa ima sustavne i opetovane nedostatke** tijekom nekoliko godina, na koje Komisija zatim usmjerava svoje mjere. U toj kategoriji programa takvi se nedostaci transparentno prijavljuju u izraženim rezervama.

Na kraju 2021. izražene su **četiri rezerve** u vezi s fondovima kohezijske politike.

- Dvije rezerve odnose se na razdoblje 2014.–2020., a povezane su sa svim programima u čijim su sustavima upravljanja i kontrole tijekom godine zabilježeni znatni nedostaci ili za koje je stopa pogreške bila viša od praga značajnosti odnosno, što je manje čest slučaj, za koje su aktivnosti revizije na razini države članice ocijenjene kao nedostatne ili nezadovoljavajuće.
- Dvije rezerve odnose se na razdoblje 2007.–2013., odnosno na nekoliko programa koje još treba zaključiti. Rezerve nisu mjerljive jer 2021. nije bilo plaćanja.

⁽⁵⁰⁾ Tu procjenu potvrđuje nedavna studija „Jedinstveni revizijski pristup – temeljni uzroci nedostataka u radu upravljačkih i revizijskih tijela država članica” koju je proveo Centar za strategiju i usluge ocjenjivanja na zahtjev Odbora za proračunski nadzor Europskog parlamenta. Prema toj studiji „[b]ez obzira na utvrđene nedostatke u provedbi i kontroli rashoda EU-a, rad revizijskih tijela u državama članicama općenito se smatra pouzdanim i robusnim”.

⁽⁵¹⁾ 91 % programa u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda i 89 % programa u okviru Europskog socijalnog fonda, Inicijative za zapošljavanje mladih i Fonda europske pomoći za najpotrebitije.

Broj programa za koje je izražena rezerva za razdoblje 2014.–2020. (68) sličan je broju programa za koje je izražena rezerva 2020. (61). Financijski učinak povećao se s 341 milijuna EUR na 423 milijuna EUR, što je u skladu s povećanjem ukupnih plaćanja. Rezerve se povlače tek kad se provedu dostatne korektivne mjere. Razlozi za rezerve obično nisu strukturni te je potrebno od godinu dana do dvije godine da se povuče rezerva ⁽⁵²⁾. Više pojedinosti o rezervama dostupno je u svesku III., Prilogu 5.

Komisija i dalje poduzima mjere za potporu programskim tijelima radi poboljšanja njihovih sustava upravljanja i kontrole i smanjivanja rizika u trenutku zaključenja za koheziju na razinu ispod 2 %.

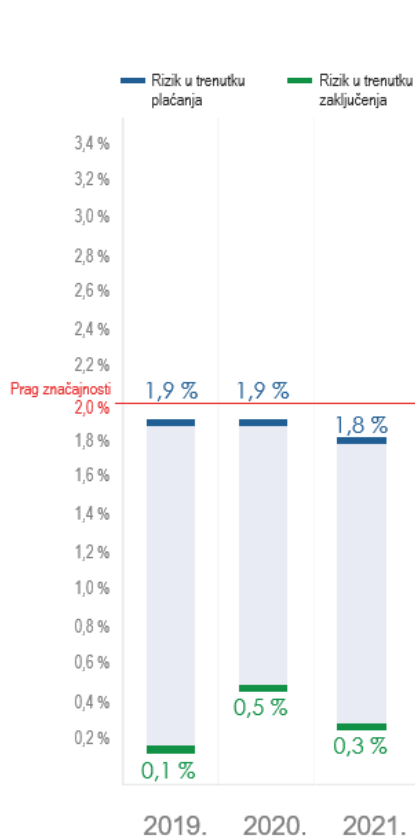
Komisija je 2021. u bliskoj suradnji s državama članicama poduzela razne vrste mjera kako bi dodatno poboljšala učinkovitost sustava upravljanja i kontrole te potaknula sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje pogrešaka, uključujući sljedeće:

- kontinuirano praćenje, analiza i otklanjanje temeljnih uzroka pogrešaka koje su ostale neotkrivene na razini država članica;
- mjere izgradnje kapaciteta kako bi se poboljšali administrativni kapaciteti upravljačkih i revizijskih tijela država članica i kako bi se ta tijela bolje osposobilo za bavljenje najsloženijim dijelovima provedbe fondova. To uključuje, na primjer, besplatno osiguravanje alata za rudarenje podataka Arachne koji pomaže u otkrivanju nepravilnosti, prijevare i mogućih sukoba interesa, zajedno s profesionalizacijom naručitelja;
- objavljivanje smjernica na internetu, primjera dobre prakse i objašnjenja te promicanje razmjene među stručnjacima radi podupiranja javnih naručitelja i programskih tijela;
- promicanje pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova, u okviru kojih postoji manja mogućnost pogreške, pružanjem pomoći i potpore za nacionalna tijela u njihovoj pripremi i procjeni mehanizama pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova za programe za razdoblje 2021.–2027. Komisija neumorno radi na osmišljavanju i provedbi odgovarajućih postupaka za podupiranje tih novih značajki, uključujući mjere za veće uvođenje pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova i financiranja koje nije povezano s mehanizmima obračuna troškova, proporcionalniju kontrolu i revizije, izvješćivanje koje se u većoj mjeri temelji na sukladnosti i poboljšanu fleksibilnost radi prilagodbe programa novim socioekonomskim i teritorijalnim kontekstima.

Osim toga, nakon dovršetka strogih kontradiktornih postupaka države članice provele su dodatne financijske ispravke za prethodne računovodstvene godine. To je dovelo do rizika u trenutku zaključenja nižeg od 2 % za svaku od posljednjih nekoliko računovodstvenih godina i potvrđuje korektivni kapacitet za fondove kohezijske politike. Taj će se postotak nastaviti smanjivati do zaključenja programâ.

Naslov 3. – Prirodni resursi i okoliš

⁽⁵²⁾ U manje od dvije godine povučeno je 78 % rezervi za Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond i 88 % rezervi za Europski socijalni fond, Inicijativu za zapošljavanje mladih i Fond europske pomoći za najpotrebitije.

Za naslov „**Prirodni resursi i okoliš**” rizik u trenutku plaćanja i dalje je niži od praga značajnosti od 2 % i iznosi **1,8 %**, što znači da se smanjio u odnosu na 2020. (1,9 %). Procijenjeni budući ispravci neznatno su se povećali na **1,5 %** rashoda u 2021. (1,4 % u 2020.), što je dovelo do procijenjenog rizika u trenutku zaključenja ⁽⁵³⁾ od 0,3 % (0,5 % u 2020.). To ujedno odgovara rezultatima kontrole za rashode za poljoprivredu, koji čine najveći dio rashoda u tom području politike (98 %), a preostali dio odnosi se na rashode za pomorstvo i ribarstvo ⁽⁵⁴⁾, okoliš i klimu.

Komisija i države članice nastavljaju štiti financijske interese EU-a. Komisija je 2021. provela financijske ispravke u iznosu od **631 milijuna EUR**. Države članice provele su ispravke u ukupnom iznosu od **794 milijuna EUR**, od čega 528 milijuna EUR za pogreške otkrivene i ispravljene na *ex ante* osnovi, a 266 milijuna EUR za pogreške za koje je ostvaren povrat na *ex post* osnovi.

Rizik u trenutku plaćanja za zajedničku poljoprivrednu politiku i dalje pokazuje silazni trend zabilježen posljednjih nekoliko godina. Rizik u trenutku plaćanja za izravna plaćanja u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi, koja čine gotovo 70 % plaćanja, postupno se smanjio s 1,8 % u 2018. na 1,4 %

u 2021. Zbog složenih pravila prihvatljivosti rizik u trenutku plaćanja za ruralni razvoj i tržišne mjere ostao je viši od praga značajnosti. I u tim se područjima rizik u trenutku plaćanja dodatno smanjio, na 2,9 % za ruralni razvoj i 2,1 % za tržišne mjere, i to kao posljedica stalnih poboljšanja sustava upravljanja i kontrole u državama članicama, u kojima integrirani administrativni i kontrolni sustavi, uključujući sustav za identifikaciju zemljišnih čestica, imaju značajnu ulogu i za Fond za ruralni razvoj i mjere koje se odnose na životinje.

Za rashode koji se odnose na **ribarstvo, okoliš i djelovanje u području klime** i dalje postoji inherentno nizak rizik. Treba istaknuti smanjenje rizika u trenutku plaćanja za bespovratna sredstva u okviru programa LIFE u posljednjih nekoliko godina.

Na kraju 2021. izraženo je **pet rezervi** za segmente rashoda ili programe za koje su utvrđeni nedostaci u kontroli i/ili stope pogreške više od 2 %:

- tri rezerve za poljoprivredu, odnosno za **tržišne mjere u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi** (utječu na šest država članica), **izravna plaćanja** (utječu na 14 agencija za plaćanja u sedam država članica) i **mjere u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj** (utječu na 26 agencija za plaćanja u 17 država članica koje se (privremeno) suočavaju s nedostacima u kontroli i/ili visokim stopama pogreške),
- jedna nova rezerva za nedostatke u kontroli u jednoj državi članici koja se odnosi na **Europski fond za pomorstvo i ribarstvo**,
- jedna ponovljena nemjerljiva rezerva za **registar sustava EU-a za trgovanje emisijama**.

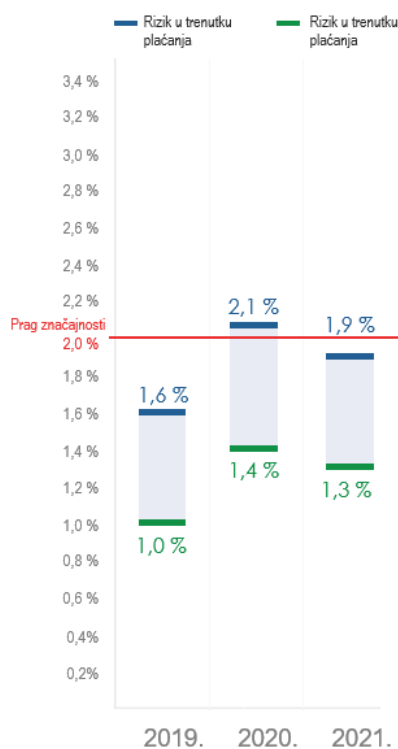
⁽⁵³⁾ Budući da se mjere Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi ne zaključuju, u području rashoda za poljoprivredu rizik u trenutku zaključenja zamjenjuje se konačnim rizičnim iznosom.

⁽⁵⁴⁾ Rashodi Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo uključeni su pod naslov „Prirodni resursi”, ali se na njih primjenjuje isti provedbeni mehanizam kao na rashode u području kohezije.

Rezerva za nedostatke u kontroli u jednoj državi članici koja se odnosi na **Europski fond za pomorstvo i ribarstvo** koja je izražena 2020. povučena je 2021. jer je temeljni problem riješen.

U svim slučajevima u kojima su utvrđeni nedostaci doveli do rezervi poduzete su daljnje mjere, odnosno postupci potvrde o sukladnosti da bi se u konačnici zaštitio proračun EU-a, praćenje provedbe korektivnih mjera država članica i, prema potrebi, prekid ili smanjenje/obustava plaćanja državama članicama. Taj sustavan i precizno usmjeren pristup u konačnici omogućuje zaštitu proračuna EU-a (za više pojedinosti vidjeti svezak III., Prilog 5.).

Naslov 4. – Migracije i upravljanje granicama

Za naslov „Migracije i upravljanje granicama” i rizik u trenutku plaćanja (1,9 %) i rizik u trenutku zaključenja (1,3 %) neznatno su se smanjili u odnosu na 2020. te su i dalje ostali **niži od 2 %**. Preventivne i korektivne mjere 2021. iznosile su **17 milijuna EUR** – preventivne mjere 8 milijuna EUR, a korektivne mjere 9 milijuna EUR.

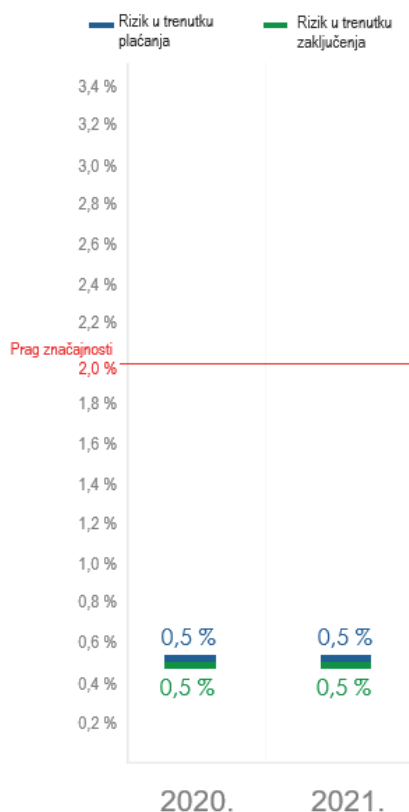
To područje politike ima niskorizične rashode. Doprinosi decentraliziranim agencijama i sporazumi o delegiranju činili su 40 % relevantnih rashoda za 2021., sa stopom pogreške od približno 0,5 %, a podijeljeno upravljanje i provedba Fonda za unutarnju sigurnost i Fonda za azil, migracije i integraciju 44 % relevantnih rashoda, s rizikom u trenutku plaćanja od 1,12 %. Za taj se segment rezerve izražavaju kad je stopa preostale pogreške na razini države članice viša od 2 % ili kad su utvrđeni ozbiljni nedostaci u sustavima upravljanja i kontrole.

Na kraju 2021. izražene su **tri rezerve**.

- Jedna je rezerva izražena za podijeljeno upravljanje u programskom razdoblju 2014.–2020. u vezi s Fondom za azil, migracije i integraciju i Fondom za unutarnju sigurnost, koja je mjerljiva za jednu državu članicu.
- Druga je rezerva izražena za mjere i bespovratna sredstva EU-a za pomoć za hitne slučajeve, u pogledu kojih je stopa preostale pogreške dosegla 2,85 %. Poduzete su mjere upravljanja za otklanjanje tih nedostataka, a pravila provedbe za izravno upravljanje bespovratnim sredstvima uvelike su pojednostavnjena postupnim odstupanjem od posebnih uvjeta prihvatljivosti na razini programa i usklađivanjem na razini poduzeća.
- Osim toga, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove izrazila je rezervu u pogledu reputacijskog rizika povezanu s utvrđenim nedostacima u učinkovitom izvršenju novih ovlasti Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu. Agencija je u osnovi odgovorna za korektivne mjere. Međutim, Komisija je kao članica Upravnog odbora aktivno uključena u praćenje njihove provedbe.

Nemjerljiva rezerva koja se odnosi na instrumente podijeljenog upravljanja u okviru programskog razdoblja 2007.–2013. povučena je za 2021. jer je provedba korektivnih mjera dovršena za gotovo sve države članice na koje se rezerva odnosi (za više pojedinosti vidjeti svezak III., Prilog 5.).

Naslov 5. – Sigurnost i obrana

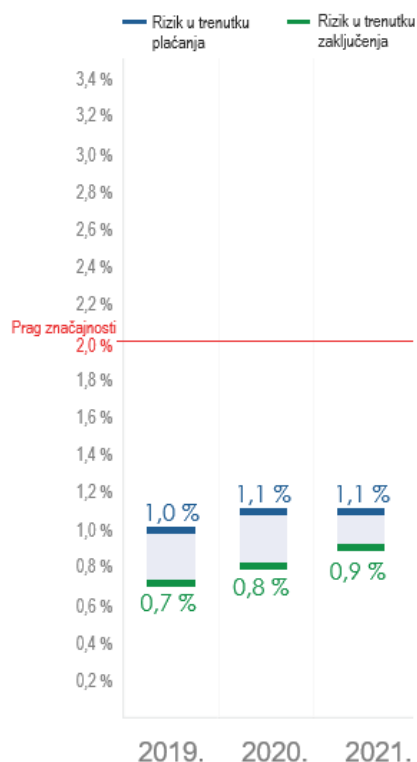

Za naslov „**Sigurnost i obrana**” i **rizik u trenutku plaćanja i rizik u trenutku zaključenja iznose 0,5 %**, što je vrlo niska vrijednost, znatno niža od 2 %. Budući da su vrste plaćanja za tu aktivnost vrlo niskog rizika (uglavnom je riječ o plaćanjima agencijama), nema iznosa za koje su potrebne preventivne i korektivne mjere. To je u skladu s razinom pogreške prijavljenom 2020.

Većinu isplata u okviru ovog naslova 2021. činilo je pretfinanciranje u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane, u iznosu od približno 200 milijuna EUR. One nisu uključene u relevantne rashode jer su to predujmovi koje Komisija još uvijek zadržava. Relevantni rashodi od 13,8 milijuna EUR odgovaraju doprinosu Europskoj obrambenoj agenciji i postupcima nabave s niskim rizikom u trenutku plaćanja od 0,5 %.

Kako bi ostvarila svoj cilj, Komisija se uvelike oslanja na ovlaštene subjekte i regulatorne agencije te na blisku suradnju s raznim partnerima i međunarodnim organizacijama.

Naslov 6. – Susjedstvo i svijet

Za naslov „Susjedstvo i svijet” i rizik u trenutku plaćanja (1,1 %) i rizik u trenutku zaključenja (0,9 %) 2021. slični su vrijednostima u 2020. te su znatno niži od 2 %. Komisijine preventivne i korektivne mjere 2021. iznosile su 131 milijun EUR – preventivne mjere 110 milijuna EUR, a korektivne mjere 21 milijun EUR, slično kao u 2020., kad su preventivne mjere iznosile 110 milijuna EUR, a korektivne 16 milijuna EUR.

U tom području politike programi se gotovo podjednako provode i u okviru izravnog i u okviru neizravnog upravljanja. Bez obzira na složene okolnosti u kojima se ti programi provode većina je segmenata rashoda, kao što su nabava u okviru izravnog upravljanja i proračunska potpora, niskorizična. To je posljedica inherentnog profila rizika aktivnosti i uspješnosti povezanih sustava kontrole.

Problemi utvrđeni prethodnih godina i dalje su utjecali na nekoliko segmenata, posebice nedostatak odgovarajuće prateće dokumentacije, pogreške u izračunu zatraženog povrata troškova, zahtjevi za povrat troškova izvan proračuna i nepoštovanje pravila o nabavi. Mjere poduzete za otklanjanje tih nedostataka uključuju pojednostavnjenje i

pojašnjavanje postupaka i ugovornih uvjeta za bespovratna sredstva, promicanje upotrebe financiranja na temelju rezultata i dijeljenje informacija o čestim pogreškama s relevantnim dionicima u području kontrole.

Dovršetak dodatnih *ex ante* provjera sustava upravljanja i kontrole partnera u provedbi ⁽⁵⁵⁾, koje se nazivaju i procjene na temelju stupova, do 31. prosinca 2021. bio je poseban izazov za 2021. Međutim, nisu sve one dovršene. Očekuje se da će procjene na temelju stupova koje provode glavni partneri biti dovršene u prvoj polovini 2022. jer je zaprimljena velika većina konačnih izvješća, koja su trenutačno u fazi analize kako bi se procijenilo jesu li potrebne dodatne nadzorne mjere. Iako se novi sporazumi o doprinosu ne mogu zaključiti prije dovršetka procjena na temelju stupova, a o nekoliko financijskih okvirnih sporazuma o partnerstvu još se pregovara, uvedene su mjere ublažavanja kako bi se smanjio učinak na provedbu intervencija u okviru neizravnog upravljanja. Takve mjere uključuju znatno povećanje kontakata sa subjektima (uglavnom agencijama Ujedinjenih naroda) kako bi se ubrzao postupak, što je rezultiralo time da su od ožujka 2022. sve procjene na temelju stupova s glavnim partnerima dovršene ili u podmakloj fazi. Osim toga, utvrđeni su posebni uvjeti (nadzorne mjere) za potpisivanje ugovora s tim subjektima u propisno opravdanim i iznimnim slučajevima kako bi se osigurala sukladnost s pravilima Komisije. Provedba ugovora koji su u tijeku nastavila se kao i inače, a izmjene su i dalje bile moguće.

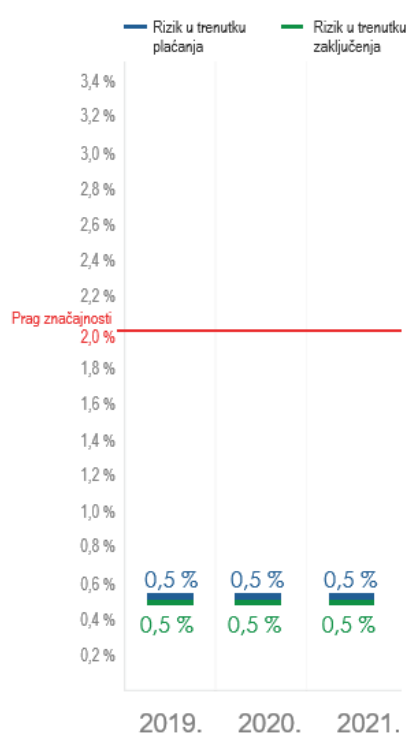
Nakon znatnih nastojanja 2021. i prethodnih godina da se otklone uzroci pogrešaka, Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju krajem 2021. povukla je rezervu koja se odnosi na bespovratna sredstva u okviru izravnog upravljanja. Ta nastojanja i dalje imaju pozitivan učinak u 2022. Naime, Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju poboljšala je analizu i u većoj mjeri skrenula pozornost na vrste pogrešaka. Izrađen je vodič o dodatnim mjerama za

⁽⁵⁵⁾ To se zahtijeva u skladu s Financijskom uredbom (EU, Euratom) 2018/1046.

smanjenje pogrešaka u vezi s bespovratnim sredstvima, u kojem se preporučuje da se zahtijevaju prateći dokumenti na temelju uzorka tijekom razdoblja provedbe ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ili provode pojačane kontrole (npr. pojačano praćenje i/ili provjere na terenu) mjera/ugovora ili korisnika. Svim dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja poslana je detaljna analiza vrsta pogrešaka, pri čemu se od njih zatražilo da prate i poboljšaju kontrole provedbe bespovratnih sredstava. Ostale korektivne mjere uključivale su informativne sastanke s (novim) primateljima bespovratnih sredstava kako bi se objasnile njihove ugovorne obveze i pružile jasne informacije o najčešćim uzrocima pogrešaka u upravljanju bespovratnim sredstvima.

Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju zadržala je rezervu koja se odnosi na projekte u Libiji i Siriji. U tim zemljama delegacije ne mogu provesti standardne aktivnosti praćenja i evaluacije jer je zbog sigurnosnih i političkih ograničenja gotovo nemoguće poslati osoblje da provede projektne posjete na terenu ili druge slične provjere. Uvedeno je nekoliko mjera, kao što su praćenje na daljinu, ugovori s neovisnim stručnjacima za praćenje projekata na terenu, pregled portfelja ugovora na temelju rizika i unakrsna provjera informacija iz različitih izvora. Time se poboljšalo razumijevanje lokalne dinamike te se omogućilo brže i bolje pružanje odgovora radi hvatanja ukoštac s vrlo nestabilnim i nestalnim okolnostima. Međutim, obje te zemlje i dalje su aktivne zone sukoba, a glavni elementi koji opravdavaju rezervu i dalje nisu riješeni.

Naslov 7. – Europska javna uprava

Naposlijetku, pod naslovom „**Europska javna uprava**” objedinjene su službe i odjeli koji upravljaju administrativnim rashodima Komisije u okviru izravnog upravljanja, kao što je Ured za upravljanje individualnim materijalnim pravima i njihovu isplatu, na koji otpada više od 80 % relevantnih rashoda u okviru tog naslova. **Rizik u trenutku plaćanja** oprezno je utvrđen na **0,5 %** za tu niskorizičnu vrstu rashoda. Budući da odgovarajući sustavi kontrole uključuju uglavnom *ex ante* kontrole, procijenjeni budući ispravci često se utvrđuju na konzervativnih 0,0 %. Stoga je **rizik u trenutku zaključenja** jednak riziku u trenutku plaćanja i ostao je vrlo nizak, **0,5 %**. Komisijine **preventivne mjere 2021. iznosile su 4 milijuna EUR**, što je neznatno niže u odnosu na 2020. (6 milijuna EUR).

Kad je riječ o **prihodima**, nakon gubitka tradicionalnih vlastitih sredstava zbog uvoza tekstila i obuće umanjene vrijednosti iz Kine i Ujedinjene Kraljevine, što je dovelo do izražavanja rezerve, u tijeku je postupak kvantifikacije netočnih iznosa tradicionalnih vlastitih sredstava prenesenih u proračun EU-a. Sud Europske unije donio je 8. ožujka 2022. presudu u kojoj je potvrdio stajalište Komisije.

Iako je podupro statistički pristup koji je Komisija razvila za kvantificiranje gubitaka, Sud je zatražio reviziju stvarnog iznosa potraživanja. Stoga se odgovarajuća mjerljiva rezerva za razdoblje 2011.–2017. zadržava. Dodatne inspekcije u svim državama članicama potvrdile su dodatne slučajeve preniske procjene prijevара za iznose koji se još ne mogu kvantificirati, ali bit će procijenjeni tijekom 2022.

2.2. Uvedene mjere učinkovitosti

Komisija stalno nastoji poboljšati učinkovitost svojih aktivnosti kako bi ostvarila svoje ciljeve u okviru strogih proračunskih ograničenja. Postupci se usklađuju kako bi se osiguralo najučinkovitije iskorištavanje ograničenih resursa.

Pandemija bolesti COVID-19 ubrzala je Komisijinu **digitalnu transformaciju** i provedbu tijekom rada bez papira, čime se omogućuje veća učinkovitost.

U skladu s digitalnom strategijom EU-a Europska komisija usmjerena je na upravu bez papira

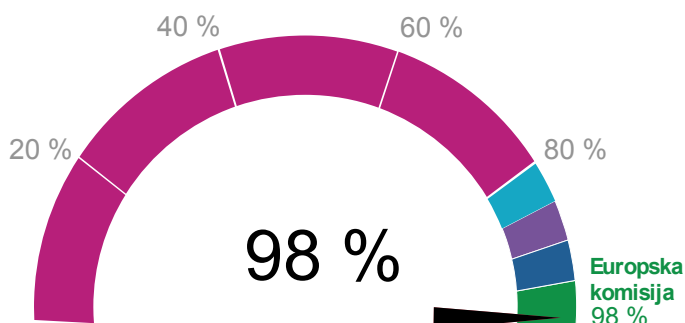
U suvremenim javnim upravama upotreba elektroničkih potpisa postaje standard. U tom se kontekstu **kvalificirani elektronički potpisi sve više upotrebljavaju u Europskoj komisiji** jer se smatraju vrlo učinkovitim rješenjem koje korisnicima omogućuje jednostavno i sigurno elektroničko potpisivanje dokumenata. Kvalificirani elektronički potpisi u skladu su s najvišim zakonskim zahtjevima, kako su definirani u Uredbi o elektroničkoj identifikaciji, autentikaciji i uslugama povjerenja, radi osiguravanja izvornosti i cjelovitosti dokumenta.

Do kraja 2021. više od 2 500 korisnika upotrebljavalo je kvalificirane elektroničke potpise s pomoću usluge EU-ova e-potpisa za digitalno potpisivanje dokumenata. Od kraja 2020. u okviru te usluge omogućeni su digitalizirani, pojednostavnjeni postupci prijave kako bi se korisnicima uštedjelo vrijeme i poboljšalo korisničko iskustvo. Osim toga, takvi se potpisi kontinuirano uvode i sve više prihvaćaju u delegacijama EU-a.

Objedinjavanje postupaka drugi je način postizanja učinkovitosti. U okviru daljnjih inicijativa poduzetih 2021. u tom smislu Komisija je svoje usluge riznice proširila na dodatnih sedam agencija te je uspostavljena nova uprava za zajedničku reviziju u području kohezije koja obuhvaća sve revizijske aktivnosti za rashode u području kohezije.

Komisija je 2021. nastavila razvijati i učinkovitije institucijske alate informacijske tehnologije.

- Službeno uvođenje sustava **Microsoft 365** ključan je doprinos učinkovitosti Komisije jer se njime pruža novi skup institucijskih integriranih rješenja za suradnju, koja će poboljšati internu suradnju i pojedinačnu produktivnost te proširiti mogućnosti interne i vanjske komunikacije.
- Nova institucijska financijska informacijska platforma **SUMMA** postupno zamjenjuje sustav ABAC. Cilj je projekta SUMMA doprinijeti osuvremenjivanju i digitalizaciji uprave EU-a. Njime će se standardizirati i pojednostavniti postupci Komisije i 55 drugih institucija i subjekata EU-a u području riznice, financija i računovodstva te će se olakšati postupak donošenja odluka s pomoću integriranog izvješćivanja i poboljšanih analitičkih sposobnosti. Tri pilot-agencije počele su se koristiti platformom SUMMA krajem 2021., kako je planirano.
- Komisija je postigla dobar napredak i u premještanju novih programa financiranja u sustav **eGrants**. Od 39 programa financiranja EU-a za koje se očekuje da će se u njihovoj provedbi upotrebljavati novi sustav u razdoblju 2021.–2027. njih 33 u potpunosti je premješteno do kraja 2021.

Zahvaljujući navedenim inicijativama **98 % plaćanja (u smislu iznosa) 2021. izvršeno je u zakonskom roku za plaćanje (vidjeti grafikon)** iako je radno okruženje još uvijek bilo pod

snažnim utjecajem pandemije bolesti COVID-19. To je iznimno važno jer brojni korisnici ovise o tim plaćanjima kako bi mogli provoditi svoje aktivnosti i projekte, koji zauzvrat doprinose ciljevima Komisije.

2.3. Troškovi kontrola razmjerni su rizicima

Nakon kombinirane procjene njihove djelotvornosti, učinkovitosti i ekonomičnosti sve službe Komisije 2021. zaključile su da su njihove **kontrole općenito bile troškovno učinkovite**.

Sredstva dodijeljena za **kontrole usklađena su s rizicima** koji se odnose na prirodu programa i/ili kontekst u kojem se provode. **Troškovi kontrola uglavnom su stabilni tijekom vremena**. Međutim, neke su službe prijavile neznatno povećanje u relativnom iznosu, koje nije rezultat većih troškova kontrole samih po sebi, nego smanjenog obujma plaćanja u 2021. To se može objasniti nastavkom krize uzrokovane bolešću COVID-19 i/ili kašnjenjem u donošenju novih programa. Raznolikost programa potrošnje i njihove različite značajke onemogućuju smislenu usporedbu njihovih troškova kontrole. Međutim, neki česti pokretači troškova mogu se utvrditi, kako je prikazano u okviru u nastavku.

Primjeri čestih pokretača troškova

- **Unutarnja složenost programa kojima se upravlja.** Bespovratna sredstva koja se temelje na nadoknadi stvarnih troškova podrazumijevaju radno intenzivne kontrole za razliku od financiranja na temelju jednokratnih iznosa ili pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova.
- **Složenost okolnosti u kojima se programi provode.** Troškovi kontrola vjerojatno će biti veći u slučaju organizacijske strukture na više lokacija ili ako se partneri i/ili korisnici nalaze izvan nadležnosti EU-a.
- **Količine i iznosi koje je potrebno obraditi.** Velik broj plaćanja male vrijednosti stvorit će veće troškove kontrole nego ponavljajuća masovna plaćanja, a regulatorni okvir zahtijeva određene nezaobilazne kontrole. To dovodi do smanjenja ekonomije razmjera.
- **Vrsta upravljanja.** U okviru neizravnog i podijeljenog upravljanja Komisija i njezini partneri u provedbi dijele troškove kontrola, a opterećenje za izravno upravljanje u potpunosti snosi Komisija.

Radi transparentnosti i cjelovitosti službe koje provode podijeljeno i/ili neizravno upravljanje u godišnjim izvješćima o radu prijavile su i troškove kontrola u državama članicama i ovlaštenim subjektima, i to odvojeno od Komisijinih troškova kontrola.

3. Jamstvo upravljanja

3.1. Procjene, jamstva i rezerve koje su prijavili dužnosnici za ovjeravanje

U izjavama o jamstvu za 2021. ⁽⁵⁶⁾ **svaki od 51 dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja** ⁽⁵⁷⁾ **izjavio je da je imao razumno jamstvo**: 1. da su informacije sadržane u njegovu izvješću „istinit i pravičan iskaz” (odnosno pouzdan, potpun i točan) situacije u njegovoj službi, 2. da su se sredstva dodijeljena njegovim aktivnostima upotrebljavala u svrhu za koju su namijenjena i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i 3. da se uspostavljenim postupcima kontrole u njegovoj službi daju nužna jamstva o zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija, uzimajući u obzir višegodišnju narav nekih programa i prirodu predmetnih plaćanja.

U kontekstu svojih cjelokupnih postupaka stvaranja jamstava i iz svojih perspektiva upravljanja dužnosnici za ovjeravanje provode i detaljniju analizu za svaki program ili segment svojeg portfelja. Koriste se svim dostupnim informacijama, posebice rezultatima svojih kontrola, kako bi uočili svaki potencijalni značajni nedostatak u smislu količine ili kvalitete. Na kraju svake financijske godine utvrđuju je li vjerojatno da će financijski utjecaj takvog nedostatka biti iznad praga značajnosti od 2 % i/ili postoji li znatan reputacijski utjecaj. Ako je tako, **izražavaju rezervu uz izjavu o jamstvu** za konkretno područje portfelja na koje se ona odnosi.

Uvjetnu izjavu 2021. izdalo je 10 dužnosnika za ovjeravanje, što je dovelo do ukupno 16 rezervi (neznatno manje nego 2020., kad je 11 službi izrazilo 19 rezervi), odnosno:

- ukupno 13 rezervi zadržano je iz prethodnih godina, od čega se 12 odnosi na programe potrošnje, a jedna na prihode proračuna EU-a. Te su rezerve zadržane prije svega jer se glavni uzroci značajne razine pogreške mogu djelomično ublažiti, ali ne i u potpunosti ukloniti prema pravnim okvirima trenutačnih programa;
- tri nove rezerve izražene su 2021. Njihov su uzrok značajna razina pogreške ili ozbiljni nedostaci utvrđeni u sustavima kontrole partnera u provedbi (države članice ili agencije);
- četiri rezerve iz 2020. povučene su 2021. jer su temeljni problemi riješeni;
- od 16 rezervi dvije su povučene, a četrnaest ih nije izraženo na temelju *de minimis* pravila, pri čemu se rezerve ne smatraju smislenima ako su uključeni ograničeni rashodi (manje od 5 % plaćanja glavne uprave ili službe) i ako je posljedični financijski učinak nizak (manje od 5 milijuna EUR). Ukupni financijski učinak takvih slučajeva, 4,8 milijuna EUR, vrlo je ograničen.

Ukupni financijski učinak svih rezervi iznosio je 987 milijuna EUR za 2021., odnosno 19 % manje od 1 219 milijuna EUR u 2020. To smanjenje povezano je sa smanjenjem stopa pogreške u poljoprivredi. Za svaku rezervu uvedene su mjere za smanjenje rizika kako bi se uklonili temeljni nedostaci i smanjili rizici koji iz njih proizlaze (vidjeti pojedinosti u odjeljku 2.2.2.).

⁽⁵⁶⁾ [Godišnja izvješća o radu.](#)

⁽⁵⁷⁾ Pojam „dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja” obuhvaća glavne direktore službi Komisije i voditelje izvršnih agencija, ureda, službi i radnih skupina itd.

U Prilogu 5. u svesku III. naveden je cjelovit popis rezervi za 2021. s dodatnim objašnjenjima i pojedinostima.

3.2. Rad Službe za unutarnju reviziju i opće mišljenje

Glavne uprave i službe Komisije svoje jamstvo temelje i na radu Službe za unutarnju reviziju.

Služba za unutarnju reviziju provodi reviziju sustavâ upravljanja i kontrole u Komisiji i izvršnim agencijama te daje neovisno i objektivno jamstvo o njihovoj prikladnosti i učinkovitosti. U skladu sa svojom poveljom o misiji ⁽⁵⁸⁾ Služba za unutarnju reviziju izdala je godišnje opće mišljenje o financijskom upravljanju Komisije, koje se temelji na revizijama provedenima u području financijskog upravljanja u Komisiji u protekle tri godine (2019.–2021.). U općem mišljenju u obzir se uzimaju i informacije iz drugih izvora, odnosno izvješća Europskog revizorskog suda.

Na temelju tih revizijskih informacija **unutarnji revizor smatra da je Komisija 2021. primjenjivala postupke povezane s upravljanjem, upravljanjem rizikom i unutarnjom kontrolom koji su u cjelini prikladni za davanje razumnog jamstva o postizanju njezinih financijskih ciljeva.** No opće je mišljenje kvalificirano jer su dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti izrazili rezerve u izjavama o jamstvu navedenima u njihovim godišnjim izvješćima o radu. Kad je riječ o tom općem mišljenju, unutarnji revizor uzeo je u obzir i kombinirani učinak svih procijenjenih rizičnih iznosa u trenutku plaćanja jer oni premašuju iznose za koje je izražena rezerva. S obzirom na sve te elemente Služba za unutarnju reviziju smatra da je proračun EU-a primjereno zaštićen u cijelom iznosu i predviđenom proračunskom razdoblju.

Bez daljnje kvalifikacije mišljenja unutarnji revizor dodao je tri odjeljka za isticanje pitanja, koja su opisana u Prilogu 6. ovom Izvješću, a odnose se na:

- izvršenje proračuna EU-a u kontekstu krize povezane s pandemijom bolesti COVID-19,
- strategije nadzora koje se odnose na treće strane koje provode politike i programe,
- izvješćivanje o korektivnom kapacitetu višegodišnjih sustava kontrole.

Služba za unutarnju reviziju 2021. provela je i revizije uspješnosti u okviru svojeg strateškog revizijskog plana kako bi doprinijela nastojanjima Komisije da uspostavi kulturu koja se temelji na uspješnoj izvedbi i boljoj vrijednosti za novac. Preporuke na temelju njih, od kojih su subjekti revizije prihvatili sve osim jedne ⁽⁵⁹⁾, odnose se na spremnost na provedbu višegodišnjeg financijskog okvira 2021.–2027., strategije nadzora za provedbu programa trećih strana, sustave unutarnje kontrole u odnosu na zakonitost i pravilnost te usklađenost, provedbu zakonodavstva EU-a i sigurnost informacijske tehnologije. Revidirani subjekti sastavili su akcijske planove za sve preporuke i podnijeli ih Službi za unutarnju reviziju, koja ih je ocijenila zadovoljavajućima. Konačno, Služba za unutarnju reviziju primjenjivala je strogu politiku praćenja i redovito procjenjivala stvarnu provedbu svojih preporuka u službama Komisije. Revizije su potvrdile da su revidirani subjekti na odgovarajući način i djelotvorno proveli 94 % preporuka izdanih u razdoblju od 2017. do 2021., čiju je provedbu pratila Služba za unutarnju reviziju. Taj rezultat upućuje na to da službe Komisije pažljivo provode preporuke i smanjuju rizike koje je utvrdila Služba za unutarnju reviziju. U Prilogu 6. nalazi se više informacija o jamstvu Službe za unutarnju reviziju. Osim toga, u skladu s člankom 118. stavkom 8. Financijske

⁽⁵⁸⁾ Komunikacija Komisiji – *Mission charter of the Internal Audit Service of the European Commission* (Povelja o misiji Službe za unutarnju reviziju Europske komisije) (C(2020) 1760).

⁽⁵⁹⁾ Jedan subjekt revizije odbio je jednu važnu preporuku. Uprava je prihvatila preostali rizik i provela dio preporuke i stoga daljnja rasprava na razini pripreme grupe Odbora za praćenje tijekom revizije nije bila potrebna.

uredbe Komisija izvješće o radu unutarnjeg revizora prosljeđuje tijelu nadležnom za davanje razrješnice u okviru paketa integriranog financijskog izvješćivanja i izvješćivanja o odgovornosti.

3.3. Jamstvo izdano na temelju rada Odbora za praćenje tijeka revizije

---

Odbor za praćenje tijeka revizije nadzire pitanja revizije u Komisiji i na godišnjoj osnovi izvješćuje Kolegij povjerenika. Osigurava neovisnost Službe za unutarnju reviziju, prati kvalitetu rada unutarnje revizije i brine se da glavne uprave i službe Komisije na odgovarajući način uzmu u obzir preporuke unutarnje i vanjske revizije (odnosno Europskog revizorskog suda) te da se na temelju njih poduzmu odgovarajuće daljnje mjere.

Tijekom izvještajne godine 2021., koju je obilježio nastavak pandemije bolesti COVID-19, te nakon neopravdane i ničim izazvane invazije Rusije na Ukrajinu početkom 2022. **Odbor je nastavio obavljati važnu ulogu u poboljšanju upravljanja, organizacijske uspješnosti i odgovornosti u cijeloj organizaciji.** Održao je četiri kruga sastanaka usmjerena na ključne ciljeve utvrđene u programima rada za 2021. i 2022. Ujedno je nastavio pratiti situaciju s pandemijom bolesti COVID-19 u vezi sa svojim područjima odgovornosti kako bi dobio dodatna jamstva o učinkovitom ublažavanju i primjerenom opsegu revizije velikih rizika povezanih s odgovorom na pandemiju bolesti COVID-19 i mjerama oporavka.

Odbor je prihvatio zahtjev Europskog revizorskog suda da se sustavnije uključi u njegov rad. Direktora Predsjedništva Revizorskog suda pozvao je na dva sastanka svoje pripreme skupine kako bi predstavio višegodišnju strategiju i godišnje programe rada vanjskog revizora za 2021. i 2022. Odbor je nedugo nakon izbijanja ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine održao planiranu tematsku raspravu o sigurnosti informacijske tehnologije, koja je bila osobito pravovremena s obzirom na očekivani porast broja kiberprijetnji.

Odbor je bio zadovoljan neovisnošću i kvalitetom rada unutarnje revizije. Pozdravio je pozitivan rezultat vanjske procjene kvalitete Službe za unutarnju reviziju za razdoblje 2017.–2021., koja je važan čimbenik jamstva kvalitete rada unutarnje revizije. Odbor je bio zadovoljan i time što planiranje unutarnjeg revizora na odgovarajući način obuhvaća sve aspekte revizije i što i dalje obuhvaća ključna područja rizika. Stopa učinkovite provedbe preporuka unutarnjeg revizora ostala je vrlo visoka (provedeno je 94 % preporuka izdanih i praćenih u razdoblju 2017.–2021.), a u siječnju 2022. provedba samo osam vrlo važnih revizorskih preporuka kasnila je više od šest mjeseci. Odbor je ujedno nastavio pratiti napredak u provedbi preporuka Revizorskog suda te izrazio zadovoljstvo činjenicom da je Sud 14. put zaredom dao pozitivno mišljenje o pouzdanosti konsolidiranih financijskog izvještaja EU-a.

Prilog 8. u svesku III. sadržava više informacija o radu i zaključcima Odbora.

3.4. Mišljenja Europskog revizorskog suda o računovodstvenoj dokumentaciji za 2020. te o zakonitosti i pravilnosti transakcija

U godišnjem izvješću o izvršenju proračuna EU-a za financijsku godinu 2020., objavljenom u listopadu 2021., Europski revizorski sud 14. godinu zaredom **dao je pozitivno mišljenje o računovodstvenoj dokumentaciji EU-a.**

Za **prihode** i dalje **nisu zabilježene značajne pogreške**, no Europski revizorski sud ponovno je dao **nepovoljno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda za 2020.** Ukupna **razina pogreške** za proračun EU-a (**2,7 %**) koju je procijenio Sud ostala je na istoj razini kao i za rashode za 2019., koja je usporediva s razinama u 2017. i 2018. (2,4 % odnosno 2,6 %) i znatno niža u odnosu na 2016. i prethodne godine.

Nepovoljno mišljenje uglavnom je posljedica udjela rashoda koje Sud smatra visokorizičnima. Visokorizični rashodi, koji često podliježu složenim pravilima i uglavnom se temelje na nadoknadi troškova, prvenstveno obuhvaćaju koheziju, rashode za istraživanje, ruralni razvoj, tržišne mjere u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i neke dijelove vanjskih aktivnosti. Visokorizični rashodi činili su 59 % statističkog skupa obuhvaćenog revizijom za 2020., što je logično s obzirom na ubrzanje plaćanja u području kohezije u ovoj fazi ciklusa višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2014.–2020.

Kad je riječ o dvama najvećim područjima rashoda EU-a, za prirodne resurse ⁽⁶⁰⁾, na koje je otpadalo 40,8 % statističkog skupa obuhvaćenog revizijom, procijenjena razina pogreške Suda i dalje je približno odgovarala razini značajnosti. Kad je riječ o kohezijskoj politici, na koju je otpadalo 32,8 % statističkog skupa obuhvaćenog revizijom, procijenjena razina pogreške Suda smanjila se s 4,4 % u 2019. na 3,5 % u 2020. Za administrativne rashode i dalje nisu zabilježene značajne pogreške.

Komisija postupa prema preporukama Suda iznesenima i u godišnjim i u tematskim izvješćima. U godišnjim izvješćima o radu izvješćuje o poduzetim mjerama. Nadalje, o provedbi preporuka Suda redovito izvješćuje Odbor za praćenje tijeka revizije. Odbor u okviru svojih ažuriranih ovlasti provodi određene aktivnosti praćenja ⁽⁶¹⁾.

Europski revizorski sud nadzire i Komisijinu **provedbu preporuka Suda** te daje povratne informacije koje joj pomažu u dodatnom unapređenju daljnjeg djelovanja. U izvješću Europskog revizorskog suda o uspješnosti proračuna EU-a – stanje na kraju 2020. Sud je preispitao u kojoj je mjeri Komisija provela 149 revizorskih preporuka koje su joj upućene u 18 tematskih izvješća objavljenih 2016. Sud je naveo da je Komisija približno 80 % preporuka provela u potpunosti (67 %) ili u većoj mjeri (12 %), dok je 9 % provela u određenoj mjeri. Od 16 preporuka za koje je Sud smatrao da nisu provedene Komisija u početku nije prihvatila njih 11. Ti su rezultati u skladu s prethodnim godinama.

⁽⁶⁰⁾ 2 % za 2020. u odnosu na 1,9 % za 2019.

⁽⁶¹⁾ Komunikacija Komisiji koju je uputio povjerenik Reynders u dogovoru s Predsjednicom – Ažuriranje povelje Odbora za praćenje tijeka revizije Europske komisije ([C\(2020\) 1165](#)).

3.5. Razrješnica za proračun za 2020.

Nakon što je razmotrio izvješća Europskog revizorskog suda, Komisijin paket integriranog financijskog izvješćivanja i izvješćivanja o odgovornosti te preporuku Vijeća o davanju razrješnice, Europski parlament 4. svibnja 2022. jasnom je većinom Komisiji odobrio **razrješnicu za financijsku godinu 2020**. Odbor za proračunski nadzor Europskog parlamenta odabrane povjerenike i glavne direktore ujedno je pozvao na razmjene mišljenja u okviru postupka davanja razrješnice. U okviru tog postupka glavni su se dionici – Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europski revizorski sud – usmjerili na poboljšanje rezultata ostvarenih proračunom EU-a i daljnje smanjenje razine pogreške. U raspravi su se dotaknuli i pitanja kao što su vladavina prava i temeljna prava, jednostavnija provedba, apsorpcija sredstava EU-a, informacije o korisnicima sredstava EU-a, uključujući veću upotrebu interoperabilnih informacijskih sustava, i tradicionalna vlastita sredstva. Ove je godine tijelo nadležno za davanje razrješnice bilo posebno zainteresirano za dobivanje dodatnog jamstva da je proračun EU-a ostao dobro zaštićen tijekom pandemije. Kao i inače, Komisija **poduzima odgovarajuće mjere radi provedbe tih preporuka** te će o daljnjim mjerama izvijestiti u posebnom izvješću.

4. Budući razvoj: prognoza za 2022. i nakon toga

4.1. Dodatni alati za zaštitu proračuna EU-a

4.1.1. Revizija Financijske uredbe

Nakon velike revizije 2018. Komisija je predložila ciljanu izmjenu Financijske uredbe ⁽⁶²⁾. Budući da će se puni učinak izmjena uvedenih revizijom iz 2018. postići tek nakon određenog vremena, ta će revizija biti usmjerena na usklađivanje s novim dugoročnim proračunom, određena poboljšanja u upravljanju krizom nakon stjecanja iskustava tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 i poboljšanu zaštitu financijskih interesa EU-a.

4.1.2. Upotreba jedinstvenog alata za prikupljanje podataka i procjenu rizika

U sklopu novog višegodišnjeg financijskog okvira te u okviru Mehanizma za otpornost i oporavak i pričuve za prilagodbu Brexitu Komisija se obvezala na to da će državama članicama staviti na raspolaganje jedinstveni alat za prikupljanje podataka i procjenu rizika koji je namijenjen za opću primjenu, a kako bi one poboljšale svoje sustave upravljanja i kontrole. Komisija prilagođava alat koji je državama članicama stavljen na raspolaganje u sklopu prethodnog višegodišnjeg financijskog okvira (Arachne) kako bi uzela u obzir novo razdoblje višegodišnjeg financijskog okvira i povezane zahtjeve, zajedno s Mehanizmom za otpornost i oporavak. Komisija će nastaviti pružati potporu državama članicama kako bi omogućila njegovu učinkovitu upotrebu. To uključuje prezentacije, osposobljavanje i radionice te pružanje tehničke potpore i savjeta za zainteresirana tijela, među ostalim u pogledu načina integriranja alata za procjenu rizika u njihove svakodnevne postupke. U okviru tekuće revizije Financijske uredbe Komisija je predložila jačanje upotrebe tog jedinstvenog alata za prikupljanje podataka i procjenu rizika.

4.1.3. Provedba Uredbe o uvjetovanosti

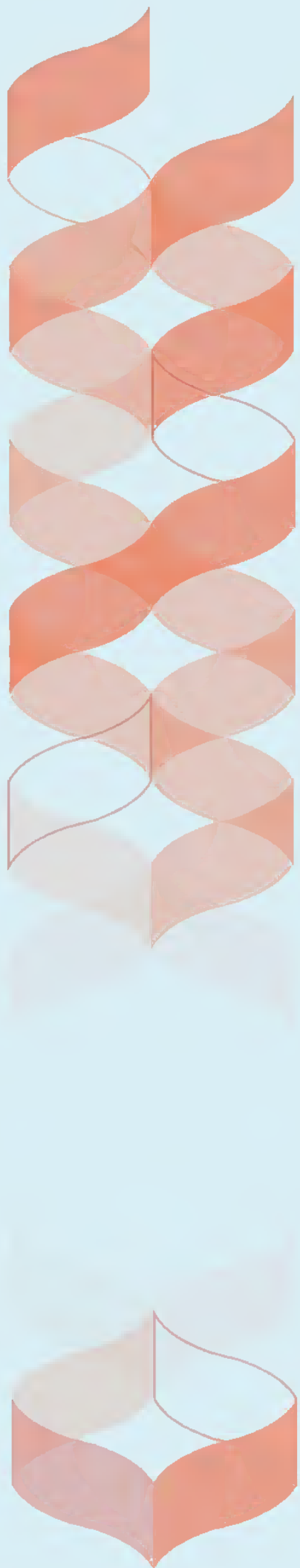
Sud Europske unije potvrdio je 16. veljače 2022. valjanost Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna EU-a, koju su osporile dvije države članice, Mađarska i Poljska.

U ožujku 2022. Komisija je donijela smjernice o primjeni te uredbe. Nakon rada obavljenog tijekom 2021. Komisija je u travnju Mađarskoj poslala prvu obavijest u skladu s općim režimom uvjetovanosti. Slijedom toga pokrenut je postupak koji može dovesti do izricanja mjera protiv države članice zbog

---

⁽⁶²⁾ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (preinaka), COM(2022) 223.

povreda načela vladavine prava koje na dostatno izravan način utječu ili bi mogle ozbiljno utjecati na financijske interese EU-a. Komisija stalno prati situaciju u državama članicama. Pokrenut će postupak prema Uredbi o uvjetovanosti ako su ispunjeni uvjeti.

Prilog 3. – Mehanizam za oporavak i otpornost novi instrument koji se temelji na uspješnosti, a namijenjen je za oporavak EU-a

---

Inovativan instrument koji se temelji na uspješnosti namijenjen je za pružanje pomoći kako bismo iz krize uzrokovane bolešću COVID-19 izašli snažniji

Mehanizam za oporavak i otpornost novi je instrument koji se temelji na uspješnosti, a namijenjen je za oporavak EU-a. Osmišljen je za ublažavanje gospodarskih i društvenih posljedica pandemije bolesti COVID-19 te za osiguravanje da europska gospodarstva i društva budu održivija, otpornija i bolje pripremljena za izazove i mogućnosti koje sa sobom donose zelena i digitalna tranzicija. U okviru tog mehanizma, koji je Komisija predložila u svibnju 2020. i koji je na snazi od početka 2021. ⁽⁶³⁾, u tu je svrhu na raspolaganje stavljeno 723,8 milijardi EUR (u tekućim cijenama), od čega 385,8 milijardi EUR za zajmove, a 338 milijardi EUR za bespovratna sredstva. Njime se države članice podupiru u provedbi ambicioznih reformi i ulaganja koji su u skladu s prioritetima EU-a i kojima se nastoji odgovoriti na poteškoće utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju u sklopu okvira europskog semestra za koordinaciju gospodarske i socijalne politike.

Mehanizam za oporavak i otpornost jedinstveni je instrument koji se temelji na potražnji i uspješnosti.

- **Države članice korisnice su tog Mehanizma.** Iz njega dobivaju potporu za provedbu nacionalnih planova za oporavak i otpornost. Stoga isplaćena sredstva ulaze u državni proračun.
- Sredstva **se isplaćuju nakon postizanja unaprijed utvrđenih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti** na temelju kojih će se do 2026. mjeriti provedba reformi i ulaganja osmišljenih kao odgovor na izazove s kojima se suočavaju države članice.
- Budući da se financira iz europskog instrumenta za oporavak NextGenerationEU, Mehanizam je izniman i **privremen**.
- **Financira se sredstvima koja na tržištima kapitala** prikupi Komisija u ime Europske unije.

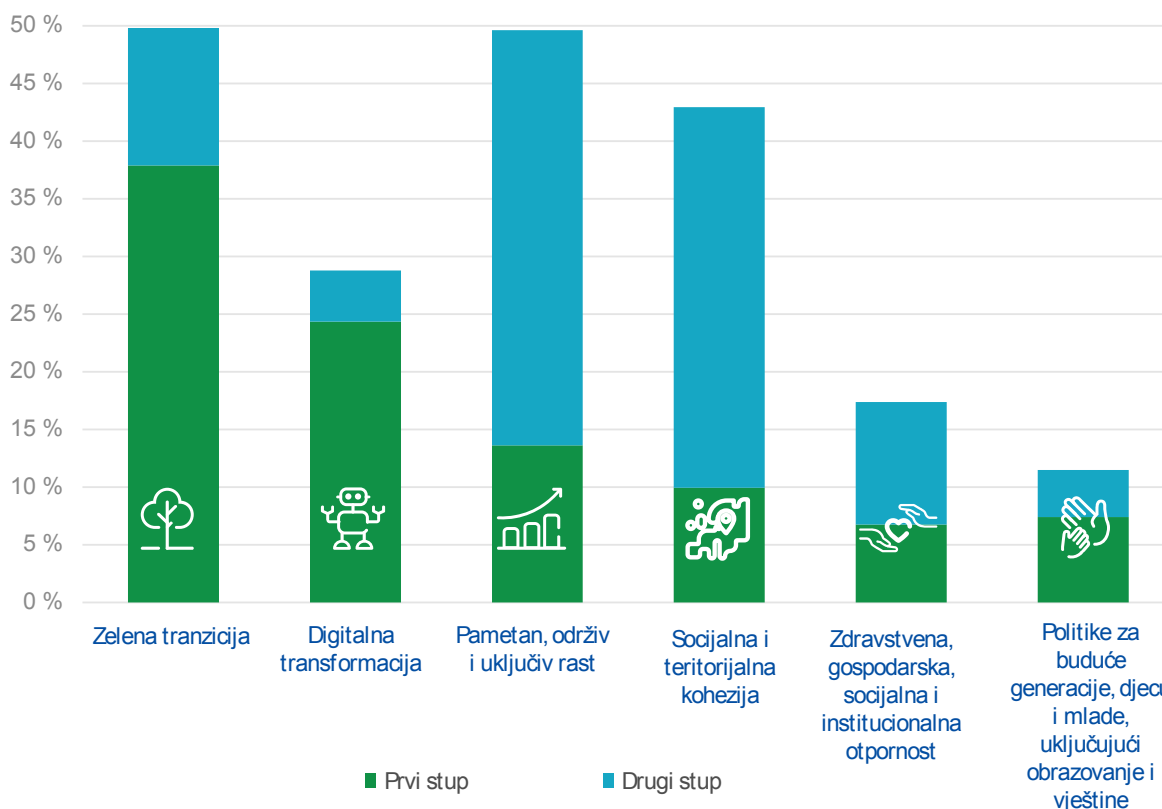
Kako bi dobile potporu iz Mehanizma za oporavak i otpornost, Komisiji je do kraja 2021. nacionalne planove za oporavak i otpornost dostavilo 26 ⁽⁶⁴⁾ država članica EU-a. Planovi moraju ispuniti 11 kriterija procjene utvrđenih Uredbom, uključujući kriterij da nijedna mjera uključena u plan ne smije znatno naštetiti okolišnim ciljevima (načelo „nenanošenja bitne štete”) i da **najmanje 37 % ukupno dodijeljenih sredstava u okviru plana doprinosi klimatskim ciljevima, a najmanje 20 % digitalnim ciljevima.**

Reforme i ulaganja uključeni u te planove trebali bi pridonijeti provedbi šest stupova politike kojima se definira područje primjene Mehanizma, pri čemu treba voditi računa o specifičnim situacijama i izazovima pojedine države članice.

Udio financiranja kojim se doprinosi svakom stupu prikazan je u sljedećem grafikonu.

⁽⁶³⁾ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021.

⁽⁶⁴⁾ Sve države članice osim Nizozemske.

Doprinos sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost odgovarajućim stupovima politike. Zeleni dijelovi stupaca odnose se na mjere dodijeljene stupu politike kao primarna područja politike, a plavi na mjere dodijeljene kao sekundarna područja politike. Te podjele odražavaju činjenicu da reforme i ulaganja mogu doprinijeti većem broju stupova politike. Stoga je ukupni doprinos svim stupovima dvostruko veći od procijenjenih troškova odobrenih planova za oporavak i otpornost.

Ostvaren je velik napredak u uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost i njegova je provedba u punom zamahu.

Komisija je pozitivno ocijenila 22 plana za oporavak i otpornost, a Vijeće ih je donijelo 2021.

Komisija je 2021. blisko surađivala sa svim državama članicama kako bi im pomogla u pripremi nacionalnih planova za oporavak i otpornost u kojima su utvrđeni nacionalni programi reformi i ulaganja, koje u skladu sa zahtjevima iz Uredbe treba provesti do 31. kolovoza 2026. Kako bi državama članicama pružila potporu u pripremi planova, Komisija je već u listopadu 2020. uspostavila neformalne kontakte, a u siječnju 2021. objavila je ažurirane smjernice⁽⁶⁵⁾ o informacijama koje treba dostaviti. Do kraja prosinca 2021. Komisija je službeno primila 26⁽⁶⁶⁾ planova za oporavak i otpornost, a pozitivno je ocijenila 22⁽⁶⁷⁾.

Komisija je osigurala učinkovit postupak za sve faze pripreme, pregovaranja i procjene planova. Osim što je intenzivno razmjenjivala informacije sa svakom državom članicom, Komisija je izradila pisane smjernice o pripremi planova za oporavak i otpornost, o tehničkoj provedbi načela „nenanošenja bitne štete” i o raznim specifičnim pitanjima, kao što je kontrolni popis za sustave kontrole. Komisija je

⁽⁶⁵⁾ Radni dokument službi Komisije – Smjernice za države članice – Planovi za oporavak i otpornost (SWD(2021) 12).

⁽⁶⁶⁾ Nizozemska još nije dostavila svoj plan.

⁽⁶⁷⁾ Većina ih je bila zaprimljena već do ljeta 2021.

poduprla države članice u izradi ambicioznih planova s jasnim i realističnim ključnim etapama i ciljnim vrijednostima za praćenje provedbe, uzimajući u obzir nacionalni kontekst i raspoloživ financijski doprinos.

Postupak ocjenjivanja i naknadnog odobravanja prva 22 plana za oporavak i otpornost 2021. općenito je proveden bez teškoća. Nakon intenzivnih rasprava s državama članicama u fazi pripreme planova Komisija je u bliskoj koordinaciji s njima ocijenila svaki plan i osigurala dosljedan i transparentan pristup, objašnjen u radnim dokumentima službi objavljenima o svakom planu koji je pozitivno ocijenjen. Do kraja 2021. Komisija je pozitivno ocijenila 22 plana ⁽⁶⁸⁾, a Vijeće ih je odobrilo provedbenim odlukama ⁽⁶⁹⁾. Tim odobrenim planovima ukupno je dodijeljeno 291 milijardu EUR bespovratnih sredstava i 154 milijarde EUR zajmova Grčkoj, Italiji, Cipru, Poljskoj, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji. Planovi uključuju ukupno 3 742 mjere (približno trećina odnosi se na reforme, a dvije trećine na ulaganja) i ukupno 5 155 ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje treba ispuniti do 2026. Krajem 2021. Komisija je bila u postupku ocjenjivanja planova Bugarske, Mađarske, Poljske i Švedske.

Nakon donošenja planova Komisija je s predmetnom državom članicom sklopila sporazum o financiranju (i, prema potrebi, sporazum o zajmu) u kojem su utvrđena prava i obveze strana, među ostalim u pogledu zaštite financijskih interesa EU-a i zahtjeva za sustave kontrole država članica. Sporazumi o financiranju sadržavaju i iznos pretfinanciranja, koji se državama članicama odmah isplaćuje, te uvjete za podnošenje zahtjeva za plaćanje. Do kraja 2021. potpisana su 22 sporazuma o financiranju i četiri sporazuma o zajmu.

Osim u okviru pretfinanciranja sredstva će se isplaćivati u nekoliko obroka, pri čemu svaki obrok ovisi o postizanju određenog skupa ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje se odnose na reforme i ulaganja koje su države članice obvezne provesti. U svakom pojedinom slučaju Komisija i relevantne države članice dogovorile su profil isplate i posebne ključne etape i ciljne vrijednosti koje treba postići, a Vijeće ih je u konačnici odobrilo. Komisija je 2021. državama članicama čije je planove pozitivno ocijenila, a Vijeće odobrilo, isplatila 54 milijarde EUR u okviru pretfinanciranja. Jedna od 22 države članice iz te skupine nije zatražila pretfinanciranje, stoga je pretfinanciranje iskoristila 21 država članica. Tim je državama članicama pretfinanciranje pomoglo da osiguraju brzu provedbu mjera ulaganja i reformi navedenih u planovima za oporavak i otpornost. Sva plaćanja u okviru pretfinanciranja izvršena su u roku od pet radnih dana nakon potpisivanja sporazuma o financiranju (i/ili sporazuma o zajmu kad je to bilo relevantno) između Komisije i države članice, znatno prije isteka dvomjesečnog roka za plaćanje. Klausula o retroaktivnosti, kojom se osigurava da mjere poduzete od početka pandemije bolesti COVID-19 (tj. od veljače 2020.) ispunjavaju uvjete za uključivanje u planove, pružila je dodatnu sigurnost i osigurala da države članice mogu započeti s provedbom čak i prije formalnog donošenja njihovih planova.

Tablica pokazatelja za oporavak i otpornost ⁽⁷⁰⁾, **javna internetska platforma koju je uspostavila Komisija, pruža lako dostupan prikaz napretka država članica EU-a u provedbi njihovih planova za oporavak i otpornost u skladu s ključnim etapama i ciljnim vrijednostima za koje je Komisija ocijenila da su ispunjeni** – i izvršenih plaćanja. Ujedno prikazuje zajedničke pokazatelje za izvješćivanje o napretku i za evaluaciju Mehanizma za oporavak i otpornost i nacionalnih planova.

⁽⁶⁸⁾ U većini slučajeva u roku kraćem od dvomjesečnog razdoblja ocjenjivanja nakon njihova službenog podnošenja, koje je predviđeno u članku 19. stavku 1. Uredbe.

⁽⁶⁹⁾ U većini slučajeva u roku od manje od mjesec dana nakon odluke Komisije o ocjeni. Posljednja tri od 22 plana Vijeće je odobrilo 29. listopada 2021.

⁽⁷⁰⁾ [Tablica pokazatelja za oporavak i otpornost \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economic-finance-recovery-reports).

Budući da je riječ o instrumentu koji se temelji na uspješnosti, kako bi im Komisija izvršila plaćanja, osim onih u okviru pretfinanciranja, države članice moraju u dovoljnoj mjeri ispuniti ključne etape i ciljne vrijednosti definirane u provedbenim odlukama Vijeća kojima se odobravaju planovi za oporavak i otpornost. Ukupni iznos financijskog doprinosa plaća se državi članici u obrocima, a oni odgovaraju skupu ključnih etapa i ciljnih vrijednosti kako je utvrđeno u prilogima ovim odlukama. Mehanizmi provjere za svaku ključnu etapu i ciljnu vrijednost te metode za praćenje i obuhvaćanje ključnih aspekata provedbe planova opisani su u operativnim aranžmanima, koje Komisija i države članice moraju potpisati prije nego što država članica može podnijeti svoj prvi zahtjev za plaćanje. Do kraja 2021. zaključeno je pet operativnih aranžmana s Grčkom, Španjolskom, Francuskom, Italijom i Slovačkom, a četiri države članice podnijele su prve redovite zahtjeve za plaćanje. U 2022. očekuje se još približno 30 zahtjeva.

Komisija je prvo plaćanje od 10 milijardi EUR isplatila Španjolskoj prije kraja 2021., nakon što je u studenome 2021. zaprimila zahtjev za plaćanje. S obzirom na vrstu i vrijeme provedbe relevantnih ključnih etapa i s obzirom na to da je Španjolska većinu informacija potrebnih za ocjenjivanje dostavila prije službenog podnošenja zahtjeva za plaćanje, Komisija je mogla brzo obraditi zahtjev za plaćanje.

Ukupno trenutačno stanje provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost, od 31. prosinca 2021., sažeto je u nastavku.

	Odobreni planovi	Potpisani sporazumi o financiranju	Potpisani sporazumi o zajmu	Potpisani sporazumi o radu	Isplaćeno pretfinanciranje	Zaprimljeni zahtjevi za plaćanje	Isplaćeno prvo plaćanje
 Belgija	•	•			•		
 Češka	•	•			•		
 Danska	•	•			•		
 Njemačka	•	•			•		
 Estonija	•	•			•		
 Irska	•	•					
 Grčka	•	•	•	•	•	•	
 Španjolska	•	•		•	•	•	•
 Francuska	•	•		•	•	•	
 Hrvatska	•	•			•		
 Italija	•	•	•	•	•	•	
 Cipar	•	•	•		•		
 Latvija	•	•			•		
 Litva	•	•			•		
 Luksemburg	•	•			•		
 Malta	•	•			•		
 Austrija	•	•			•		
 Portugal	•	•	•		•		
 Rumunjska	•	•			•		
 Slovenija	•	•			•		

	Odobreni planovi	Potpisani sporazumi o financiranju	Potpisani sporazumi o zajmu	Potpisani sporazumi o radu	Isplaćeno pretfinanciranje	Zaprimljeni zahtjevi za plaćanje	Isplaćeno prvo plaćanje
 Slovačka	•	•		•	•		
 Finska	•	•					

Sustavi kontrole prilagođeni su činjenici da se Mehanizam za oporavak i otpornost temelji na uspješnosti

Komisija je 2021. usporedno s procjenom planova radila na uspostavi relevantnih postupaka unutarnje kontrole i strategija kontrole prilagođenih činjenici da se Mehanizam temelji na uspješnosti i da su države članice korisnici. Osim toga, u Uredbi je propisano da su države članice dužne osigurati da se Mehanizam provodi u skladu s pravilima EU-a i nacionalnim pravilima te načelima dobrog financijskog upravljanja.

Na razini država članica

Države članice prvenstveno su odgovorne za to da se primljena sredstva troše u skladu s relevantnim propisima EU-a i nacionalnim zakonima, posebno u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevара, korupcije i sukoba interesa te izbjegavanja dvostrukog financiranja. Države članice uspostavile su odgovarajuće okvire za kontrolu i praćenje na nacionalnoj razini kako bi se učinkovito pratili planovi za oporavak i otpornost, prikupljali dokazi o postizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te, u konačnici, zaštitili financijski interesi EU-a. To se dodatno odražava u sporazumima o financiranju i zajmu.

Svaka je država članica u nacionalnom planu opisala nacionalni sustav kontrole za provedbu predloženih mjera, a Komisija je u okviru svoje procjene analizirala sustave kako su utvrđeni u planovima. Ako se sustav kontrole smatrao nedostatnim, plan se nije mogao odobriti. Kad je Komisija ocijenila da su sustavi kontrole općenito primjereni, ali da su potrebna daljnja poboljšanja, zahtijevala je da se u provedbene odluke Vijeća uključe ključne etape za revizije i kontrole. Takvi nedostaci u sustavima kontrole država članica uključivali su, na primjer, sljedeće: sustav repozitorija za prikupljanje i pohranu podataka, kako se zahtijeva prema Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost, nije bio u potpunosti uspostavljen u vrijeme procjene; nepostojanje formalnih zakonskih ovlasti za razna tijela zadužena za provedbu i reviziju fondova; nedovoljni administrativni kapaciteti provedbenih i revizijskih tijela zaduženih za provedbu plana te nedostatak jasne strategije revizije ili mjera protiv prijevара. Plaćanja državama članicama mogu se izvršiti tek nakon što se postignu ključne etape.

Na razini Komisije

Komisija je odgovorna za zakonitost i pravilnost svojih plaćanja državama članicama. Budući da je Mehanizam instrument koji se temelji na uspješnosti, zakonitost i pravilnost plaćanja ovise o stvarnom postizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti utvrđenih u provedbenim odlukama Vijeća. Stoga su **kontrole Komisije usmjerene na postizanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, a stvarni troškovi korisnika nisu predmet tih kontrola.** Međutim, u skladu s Uredbom o Mehanizmu za

oporavak i otpornost Komisija ima pravo ispraviti ozbiljne nepravilnosti, odnosno prijevaru, korupciju i sukobe interesa koje države članice same nisu ispravile, kao i dvostruko financiranje ili ozbiljne povrede sporazuma o financiranju i zajmu.

Kako bi izgradila svoje jamstvo, Komisija se općenito oslanja na kontrole država članica. To podrazumijeva dobivanje jamstva da su sustavi kontrole država članica učinkoviti u sprečavanju i otkrivanju ozbiljnih nepravilnosti ili povreda obveza iz sporazuma o financiranju. Osim toga, kad je to potrebno, Komisija kontrole država članica dopunjuje vlastitim kontrolama u tri faze.

Komisija je pri procjeni planova za oporavak i otpornost država članica provjerila ispunjavaju li sustavi kontrole koje su države članice navele u planovima zahtjeve utvrđene u Uredbi. To uključuje objašnjenje kako će Komisiji dokazati da su unaprijed utvrđene ključne etape ili ciljne vrijednosti u dovoljnoj mjeri postignute i osigurati da su povezani podaci pouzdani, uključujući kontrolne mehanizme za osiguravanje takve pouzdanosti. Nadalje, države članice morale su opisati sustav kontrole koji će se upotrebljavati radi sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara, korupcije, sukoba interesa i dvostrukog financiranja. Ako je Komisija smatrala da je sustav kontrole države članice općenito primjeren, ali da i dalje postoje manji nedostaci koji se mogu ispraviti, uvedene su dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti kako bi se osiguralo da se nedostaci uklone prije prve redovite isplate.

Nakon što pri provedbi Mehanizma države članice podnesu zahtjeve za plaćanje, Komisija ocjenjuje jesu li ključne etape i ciljne vrijednosti u dovoljnoj mjeri postignute i jesu li ispunjeni drugi uvjeti za plaćanje. Uz svaki zahtjev za plaćanje države članice dužne su priložiti:

- izjavu o upravljanju u kojoj se potvrđuje da su sredstva iskorištena u svrhu za koju su namijenjena, da su navedene informacije točne i da se uspostavljenim sustavima kontrole u dovoljnoj mjeri jamči da su sredstva iskorištena u skladu s primjenjivim pravilima, i
- sažetak provedenih revizija, uključujući utvrđene nedostatke i poduzete korektivne mjere.

Komisija može zatražiti dodatne informacije i odlučiti provesti dodatne kontrole kako bi prije izvršenja plaćanja dobila potrebno dodatno jamstvo o ostvarenju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Ako jedna ili više ključnih etapa i ciljnih vrijednosti nisu u dovoljnoj mjeri postignute, plaćanja mogu biti razmjerno obustavljena i u konačnici smanjena.

Komisija će provoditi i revizije sustava radi provjere pouzdanosti postojećih sustava za prikupljanje, objedinjavanje i pohranjivanje pouzdanih podataka koji se odnose na ključne etape i ciljne vrijednosti. Osim toga, najmanje jednom po državi članici revidirat će sustave mjera koje države članice provode radi zaštite financijskih interesa Unije, odnosno mjera za sprečavanje, otkrivanje i kažnjavanje slučajeva prijevara, korupcije, sukoba interesa i dvostrukog financiranja te izbjegavanje ozbiljnih povreda sporazuma o financiranju. To uključuje i funkcioniranje sustava za prikupljanje i pohranu podataka u vezi s člankom 22. stavkom 2. točkom (d) Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost, tj. u vezi s krajnjim primateljima i njihovim ugovarateljima, podugovarateljima i stvarnim vlasnicima.

Nakon isplata državama članicama Komisija može provesti *ex post* kontrole i revizije ⁽⁷¹⁾ kako bi provjerila jesu li postignute ključne etape i ciljne vrijednosti. Ako posumnja na ozbiljne nepravilnosti, Komisija može provesti i *ad hoc* revizije. Ako bude potrebno, Komisija će osigurati povrat razmjernih iznosa ili zahtijevati prijevremenu otplatu zajmova. Ako postoje ozbiljne nepravilnosti

⁽⁷¹⁾ U skladu sa sporazumom o financiranju *ex post* revizije mogu se provoditi najviše pet godina počevši od dana nakon podnošenja posljednje uplate.

za koje države članice već nisu same osigurale povrat, Komisija će od država članica naplatiti razmjernu iznose.

Osim toga, u okviru operativnih aranžmana predviđena je redovita razmjena informacija između Komisije i država članica, i to barem na tromjesečnoj osnovi kako bi se sagledao napredak u provedbi planova za oporavak i otpornost.

Komisija će provesti kvalitativnu procjenu rezultata kontrole i razine rizika povezanih s aktivnostima. Za razliku od drugih programa EU-a (vidjeti i Prilog 5.) ta procjena neće biti kvantificirana stopom pogreške. Stope pogreške odražavaju kvantitativnu procjenu, koja je relevantna ako se rashodi mogu izravno pripisati kvantitativnom kriteriju ⁽⁷²⁾. Plaćanja u kontekstu Mehanizma temelje se na kvalitativnoj procjeni ispunjenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, što je teško izraziti na kvantitativan način. Čak i ako će se izvršiti smanjenje jer ključne etape i ciljne vrijednosti nisu u dovoljnoj mjeri ispunjene, to smanjenje ne može odgovarati iznosu neprihvatljivih rashoda. Osim toga, ulaganja i reforme uključeni u planove za oporavak i otpornost vrlo su raznoliki, i unutar država članice i između država članica, što onemogućuje bilo kakvu statističku ekstrapolaciju. U tom se kontekstu ne može utvrditi značajna stopa pogreške.

Kvalitativna procjena Komisije temeljit će se na kombinaciji rezultata: 1. revizija država članica, navedenih u sažetku revizija koji mora biti priložen uz svaki zahtjev za plaćanje, 2. Komisijinih revizija, 3. procjene zahtjeva za plaćanje i 4. drugih provjera koje Komisija provodi na razini države članice u kontekstu drugih programa financiranja kao što su fondovi kohezijske politike.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja za Mehanizam potvrdio je da ima razumno jamstvo

---

Glavni direktor za gospodarske i financijske poslove imenovan je dužnosnikom za ovjeravanje na osnovi delegiranja za Mehanizam. U siječnju 2021. uspostavio je novu jedinicu za kontrolu i evaluaciju kako bi podupro cjelokupno jamstvo. Strategija revizije odobrena je u prosincu 2021. Cilj je ocijeniti jesu li nacionalna tijela uspostavila potrebne sustave upravljanja i kontrole za provedbu svojih planova za oporavak i otpornost radi osiguravanja zakonitosti i pravilnosti zahtjeva za plaćanje podnesenih Komisiji, odgovarajućih mjera kažnjavanja otkrivenih slučajeva prijave, korupcije, sukoba interesa i dvostrukog financiranja i, kad je potrebno, poduzimanja korektivnih mjera za rješavanje bitnih povreda sporazuma o financiranju.

Tijekom većeg dijela 2021. države članice obavljale su pripremne radove za podnošenje planova, a Komisija za njihovo ocjenjivanje. Iako je većinu plaćanja za 2021. činilo pretfinanciranje, Španjolskoj je isplaćen jednokratni iznos od 10 milijardi EUR. To se plaćanje odnosilo na ispunjenje 52 ključne etape, koje su se uglavnom odnosile na reforme koje su već provedene do drugog tromjesečja 2021. Na temelju pozitivne ocjene dokaza o ispunjenju ključnih etapa u zahtjevu za plaćanje dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja imao je razumno jamstvo zakonitosti i pravilnosti plaćanja izvršenog 2021. u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost.

⁽⁷²⁾ Odnosno, u slučajevima nadoknade stvarno nastalih troškova ili rashoda na temelju prava kad je točan iznos predviđen u pravnoj osnovi za određenu količinu: određeni iznos u eurima po prihvatljivom hektaru u okviru zajedničke poljoprivredne politike, određeni iznos u eurima obiteljskog doplatka po djetetu za administrativne rashode ili bilo koji drugi jednokratni ili standardni iznos, ili jedinični trošak, koji je izravno povezan s danom količinom.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

